

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Qur'on va namozni anglamoq

Yengillashtirilgan uslub

15 dan ortiq tilga tarjima qilingan va dunyoning bir nechta davlatlarida o'qitilgan.

Odatiy suralarni o'qish orqali siz Qur'onda 40.000 marta uchraydigan 125 ta so'zni
(Qur'onda jami 77800 ta so'z bor, demak, shuning 50 % ni) o'rganasiz.

“Understand Al-Qur'an” akademiyasi

Haydarobod, Hindiston

www.understandquran.com

“Understand Al-Qur'an”
akademiyasining direktori

Professor Abdulaziz Abdulrahim

Haydarobod, Hindiston
Telefonlar: **0091-40 2351 1371 : 0091- 965 243 0971**

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Mehribon va rahmli Alloh nomi bilan

Mundarija

	QUR'ON VA HADISDAN	GRAMMATIKA	BET
	Muhim tavsiyalar		2
	Akademiya bilan tanishuv		3
	Kirish		5
1.	Kurs bilan tanishuv	هُوَ، هُمْ، ...	7
2.	Fotiha surasi (1-3-oyatlar)	هُوَ مُسْلِمٌ، هُمْ مُسْلِمُونَ، ...	10
3.	Fotiha surasi (4-5-oyatlar)	رَبُّهُ، .. رَبُّهُمْ	15
4.	Fotiha surasi (6-7-oyatlar)	دِينُهُ، .. كِتَابُهُ، .. هِيَ، رَبُّهَا...	19
5.	Qur'on nozil etilishidan ko'zlangan maqsad	لِ، مِنْ، عَنْ، مَعْ	24
6.	Qur'on osondir	بِ، فِي، عَلَى، إِلَى	29
7.	Qur'oni qanday o'rganamiz?	هَذَا، هُوَلَاءُ، ذَلِكَ، أُولَئِكَ	34
8.	Asr surasi	فَعَلَ، فَعَلُوا، فَعَلْتَ، فَعَلْتُمْ، فَعَلْنَا	39
9.	Nasr surasi	يَفْعُلُ، يَفْعُلُونَ، تَفْعَلُ، تَفْعَلُونَ، أَفْعَلُ، تَفْعَلُ	45
10.	Ixlos surasi	إِفْعَلُ، إِفْعَلُوا، لَا تَفْعَلُ، لَا تَفْعَلُوا	51
11.	Falaq surasi	فَاعِلٌ، مَفْعُولٌ، فِعْلٌ	56
12.	Nos surasi	فَتَحَ، جَعَلَ	61
13.	Kafirun surasi	نَصَرَ، خَلَقَ، رَزَقَ، ذَكَرَ	66
14.	Azon va tahorat	عَبَدَ، دَخَلَ، كَفَرَ	73
15.	Namozni boshlash, ruku va sajda	ضَرَبَ، ظَلَمَ، صَبَرَ، غَفَرَ	82
16.	Tashahhud	سَمِعَ، عَلِمَ، عَمِلَ، رَجَمَ	89
17.	Nabiy alayhissalomga salavot	وَعَدَ، وَجَدَ، وَلَدَ	95
18.	Namozni tugatish	قَالَ، قَامَ	102
19.	Salomdan keyingi duolar	كَانَ، تَابَ	107

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

MUHIM TAVSIYALAR. Bu kursdan samarali foydalanish uchun ba'zi ko'satmalar:

- Ushbu kursdan foydalanish uchun siz Qur'oni arab harflarida o'qiy bilishingiz kerak. Bu kurs talabidan o'ta faol bo'lismeni talab qiladi, shuning uchun o'rganganingizni mashq qilib borishingiz kerak.
- Agar hatoga yo'l qo'ysangiz, zarari yo'q, hech kim hatoqilmasdan o'rgana olmaydi.
- Ko'proq mashq qilgan ko'proq o'rganadi, garchi xatoga yo'l qo'ysa ham.
- **Asosiy qoidani unutmang:**

Eshitsam – unutaman
Ko'rsam – eslayman
Mashq qilsam – o'rganaman
O'rgatsam – puxtalashtiraman

- O'rganishning uch darajasini yodda tuting:
- E'tiborsiz tinglash. Faqat shovqinni eshitasiz.
- E'tiborsiz yoki shubha bilan tinglash. Shayton sizning o'rganish qobiliyatining borasida shubha uyg'otishi mumkin.
- Faol tinglash; qalb ila tinglash; tafsilotlarga tezkor ravishda e'tidor berish.
- Har bir darsdan keyin grammatikaga oid mavzu keltirilgan. Grammatik tarkib asosiy darsga bevosita bog'liq emas, aks holda, kurs murakkablashib, suralarni tahlil qilishimizdan avval alohida grammatika darslari tashkil qilishimiz kerak bo'lardi. Grammatika bo'limlari asosiy darsda o'rganilgan lug'aviy so'zlar bilan birlgilidagi arab tili grammatikasiga oid bilimingizni mustahkamlaydi. Bir nechta darsdan so'ng sura va zikrlarni tahlil qilish jarayonida o'rganishning foydasini o'zingiz ham sezib qolasiz.

QUYIDAGI 7 TA UY VAZIFASINI HAR KUNI BAJARISHNI UNUTMANG:

Tilovatga doir ikkita mashq:

1. Kamida 5 daqiqa bevosita Mushafdan Qur'on tilovat qiling.
2. Yurganda, ovqat pishirayotganda yoki boshqa holatlarda kamida 5 daqiqa yoddan Qur'on tilovat qiling.

O'rganishga doir ikkita mashq:

3. Kamida 10 daqiqa davomida ushbu kitobni o'rganing.
4. Har namozdan avval yoki keyin, yoxud boshqa qulay vaqtida 30 soniya lug'at kitobchasini o'qib, o'rganing. Kursni tamomlaguningizga qadar lug'at kitobchasini o'zingiz bilan olib yurishligingiz haqida Alloh taologa so'z bering.

Tinglashga va boshqa kishilarga aytib berishga doir ikkita mashq:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

3. Kursda o'rganilgan suralarni so'zma-so'z ma'nolari bilan mp3 fayl holatida eshitib yuring. Shuningdek, ularni mashina haydab ketayotib yoki uy ishlarini bajarish chog'ida eshitishingiz mumkin. Kursni pleyerga o'zingiz yozib olishingiz va qayta-qayta eshitishingiz qulaydir.
4. Oila a'zolaringiz, do'stlaringiz va hamkasblaringiz bilan har kuni o'zingiz o'rgangan mavzu haqida hech bo'limganda 1 daqiqa fikrlashing.

Tatbiq qilishga doir bitta mashq:

5. Har kungi sunnat va nafl namozlaringizda Qur'ondag'i oxirgi 10 surani aylantirib tilovat qiling. Bu namozlarda bir surani hadeb qaytaravermasligingizga yordam beradi.

Ikkita qo'shimcha uy vazifasi ham tavsiya qilinadi. Bular faqat duolardan iborat:

- (1) o'zingiz uchun: رَبُّ زِدْنِي عِلْمًا; va
- (2) birodarlarining uchun: "Alloh bizga va ularga Qur'oni o'rganishimizda yordam bersin".

O'rganishning eng yaxshi usuli - o'rgatish va o'rgatishning eng maqbul yo'li-o'quvchini oqituvchi qilib qo'yishdir.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

“UNDERSTAND AL-QUR’AN” AKADEMIYASI HAQIDA

Quyida Akademiya haqida qisqacha ma'lumot berilgan.

AKADEMIYANING MAQSADI

- Musulmonlarni Qur'onga qaytarish hamda Qur'on va hadisni o'qib, tushunib, hayotga tatbiq va o'zgalarga targ'ib qiladigan Qur'on avlodini tarbiyalashda yordam ko'rsatish. Akademianing maqsadi Qur'on va hadis olimlari yetishtirish emas, Allohga hamdlar bo'lsinki, bu ish bilan shug'ullanayotgan tashkilotlar juda ko'p. Akademianing maqsadi oddiy musulmonlarning Qur'on va hadisda kelgan asosiy ma'nolarni tushunishlarini ta'minlash.
- Biz o'rganish jarayoni oson va sodda kechishi uchun o'qitishning yangi uslublaridan foydalanishga harakat qilamiz.
- Qur'oni eng qiziqarli va kundalik faoliyatlar bilan mustahkam bog'liq ravishda va bu dunyo hamda oxiratda yutuqqa erishish uchun kerak bo'lgan eng muhim kitob sifatida tanishtirishdir.

AKADEMIYANING MISSIYASI

- Arab tilini Qur'oni karim va hadislari to'plamlarini tushunish uchun eng oson va qulaytarzda o'rgatish. Uch guruh (1 - bolalar; 2 - yoshlar; 3 - katta yoshdagilar) uchun uch xil uslub qo'llaniladi:
- O'rganish uchun kerakli muhitni yaratish bobida qo'llanmalar va imkoniyatlarni vujudga keltirish.

XIZMATGA UNDAGAN SABABLAR

- Arab bo'lмаган musulmonlarning deyarli 90% Qur'onning hatto bir sahifasini ham tushuna olimaydilar. Ayrim so'zlarni bilganlari taqdirda ham, gaplarning to'liq mazmunini anglamaydilar. Qur'on dunyoda eng ko'p o'qiladigan kitob esa-da, eng kam tushunilgan kitob bo'lib qolmoqda!
- Qur'oni ma'nolari bilan birligida hozirgi avlodga o'qitish ikki sababga ko'ra nihoyatda muhim vazifa hisoblanadi: (1) moddiyunchilik (materialism)ning keng rivojlanishi va axborot vositalaridagi hayoszliklar; (2) Islom, Qur'on va Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasalam – s.a.v. ga hujumlar.
- Agar biz Qur'oni hadis va siyrat ilmi bilan qo'shib o'rgatsak, avlodlarimiz, inshaalloh: (1) gunohlardan saqlanadilar, o'z hayotlarini isloh qiladilar va

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

ularning solih amallari butun insoniyatga go'zal o'mnak bo'ladi; va (2) Islom haqidagi noto'g'ri tushunchalarni muvaffaqiyatli muolaja qiladilar va Qur'onagi "**Allohning yo'liga hikmat va yaxshi mav'iza ila da'vat qil'**" (16:125) ko'rsatmasiga rioya etadilar.

AKADEMIYANING REJASI

Bizning uzoq muddatli rejamiz 1.3 milliardarab bo'lмаган musulmonlarni jalb qilish va ular orqali butun insoniyatga Qur'on risolasini targ'ib qilish. Joriy rejamiz esa, "Qur'oni anglash" kursini dunyodagi o'nta eng mashhur musulmon o'lka tillariga tarjima qilishni o'z ichiga oladi.

O'RGAТИSH USLUBI

Har qanday ilmni boshqalarga etkazishda ikkita muhim jihatga asoslaniladi; motivatsiya va uslub. O'quvchilarni rag'batlantirish uchun Qur'on oyatlari, hadislar, hikoyalar va boshqa misollardan foydalaniladi. Qur'on ma'nolari va unga tegishli arab tili grammatikasi "power point" slaydlari, osonlashtirilgan o'quv kitoblari, ish daftarlari, plakatlar, o'yinlar va lug'at kartochkalari orqali unumli va innovatsion (yangicha) tarzda o'rnatiladi.

QUR'ONNING ASOSIY MA'NOSINI ANGLASHDA IKKI BOSQICHЛИ YONDASHUV

Biz Qur'onning asosiy ma'nosini anglashda ikki bosqichli yondashuvni taklif qilamiz:

- **1-KURS:** Siz Qur'onda 40.000 martadan ortiq uchraydigan taxminan 125 ta yangi so'zni o'rganasiz.
- **2-KURS:** Siz Qur'onda 15.000 martadan ziyod uchraydigan taxminan 125 ta qo'shimcha so'zni o'rganasiz.

Har bir kursni hammasi bo'lib 10 soatda o'rnatish mumkin. Shunday ekan, Qur'onagi mavjud so'zlarining 70 foizini jami 20 soatda o'rgansa bo'ladi! Bundan so'ng, Qur'onning asosiy ma'nosini tushunish nihoyatda osonlashadi. Qur'onagi odatiy bir satr ma'nosini anglash uchun ikki yoki uch yangi so'zni o'rganish kerak bo'ladi, holos.

YUZAGA KELISH TARIXI

Ish 1990 yilda boshlangan. Quyida ba'zi yirik voqealar eslatib o'tilgan:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

1996 - "Qur'onning osonlashtirilgan lug'ati" kitobi chop etildi (Urdu tilidan tarjima qilingan).

1998 – www.understandquran.com sayti ishga tushirildi.

2000 – "Qur'on so'zlarining 80%" kitobchasi chop etildi.

“Qur'onda kelgan ba'zi tanlangan fe'llar” kitobchasi chop etildi.

2004 – "Qur'oni angla – oson va sodda usul (1 - bosqich)" kitobi chop etildi.

2005 – "1-kurs" va "2-kurs" darsliklari o'qitila boshlandi.

KAMTARONA ILTIMOS

Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam: "Mendan bir oyat bo'lsa ham (boshqalarga) yoying", - deb marhamat qilganlar. Hurmatli o'quvchi, sizdan imkon qadar ushbu oliyanob maqsad yo'lida o'z hissangizni qo'shishingizni iltimos qilamiz. Bu ulug' vazifani bajarish uchun kuchli va faol guruh tashkil qilaylik.

Allohdan ojizona harakatlarimizni qabul qilishini va barcha gunohlardan, jumladan, nifoq, kibr va riyodan asrashini so'raymiz!

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

MUQADDIMA

Allohma hamdu sano va Payg'ambarimiz Muhammad Mustafoga salavotu durudlar bo'lzin.

Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam: "Sizlarning eng yaxshilaringiz Qur'oni o'rganib, boshqalarga ham o'rgatganlaringizdir", - deganlar. Biroq Payg'ambarimiz alayhissalomning ushbu eslatmalariga qaramay, bugungi kunda arab bo'lmanusulmonlarning 90% Qur'onning loaqlar bir sahifasini anglay olmaydilar. Inshaalloh, ushbu darslik Qur'oni karimni anglash yo'lida o'quvchilarning namozda tilovat qilinadigan kichik suralarni va arab tili grammatikasi asoslarini o'rganishlariga yordam beradi.

Ushbi kursni boshqa kurslardan ajralib turadigan asosiy farq kundalik hayotda tez-tez qaytarilib turiladigan suralarga asoslanganligidadir. Qolaversa, bu arab tilini dastlab o'rgatishda barchaga qo'l keladi. Mazkur uslubning o'ziga xos ustunliklari quyidagilardan iborat:

- Musulmon odam har kuni namozda 150 dan 200 ga yaqin arabcha so'zni yoki taxminan 50 ta jumlanı takrorlaydi. Bu jumlalarni tushunar ekan, u arab tili strukturasi bilan ortiqcha qiyinchiliksiz tanishish imkoniga ega bo'ladi.
- Kun davomida ularni Allohma munojot qilish jarayonida hayotga tatbiq etish baxtiga erishadi.
- Birinchi darsdanoq olingan manfaatlarni sezsa boshlaydi.
- Tez orada e'tiborli bo'lismash, xayolni jamlash va Allohma qalb ila bog'lanish jihatidan namozida ijobiy o'zgarishni his qiladi

Bu kursning yana bir muhim xususiyati arab tili grammatikasining o'ziga xos uslubda o'rgatilishidadir. Ushbu kursning maqsadi Qur'oni uning ma'nosini tarjima qilish orqali anglash bo'lgani bois sarf ilmiga (so'z tuzilishiga) ko'proq ahamiyat berilgan. Kursda fe'l, ism va harflarning turli shakllarini (olmosh) o'rgatish uchun yangi va oddiy, ayni paytda kuchli "TPI" (ishora bilan mashq qilish) usulidan foydalanildi. Qo'lingizdagi ushbu darslik boshlang'ich kurs ekanini eslatib o'tmoqchimiz, arab tilini puxta o'rganishni istaganlar keyinchalik bu mavzuga oid katta kitoblarni o'qishlari mumkin.

Kursni bitirganingizdan so'ng Qur'onda 40.000 martadan ortiq uchraydigan 125 ta so'zni (unda taqriban 78.000 ta so'z ishtiroq etadi) o'rganasiz. Boshqacha aytganda, siz Qur'onda kelgan so'zlarning 50% ga yaqin qismi bilan tanishgan bo'lasiz. Bu Qur'onning 50% ini anglaydigan bolasiz degani emas, albatta, chunki har bir oyatda notanish so'zlarni baribir uchratasiz. Ammo bu kursdan keyin Qur'oni angleshingiz ancha yengillashuvi aniq.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Dr. Abdulaziz ushbu kursni quyidagi davlatlarda o'qitgan:

- Hindiston
- Saudiya Arabistoni
- Ko'rfaz davlatlari: Bahrayn, BAA va Quvayt
- Angliya
- Janubiy Afrika

Bundan tashqari kurs hozirgi vaqtida Dr. Abdulazizdan uzviy bog'liqlikda va mustaqil ravishda o'rgangan talabalar tomonidan AQSh, Kanada, Buyuk Britaniya, Pokiston, Shvetsiya, Malayziya, Indoneziya, Germaniya, Franciya va boshqa davlatlarda o'qitilib borilmoqda.

Kursning tarjimalari: Kurs urdu, bengal, turk, fransuz, ispan, indoneziya, xitoy, bosniya, portugal, hind, tamil, telugu, malay va o'zbek tillariga tarjima qilingan.

Televideniyeda: Kurs "Peace TV Global Network" va "International ETV Urdu" kanallari orqali ko'rsatilgan. Haydaroboddagi mahalliy kanallar va boshqalar ham kursni Ramazon oyida efirga uzatishgan.

Internetda (www.understandquran.com): Minglab electron pochta oluvchi AQSh, Kanada, Buyuk Britaniya, Turkiya, Malayziya, Indoneziya, Bangladesh, Janubiy Afrika va boshqa davlatlardagi muxlislarimiz "1-kurs"dan manfaat oldilar. Web sahifamizga har oyda o'n minglab odam tashrif buyurmoqda. Google izlash sistemasida Qur'oni o'rganishga oid so'zlar kiritilganida web sahifamiz birinchilar qatorida ko'rsatilmoqda. Amerika, Kanada va Buyuk Britaniya kabi davlatlarda odamlar o'z yig'ilishlarida ushbu kursni bir-birlariga ta'lim bera boshladilar. Web sahifamiz Qur'oni anglash bo'yicha dunyodagi eng mashhur sahifalardan biri hisoblanadi.

Inshaalloh, kursni o'rganish siz uchun oson, qiziqarli va unumli bo'ladi, degan umiddamiz. Alloh bizning ojizona harakatimizni qabul qilsin! Bu kursni o'zingiz tanigan va bilgan masjid, maktab, madrasa, tashkilot va oilalarga tanishtirishingizni iltimos qilamizki, ummatimiz orasida Qur'oni anglashga intilganlar harakati paydo bo'lsin.

Eslatib o'tamiz, ikki qavs "()" ichidagi so'zlar ma'noni yaxshiroq anglash uchun keltirilgan qo'shimcha so'zlardir. Burchakli qavslar "[]" orasiga olingan so'zlar esa, arab tilida bor, lekin bir so'z bilan tarjima qilish qiyin bo'lgan so'zlardan iborat. Shuningdek, ular Qur'on va hadisiga ishoralar uchun ham ishlataligan.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Alloh xato va kamchiliklarimizni afv etsin! Agar ushbu darslikda xatoga duch kelsangiz, bizga xabar berishingizni iltimos qilamiz. Keyingi nashrlarimizda ularni to'g'rilab boramiz.

Abdulaziz Abdulrahim (abdulazeez@understandquran.com)

Noyabr 24, 2010.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Ushbu darsni ozlashtirganingizdan so'ng

Qur'onda **1295** marta kelgan **6** ta yangi so'zni o'rgangan bol'siz.

1-DARS: KIRISH

KURSNING MAQSADI:

- Qur'oni anglashni yengillashtirish.
- Namozni mukammal ado etish va uning ta'sirini hayotimizda kuzatish.
- Qur'oni tushunib o'qishga qayta- qayta targ'ib qilish.
- Qur'on bilan bog'lanishga ko'maklashish, ya'ni uni hayotimizga tatbiq qilish.
- Xayrli ish yo'lida jamoaviy rag'bat uyg'otish.

QUR'ONNING ASOSIY MA'NOSINI ANGLASH YOKI ARAB TILINI

O'RGANISH:

Ushbu kursning uchta o'ziga xos xususiyati bor:

1: Biz namozda uchraydigan arabcha kalimalarni o'rganishdan boshlaymiz, chunki har kungi 5 vaqt namozga 1 soatga yaqin vaqt sarflaymiz.

2: Biz tinglashga va tilovat qilishga e'tibor qaratamiz, chunki Qur'oni qiroat qilamiz va tinglaymiz.

3: Biz ko'proq lug'atga ahamiyat beramiz, chunki bu til o'rganayotgan har bir yosh bola qo'llaydigan tabiiy uslubdir.

GRAMMATIKA:

Ushbu darsda quyidagi 6 ta so'zni o'rganamiz: هُوَ، هُمْ، أَنْتَ، أَنْتُمْ، أَنَا، نَحْنُ . Bu so'zlar Qur'onda **1295 marta** kelgan! Ularni "TPI" usulidan foydalanib, ya'ni barcha sezish a'zolarini ishga solgan holda o'rganib chiqing. Qulq bilan tinglang, ko'z bilan ko'ring, fikr yuriting, qaytarib aytинг va qo'lingiz bilan ko'rsating. Bu talablarga beparvo bo'lmanг va mashqlarni katta e'tibor va zavq ila bajaring.

1. هُوَ(U - erkak kishi uchun) deganingizda, ko'rsatkich barmog'ingiz bilan xuddi biror shaxsni ko'rsatgandek, o'ng tarafga ishora qiling. Shuningdek, هُمْ(Ular) deganingizda, to'rt barmogingiz (ya'ni bosh barmoqdan tashqari barcha barmoqlaringiz) bilan o'ng tomonga ishora eting. O'qituvchilar ham talabalar bilan birgalikda bu harakatni bajarishsin.

2. أَنْتَ (Sen - erkak kishi uchun) deganingizda, ko'rsatkich barmog'ingiz bilan xuddi biror shaxsni ko'rsatgandek, qarshi tarafga ishora qiling. Shuningdek, أَنْتُمْ (Sizlar) deganingizda, to'rt barmogingiz (ya'ni bosh barmoqdan tashqari barcha barmoqlaringiz) bilan qarshi tomonga ishora eting. Sinf muhitida o'qituvchi talabalarga, talabalar esa o'qituvchiga ishora qilishsin.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

3. أَنَا (Men) deganingizda, ko'rsatkich barmog'ingiz bilan o'zingizga ishora qiling.
 نَحْنُ (Bizlar) deganingizda esa, to'rt barmogingiz bilan o'zingizga ishora eting.
 Sinf muhitida o'qituvhi talabalar bilan birga yuqoridagi kabi harakat qilsin.

Mashqqa doir ko'rsatmalar:	Ayrim olmoshlar	Son	Shaxs
Avval ushbu 6 so'zni 3 marta tarjimasi bilan qaytarining, ya'ni ishora qilgan holda هو u, هُم ular, أَنْتَ sen, أَنْتُمْ sizlar, أَنَا men, نَحْنُ bizlar, deb ayting. So'ng tarjimasiz qaytarining, ishora bilan ko'rsatish orqali ma'no tushunib olinaveradi. Faqat arab tilida 'هو'، 'هم'، 'أنت'، 'أنتم'، 'أنا'، 'نحن' deb ayting. Bu "TPI" usulini qo'llanishning foydalaridan biridir.	U هو ⁴⁸¹	Birlik	
So'zlarni tarjima qilmagan holda yuqoridagi kabi uslubda davom eting. Faqatgina 5 daqiqa "TPI" usulidan foydalananib qilingan mashq bu so'zlarni yod olishni nihoyatda osonlashtiradi.	Ular هُم ⁴⁴⁴	Ko'plik	3 - shaxs
Hozircha turli terminlarni (birlik, ko'plik, shaxs) yod olishga ahamiyat bermang. Faqat ushbu 6 so'zga va ularning ma'nosiga e'tibor qarating.	Sen أَنْتَ ⁸¹	Birlik	
	Sizlar أَنْتُمْ ¹³⁵	Ko'plik	2 - shaxs
	Men أَنَا ⁶⁸	Birlik	
	Bizlar نَحْنُ ⁸⁶	Ko'plik	1 - shaxs

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

1-dars: Kirish

1-savol: Qur'onda nechta so'z va o'zak bor?

Javob:

2-savol: Ushbu kursning maqsadi nima?

Javob:

3-savol: Ushbu kursni namozdagi arabcha kalimalar tahlili bilan boshlashning qanday foydalari bor?

Javob:

4-savol: Ushbu kursda grammatikadan ko'ra lug'atga ko'proq diqqat qaratilgan! Nimaga?

Javob:

5-savol: Ushbu kursda urg'u Qur'oni o'qish va tinglashga berilganmi yoki arab tilida yozish va gapishtgami? Nimaga?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

1-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Bo'sh kataklarni **هُوَ، هُمْ، أَنْتَ، أَنْتُمْ، أَنَا، نَحْنُ** so'zlarining har birini 3 martadan yozgan holda to'ldiring.

		Tarjima	Son عدد	Shaxs
		U	Birlik. واحد	3
		Ular	Ko'plik. جمع	غائب
		Sen	Birlik. واحد	2
		Sizlar	Ko'plik. جمع	حاضر
		Men	Birlik. واحد	1
		Biz	Ko'pl. Ikkil. جمع مثنى	متكلم

3-savol: Quyidagini arab tiliga tarjima qiling.

	Shunday qilib, ular
	Va sizlar
	Bas, biz
	Va u
	Bas, sen

2-savol: Arabcha so'zlarni bir-biridan ajratib ma'nosini yozing.

(فَ = Bas, shunday qilib, وَ = va)

Bas, u	فَهُوَ = فَ + هُوَ
	فَأَنْتَ
	وَهُمْ
	فَأَنَا
	وَنَحْنُ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Ushbu 2-darsni ozlashtirganingizdan
so'ng
Qur'onda **4511** marta kelgan **14 ta**
yangi so'zni o'rgangan bo'lasiz.

2. FOTIHA SURASI (1-3-oyatlar)

Quyidagi jadvalning birinchi qatorida arab tilidagi matn, ikkinchi qatorida esa so'zma-so'z tarjima keltirilgan. Uchinchi qatorda so'zlarning sharhi, to'rtinchi qatorda esa arabcha matnning umumiylar tarjimasi berilgan. Avval arabci matnni oxirigacha o'qing, so'ng so'zlarni birma-bir tarjimasi bilan o'qing va yakunida butun matnnning umumiylar tarjimasini o'qib ciqing.

Har qachon Qur'oni karimni o'qishdan avval quyidagi lafzni aytishimiz lozim:

الرَّجِيمُ .	88 مِنَ الشَّيْطَنِ		2702 بِاللَّهِ أَعُوذُ
quvilgan.	shayton (sharri)dan,	Allohdan	panoh so'rayman
Shayton Allohnинг rahmatiga yaqin deb o'ylaysizmi? Yo'q, u rad qilingan, quvilgan; Allohnинг rahmatidan uzoq.	-dan : مِنْ Qur'onda 3000 martadan ko'proq uchraydi.	الله بِ Alloh -dan	Xavfsizlik birinchi o'rinda; Himoya topish;
<i>Tarjimasi: Quvilgan shayton(sharri)dan Allohdan panoh so'rayman.</i>			

- Avval shaytonning hujumi oqibatida tug'iladigan havfni his qilib ko'ring. U davomli ravishda bizni Allohgaga osiy bo'lishga undab, vasvasa qiladi.
- Alloh nomi zikr qilinganda, xursand va umidvor bo'lish bilan birga qo'rquv tuygusini ham unutmang.
- Alloh naqadar Oliy bo'lmasin, bizga juda ham yaqindir. Xayolimizdan nimalar o'tayotganini ham biladi.
- Shayton va ikki farishtaning hamisha biz bilan birga ekanini yodingizda tuting.
- Biz shaytonni kaltaklash yoki mahv etishdan ojizmiz, yoxud undan to'g'ri yo'lga chaqirishini iltimos qila olmaymiz. U bizni doim Allohdan uzoqlashtirishga harakat qilaveradi. Shunday ekan, yagona chora yuqoridagi lafzni aytishdir.
- *Rojiym* so'zi nimaga zikr qilingan? Shaytonning Alloh huzuruidagi darajasi xayolimizdan ko'tarilmasligi uchun. Ana shu *quvilgan shayton* bizlarni o'ziga ergashtirishni va unga o'xshagan bo'lishimizni xohlaydi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Endi Fotiha surasiga o'tamiz.

182	57	39	
الرَّحِيمُ (%)	الرَّحْمَنُ	اللَّهُ بِسْمِ	
Rahmli	Mehribon	Alloh (ning)	Nomi bilan
Bu vazndagi so'zlar davomiylikni bildiradi.	Bu vazndagi so'zlar ta'kid va shiddatni bildiradi.	Bizni yaratgan Zotning ismi <u>ALLOHdir.</u>	اسْم بـ
Chiroyli جَمِيلٌ	Juda chanqagan عَطْشَنْ	Bohqa Rahim, Rabb kabi ismlar ham ayni damda Uning sifatlaridir.	Nom, ism Bilan, -da
Karamli كَرِيمٌ	Juda jahli chiqqan غَضْبَنْ		
Hamisha Rahmli الرَّحِيمُ	Juda qorni ochgan جَوْعَانْ		
	O'ta mehribon رَحْمَنْ		

Tarjimasi: Mehribon va rahmli Allohnинг nomi bilan (boslayman).

- Allohnинг ismi har bir xayrning boshidir. Uni eslasak, zikr qilsak,u Zot bizni eslaydi. Alloh bizni eslar ekan, biz qilayotgan ishimizning natijasi haqida havotir olmasak ham bo'ladi, asosiysi uni bajarsak bas.
- Allohnинг ne'matlari, barakasi, muhabbatи va marhamatini tasavvur qiling.
- Hatto u xlabelotganingizda ham Allohnинг cheksiz rahmatini his eting.
- Har bir ishni boshlashdan avval „basmala“ni to'liq ishonch va umid bilan ayting. O'ta mehribon va cheksiz rahmli Zot siz bilan hamisha birga ekanini his qiling.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

الْعَلَمِيُّونَ (٪ ٢)	رَبُّ	اللهِ	الْحَمْدُ
Olamlarning	tarbiyachisi	Allohga	Barcha maqtov, shukrlar
(Rabbi)	bo'lsin		
olam عَالَم	Bizni	الله	لِ
olamlar عَالَمِيُّونَ	parvarish	Alloh	-ga
	qiladi va		
	o'stiradi.		
Milliardlab insonlarni,	Milliardlab	Allohga	حَمْدُ
trillionlab hasharotlarni va	hujayralarning	bo'lsin	so'zi ikki ma'noni o'z
undanda ko'p galaktikalarni	har birini.		ichiga oladi: Maqtovlar va
tasavvur qiling.			shukrlar

- Allohning buyuk va rahmli ekanini qalbingiz ila his qilib, hamd ayting.
 - Bergan ne'matlariga shukr qiling.Ulardan ba'zilarini ko'z oldingizga keltiring. Allah sizga xavfsizlikni, yeydiganingiz oziq-ovqatni va O'ziga ibodat qilish uchun imkonni berdi.
 - Allohning buyukligi hamda azamatini tasavvur va his qiling. Allah odamzot, farishtalar va jinlar olamining hamda galaktikalar va faqat O'ziga ayon bo'lgan boshqa mavjudotlarning Rabbisidir.
 - Hisobga torting: Necha marta bu dunyoning ta'siri ostida "Allohga hamdlar bo'lsin" deyish esimizdan chiqdi-yu, necha marta Allohni eslab, Unga shukrona aytdngiz?

الرَّحِيمٌ٪ (٪.3)	الرَّحْمَنُ
Rahmli	Mehribon
<i>Tarjimasi: U Rohman va Rahim</i>	

- Bu so'zlar "bismillah" haqida gapirganimizda tushuntirilgan
 - Alloh nihoyatda Rahmli. Shu bilan birga uning rahmati doimiydir.
 - Allohga bazan osiylik qilsak-da, Uning bizga bo'lgan rahmatini, davomli qilayotgan in'omlarini his eting.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Oilangizga, do'stu birodarlarlingiz, qo'shnilarlingiz va hamkasblaringizga rahmli bo'ling. Bugun, har kuni bu oyatni eshitganingiz yoki o'qiganingizda shunday bo'lishga intiling. Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam: "Boshqalarga rahm qilmaganga (Allohdan) rahm ko'rsatilmas", - deganlar [Imom Buxoriy].

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

GRAMMATIKA: Arab tilida so'zlar uch toifaga bo'lindi:

1. اَسْمَمْ (Ot): Nom (Misol: مَكَّةَ yoki sifat (Misol: مَكَّةَ، مُؤْمِنٌ)
2. فَعْل (Fe'l): Harakatni bildiradi (Misol: فَتَحَ، نَصَرُوا)
3. حَرْف (Harf): Ot va/yoki fe'llarni bog'laydi (Misol: بِ، لِ، مِنْ، فِي، إِنْ)

Birlik otlardan ko'plik shaklni yashashni ko'rib chiqaylik. Har qaysi tilning o'ziga xos ko'plik yashash usullari bor. Masalan, o'zbek tilida ko'plik "lar" qo'shimchasini birlikdagi otga qo'shish bilan yasaladi. Arab tilida ko'plik yoki وَنْ (en) qo'shimchalarini so'zning oxiriga qo'yish bilan hosil kilinadi. Ko'plik yashashning boshqa qoidalari ham mavjud, nasib qilsa, ularni keyinroq ko'rib chiqamiz.

Quyidagi so'zlarni kamida uch marta ovoz chiqarib aytishga harakat qilaylik.

Ko'plik		Birlik
كَافِرُونَ، كَافِرِينْ	←	كَافِر
مُشْرِكُونَ، مُشْرِكِينْ	←	مُشْرِك
مُنَافِقُونَ، مُنَافِقِينْ	←	مُنَافِق 32

Ko'plik		Birlik
مُسْلِمُونَ، مُسْلِمِينْ	←	مُسْلِم
مُؤْمِنُونَ، مُؤْمِنِينْ	←	مُؤْمِن
صَالِحُونَ، صَالِحِينْ	←	صَالِح

Endi yuqorida o'rganilgan qoidalarni o'tgan darsda o'rgangan so'zlarimizga (هُوَ، هُمْ، أَنْتَ، أَنْتُمْ، أَنَا، نَحْنُ) qo'llab ko'raylik.

Olmoshlar (misol bilan)	Son	Shaxs
U musulmon	هُوَ مُسْلِم	Birlik
Ular musulmondurlar	هُمْ مُسْلِمُونَ	Ko'plik 3
Sen muslimonsan	أَنْتَ مُسْلِمٌ	Birlik
Sizlar muslimonsizlar	أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ	Ko'plik 2
Men muslimonman	أَنَا مُسْلِمٌ	Birlik
Biz muslimonmiz.	نَحْنُ مُسْلِمُونَ	Ikkilik Ko'plik 1

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Birinchi 3 ta qaytariqda ushbu 6 shaklni tarjimasi bilan takrorlang, ya'ni barmoqlaringiz bilan ko'rsatib: **هُوَ مُسْلِمٌ** U musulmon; **هُمْ مُسْلِمُونَ** Ular musulmondirlar; va hokazo deb. Keyingi 3 ta takrorlashda tarjimasini aytishingiz shart emas, chunki barmoqlaringizni ko'rsatganingizda ma'nosи tarjimasiz esingizda qoladi, ya'ni barmoqlaringiz bilan ko'rsatib: **هُمْ مُسْلِمُونَ**, **هُوَ مُسْلِمٌ** va hokazo... deb aytishingiz etarli. Bu "TPI" usulining foydalaridan biridir.

Yuqoridagini 5 daqiqa davomida tarjimasiz qaytaring. "TPI" usulida 5 daqiqa ichida qilgan mashqingiz bu 6 shaklni eslab qolishni nihoyatda osonlashtiradi.

Ayni paytda nazariy omillarga ahamiyat bermasangiz ham bo'ladi. Faqat so'zlarning ma'nosini eslab qolishga diqqat qarating.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

2-dars: Fotiha surasi (1-3 oyatlar)

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling va bo'sh katakchalarga yozing.

الرَّحِيمُ .

مِنَ الشَّيْطَنِ

بِاللَّهِ

أَعُوذُ

--	--	--	--

الرَّحِيمُ٪ (1)

الرَّحْمَنُ

اللَّهُ

بِسْمِ

--	--	--	--

الرَّحِيمُ٪ (3)

الرَّحْمَنُ

الْعَلِمُينَ٪ (2)

رَبُّ

اللَّهُ

الْحَمْدُ

--	--	--	--	--	--

2-savol: Taavvuzni “أَعُوذُ بِاللَّهِ” aytganda nimalarni his qilishimiz kerak?

Javob:

3-savol: Allohga hamdlarning misolini keltiring (“Alhamdulillah” dan boshqa).

Javob:

4-savol: Allohga hamdlarning misolini keltiring (“Alhamdulillah” dan boshqa):

Javob:

5-savol: Alloh olamlarning Rabbidir.Uchta har xil olamning misolini keltiring.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

2-dars boicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Yuqoridagi مُسْلِم kalimasi kabi quyidagi ikki so'z uchun bo'sh kataklarni to'ldiring

صالح	مؤمن	مسلم	Son عدد	Shaxs
		هُوَ مُسْلِمٌ	Birl. واحد	3
		هُمْ مُسْلِمُونَ	Ko'pl. جمع	غائب
		أَنْتَ مُسْلِمٌ	Birl. واحد	2
		أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ	Ko'pl. جمع	حاضر
		أَنَا مُسْلِمٌ	Birl. واحد	1
		نَحْنُ مُسْلِمُونَ	Ko'pl. جمع Ikkilik متى	متكلم

3-savol: Arab tiliga tarjima qiling.

2-savol: Arabcha so'zlarni o'zagidan ajratib, ma'nosini yozing. (= Shuning uchun, = va)

	Shuning uchun ular musulmondirlar
	Va biz ishonamiz
	Va panoh so'rayman
	Sizlar solih odamlarsizlar
	U Allohga shirk keltirdi

Allohdan	مِنَ اللَّهِ = مِنْ + اللَّهِ
	هُوَ رَبٌّ
	فَهُوَ مُؤْمِنٌ
	فَاللَّهُ
	فَلَلَّهُ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	H's
Rejalash	Baholash

3. FOTIHA SURASI(4-5-oyatlar)

Ushbu 3-darsni
o'zlashtirganingizdandan so'ng
Qur'onda **5990** marta kelgan **18 ta**
vangi so'zni o'tqangan bo'llasiz.

۱۸ ﴿أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ﴾ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

92 الدّين٪ (4%)	393* يَوْمٌ	ملائِكٍ
Qiyomat (jazo va mukofot)	kunining	U Egasidir
Din so'zining ikkita ma'nosi bor: 1. Hayot tizimi; 2. Qiyomat kuni	يَوْمُ الْجُمْعَةِ، يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَيَّامٌ يَوْمٌ ning ko'pligi	ملك :Ega, Ko'pli ملائكة : farishta ملك : podshoh
<i>Tarjimasi: U qiyomat kunining Podshohi, Egasi.</i>		

- Alloh hozir ham barcha narsaning Egasi, lekin qiyomatgacha Alloh yer yuzida vakolatni odamlarga berib qo'yan. U kunda Allohdan boshqa hech kimning ixtiyori o'zida bo'lmaydi.
- Abasa surasida Alloh u kunni gunohkorlar aka-ukalaridan, oilasidan va hatto ota-onasidan qochadigan dahshatli bir kun deb tasvirlaydi.
- Masalan, talabalar uchun diplom yoqlash kuni talabalik davridagi eng muhim kun hisoblanadi. Qiyomat esa, oxirat hayotimiz uchun eng muhim kundir.
- So'ramasak ham, Alloh bizlarni bu dunyoga musulmon qilib keltirdi – chunki U o'ta rahmlidir. Endi biz Undan jannatni istayapmiz. Shuning uchun Allohnинг marhamatidan umidvormiz. Bu oyatni o'qiganda xursandchilik his etishimiz lozim.
- Shuning bilan birga gunohlarimiz bizni qo'rquvda tutishi va hayotimizni o'zgartirishga yetaklashi kerak.

24*	نَعْدُ	إِيَّاكَ	وَإِيَّاكَ	نَسْتَعِينُ بِنَسْتَعِينَ٪ (5%)
Yordam so'raymiz.	Va faqat Sendan	Ibodat qilamiz	Faqat Senga	
Allohnining yordami barcha ishlarimizda	كَ وَ إِيَّاكَ Sen Yakka va	ibodat: عِبَادَةٌ ibodat qiluvchi: عَابِدٌ Ma'bud: مَعْبُودٌ	كَ إِيَّاكَ Sen yakka	
<i>Tarjimasi: Faqat Senga ibodat qilamiz va faqat Sendan yordam so'raymiz.</i>				

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Bu musulmon vazifasining ifodasi! Hayotimizning maqsadi Allohga ibodat qilishdir. Alloh aytadi: “Men jinlar va insonlarni faqat O'zimga ibodat qilishlari uchungina yaratdim” (51:56).
- Ibodat nima? Namoz, ro'za, zakot, haj, islomga da'vat, gunohlardan saqlanish va hokazo... Agar faqat Allohnинг roziligi uchun qilinsa, ilm olish, nafaqa topish, boshqalarga xizmat qilish ham ibodatga kiradi.
- Ibodatda namoz birinchi o'rinda keladi. Namozni tark etgan odam dinini buzadi.
- Biz shunday ojizmizki, hatto chanqog'imizni Allohnинг yordamisiz qondira olmaymiz. Shunday ekan, qanday qilib Allohnинг yordamisiz Unga ibodat qila olamiz?
- Yo Alloh! Shu namozimni ado etishga va keyingi namozgacha qiladigan ishlarimga (o'qish, ish va hokazo) yordam bergin
- Chin qalbingiz bilan Allohdan so'rang: “Yo Alloh! Senga eng chiroyli tarzda ibodat qilishga yordam berin”. Bu duoni oxirgi darsda o'rganamiz.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

GRAMMATIKA: O'tgan darsda ba'zi bir olmoshlarni (*men, sen, u, biz, siz, ular*) ko'rib chiqdik. Bu darsda o'sha olmoshlarni qaratqich kelishigida ifoda etishni o'rganamiz: *uning, ularning, sening, sizlarning, mening, bizning*. O'zbek tilidagiga o'xshab ular qo'shimcha orqali ifoda etiladi. Shu qo'shimchalarni رَبْ (Rabb) so'zi misolida ko'rib chiqamiz.

Bu qo'shimchalar Qur'onda taxminan 10.000 marta uchraydi! Shuning uchun ular nihoyatda muhim. Bu qo'shimchalar ustida astoydil mashq qilsangiz, maqsadga muvofiq bo'ladi. رَبْ so'zi Qur'onda 970 martda keladi.

... + رَبْ	Qaratkich/egalik qo'shimchalari	Son	Shaxs
Uning Rabbi	رَبِّهِ	Uning	Birl.
Ularning Rabbi	رَبِّهِمْ	Ularnin g	Ko'pl.
SeningRabbing	رَبِّكَ	Sening	Birl.
Sizning Rabbingiz	رَبِّكُمْ	Sizlarni ng	Ko'pl.
Mening Rabbim	رَبِّي	Mening	Birl.
Bizning Rabbimiz	رَبِّنَا	Bizning	Ikkilik. Ko'pl.

Diqqat: Grammatika darslarimiz o'rganayotgan suralarimizga doim ham to'g'ridan-to'g'ri bog'liq emas. Chunki grammatika asoslarisiz suraning grammatik tahlilini qilish murakkab. Shuning uchun dastlabki darslarda suralarndan olingan so'zlar va grammatika asoslariga ahamiyat beramiz. Vaqt kelganda, ushbu qoidalarni arabcha matnda qo'llanilishini ko'rasiz.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

3-dars: Fotiha surasi (4-5-oyatlar)

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling

الْدِّينُ ۚ (٤٪)

يَوْمٌ

مَلِكٌ

نَسْتَعِينُ ۚ (٥٪)	وَإِيَّاكَ	نَعْبُدُ	إِيَّاكَ

--	--	--	--

2-savol: Qiyomat kuniga qanday tayyorlanishimiz kerak?

Javob:

3-savol: "Din" so'zining ma'nosi nima?

Javob:

4-savol: Hayotdan maqsad nima?

Javob:

5-savol: Allohning yordami nimaga kerak?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

3-dars do'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Yuqoridagi رَبْ so'zi kabi quyidagi uchta so'z uchun bo'sh kataklarni to'ldiring

آیات	دین	كتاب	ربّ	Son عدد	Shaxs
أَحْسَنُ			لَهُ، رَبُّهُ	Birl. واحد	3
			هُمُّ، رَبُّهُمُّ	Ko'pl. جمع	غائب
			لَكُ، رَبُّكُ	Birl. واحد	2
			كُمُّ، رَبُّكُمُّ	Ko'pl. جمع	حاضر
			يِّ، رَبِّيِّ	Birl. واحد	1
			نَا، رَبُّنَا	Ko'pl. جمع Ikkilik. مثنى	متكلّم

3-savol: Quyidagilarni arab tiliga tarjima qiling

	Va ularning dinlari
	Va U bizning Rabbimiz
	Sen mening Rabbim
	Sening Rabbing rahmli
	Biz yordam so'raymiz

2-savol: Arabcha so'zlarni o'zagidan ajratib ma'nosini yozing.

	اسْمَةٌ
	الله رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ
	يَوْمُهُمْ
	فَرِبْكَ
	مِنْ رَبِّهِمْ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

4-darsni o'zlashtirganingizdan
so'ng
Qur'onda **9118** marta kelgan **24 ta**
vandi so'zni o'rqangan bo'lasisiz.

4. FOTIHA SURASI (6-7-oyatlar)

۰۰ أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ۝۝ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ۝

37	46	اَهْدِنَا	
الْمُسْتَقِيمُ٪ (٪.6)	الصَّرَاطُ	اَهْدِنَا	
To'g'ri	yo'lga (hidoyatga)	Bizni boshlagin	
To'g'ri	Yo'l; (yo'nalish)	تا	اَهْدِنَا
		Bizni	Boshla
<i>Tarjimasi: Bizni to'g'ri yo'lga (hidoyatga) boshlagin.</i>			

- Agar musulmon bo'lish yo'lni topishga tenglashtirilsa, unda bu oyat no-musulmonlarga atalgan bo'lishi kerak edi! Musulmon bo'lish - hidoyatning birinchi qadami. Shuning uchun biz Islomga hayotimizning har qadamida rioya qilish uchun bu oyatni doim takrorlab yurishimiz kerak.
- Hidoyatning manbai Qur'on va Sunnat (Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallamning o'rgatganlari, fe'llari). Ularni o'zlashtirmasak, o'z namozlarimizda samimiy bo'lishmiz mumkinmi? Har bir namoz bizga Qur'oni anglash nafaqat ehtiyoj, balki favqulodda holat ekanini eslatadi! Fotiha surasidan keyin har bir rakanqa boshqa sura o'qiladi, ana shu sura ham o'z o'rnida Alloh tarafidan yuborilgan yana bir yo'l-yo'riqdir.
- Yo Alloh! Namozni mukammal holda ato etishni o'rgatgin.
- Yo Alloh! Shu yil, oy, hafta va kun qilayotgan ishlarimda o'zing yo'l-yo'riq ko'rsatgin.
- Yo Alloh! Namozdan keyin ado etadigan amallarimda ham yo'l-yo'riq bergin.

		صِرَاطٌ	الَّذِينَ	أَنْعَمْتَ	عَلَيْهِمْ لَا	1080
Ularga;	O'zing ne'mat bergenlarning	O'shalarning	Yo'liga (boshlagin)			
هِنْ	عَلَى	in'om	الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ	الَّذِينَ: Qur'onda 1080		
Ular	-ga	إِنْعَامٌ		martda keladi	To'g'ri yo'l	
<i>Tarjimasi: O'zing ne'mat bergenlarning yo'liga (boshlagin).</i>						

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

- Alloh taolo kimlarga in'om etdi? Payg'ambarlarga, shahidlarga, taqvodorlarga, va hokazo. Nimaga? Chunki ular to'g'ri yo'lni tanlagan edilar.
- U qaysi yo'l edi? U yo'l quyidagilardan iborat edi:
 - (1) Amallar: Qalb amallari. Masalan, aqida, samimiylilik, Allohga muhabbat va Undan qo'rqish. Badan amallari. Masalan, namoz, ro'za, sadaqa, zakot va haj;
 - (2) Da'vat yoki Islomga chaqirish;
 - (3) Tazkiya, ya'ni, ruhni, badanni, oilani va jamiyatni poklash;
 - (4) Islomni jamiyatga tatbiq etish, yaxshilikka chaqirib, buzg'unchilikdan qaytarish.
- Yuqorida bayoni kelgan taqvodor odam mening holatimda bo'lib, hozirgi kunda o'zini qanday tutayotgan bo'lsa, yo Alloh, menga ham xuddi shunday yo'l tutishimga tavfiq bergin.
- **O'ylab ko'ring:** Biz qaysi yo'lni tanlaganmiz?
- **Rejalshtiring:** yuqorida aytilgan yo'lni tutishni reja qiling.

1732				147	
الضَّالُّينَ (%.7)	وَلَا	عَلَيْهِمْ	الْمَغْضُوبُ	غَيْرُ	
adashganlarnikiga	Ham emas	O'zлari	G'azab(ingga) uchraganlarning	Emas	
ضَالٌّ : adashgan ضَالُونَ، ضَالِّينَ ko'plik. (qo'shib, ko'plik yasaladi)	لَا Yoq/ emas	وَلَا va	هُمْ ular	عَلَى Usti ga	مَظْلُومٌ : adashganlar, mazlumlar مَغْضُوبٌ : g'azabga uchraganlar
Tarjimasi: G'azabingga duchor bo'lganlarning yo'liga emas va adashganlarning (yo'liga) ham emas.					

Birinchi guruh (g'azabga duchor bo'lganlar):

- Bilib itoat qilmaganlar.Ularning qiyomat va oxiratdagi holatini bir tasavvur qiling-a.
- Hozirgi kundagi yovuz modellar, soxta qahramonlar, yetakchilarni tasavvur qiling va Allohdan ularga o'xshamaslikni tilang.

Ikkinchi guruh (adashganlar):

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Hozirgi kunda yo'lidan adashganlarni bir tasavvur qiling va yana Allohdan ularga o'xshamaslikni iltijo qiling.
- “Vaqtimiz yoqligidan” Qur'oni o'rganishni keyinga surib, adashganlar qatoriga tushib qolmaylik!
- Qur'ondan uzoqlashishimiz faqat arab tilini bilmaganimiz uchunmi? Unday bo'lsa, qur'oniy arab tilini o'rganishni chetga surmaylik.

Duo qiling: Yo Alloh! Tutganimiz to'g'ri yo'l bo'lsa, unda davom etishga, noto'g'ri bo'lsa, uni tark qilishga ilm va yordam bergin.

Fotiha surasini o'qiganda quyidagi hadisi qudsiyni eslashga harakat qiling. Abu Hurayra roziyallohu anhu hazratlaridan rivoyatga ko'ra, Rasuli akram sollallohu alayhi vasallam hazratimiz Aziz va Jalil Alloh taolodan shu qudsiy hadisni rivoyat etganlar:

Alloh taolo: "Men (namoz surasi bo'lgan) Fotihani o'zim bilan qulim orasida ikkiga bo'ldim. (Yarmi Meniki va yarmi bandamnikidir.) bandamning istagi uning haqidir, berilgusidir",— deb buyurdi. (Payg'ambarimiz alayissalotu vasallam hazratimiz buni shunday bayon etadilar):

Bir banda: "الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ",— degan paytida Alloh taolo:

— "حَمْدُنِي عَبْدِي" — Bandam Menga hamd aytdi, — deydi.

Banda: "الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ", deganida Alloh:

— "أَنْتَ عَلَيَّ عَبْدِي" — Bandam Menga sano aytdi,— deydi.

Banda: "مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ",— deganida, Janobi Haq:

— "مَجَدِنِي عَبْدِي" — Bandam Menga ta'zim keltirdi, Meni ulug'ladi,— deydi.

(Bu erga qadar hammasi bandaning Allohga madhu sanosi bilan kechadi. Bundan keyingilarining barchasi bandaga oiddir). Namoz o'qiyatgan kishi:

— "إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ",— deganida, Alloh taolo:

— Bu ish Men bilan qulim orasidadir. (Ibodat Menga, madad esa qulimga oiddir). Qulimning istagani berilgusidir, — deydi.

Namoz o'qiyatgan banda:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

اَهْدِنَا الصَّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ . صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرَ الْمُغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ – deganida, Janobi Haq:

– Bu tilak bandaga oiddir. Unga istagani berilgusidir", – deya marhamat qiladi.

(Sahihi Muslimda Abu Hurayradan rivoyat qilingan).

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

GRAMMATIKA: Oldingi ikki darsda o'rgangan qoidalarimizni quyidagi ikki so'zga qo'llaylik **كتاب دين** va **كتابه**.

... kitob + كتاب		din... + دين		Egalik	Son	Shaxs
Uning kitobi	كتابه	Uning dini	دينه	Uning كتاب	<i>Ko'pl.</i>	
Ularning kitobi	كتابهم	Ularning dini	دينهم	Ularning كتابهم	<i>Birl.</i>	3
Sening kitobing	كتابك	Sening dining	دينك	Sening كتابك	<i>Birl.</i>	
Sizlarning kitobingiz	كتابكم	Sizlarning diningiz	دينكم	Sizlarnin كتابكم	<i>Ko'pl.</i>	2
Mening kitobim	كتابي	Mening dinem	ديني	Mening كتابي	<i>Birl.</i>	
Bizning kitobimiz	كتابنا	Bizning dinemiz	ديتنا	Bizning كتابنا	<i>Ikkilik. Ko'pl.</i>	1

Ayollarga qaratilgan qo'shimchalarni ko'rib chiqamiz.

U (ayollarga) : **هي** (Qur'onda 66 marta kelgan)

uning (ayolning) : **كتابها** ، uning (ayolning)dini : **دينها** ، uning (ayolning) Rabbi : **ربها** ،
kitobi

Ayollikni bildiruvchi shaklini tuzish uchun so'zlarga ⚡ qo'shimchasi ishlataladi. Ko'plik shaklini tuzish uchun esa ⚡ о'rniga ات qo'shimchasi qo'llaniladi. Keyinchalik o'rganish kerak bo'lган qoidalar ham bor.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Ko'plik. Ayollarga	Birlik.Ayollar ga		Birlik. Erkaklar ga
كَافِرَات	كَافِرَة	←	كَافِر
مُشْرِكَات	مُشْرِكَة	←	مُشْرِك
مُنَافِقَات	مُنَافِقَة	←	مُنَافِق

Ko'plik. Ayollarga	Birlik, Ayollarga		Birlik. Erkaklar ga
مُسْلِمات	مُسْلِمة	←	مُسْلِم
مُؤْمِنَات	مُؤْمِنَة	←	مُؤْمِن
صَالِحَات	صَالِحَة	←	صَالِح

5-darsni o'zlashtirganingizdan
so'ng Qur'onda **16296** marta
kelgan **32** ta yangi so'zni
o'rgangan bo'lasiz.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

5. VAHIY TUSHIRILISHIDAN MAQSAD

۱۰۰ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ / بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ /

261*				
كِتَبٌ	أَنْزَلَنَا	إِلَيْكَ	مُبَارَكٌ	
(bu) Kitob	Biz tushirdik	sizga (O Muhammad s.a.v. !)	to'la mag'firat	
كِتاب bu so`z ko`plikda bo`ladi.	أَنْزَلْنَا	هُ	إِلَى	كُ
	biz tushirdik	uni	ga	siz
<i>Tarjimasi: (Bu) kitob qaysiki biz sizga nozil qildik, to'la mag'firat ila.</i>				

- Alloh subhonahu va taolo bu Kitobni muqaddas deb qayd etgan. Ammo vahiy sababi keyingi sahifada yoritilgan. Agar biz bu Kitobning rahmatiga erishmoqchi bo`lsak, unda nozil bolgan vahiylargaga amal qilishimiz darkor.

382*		43	
لَيَدَبَرُوا	أَيْتَهُ	وَلَيَتَذَكَّرَ	أَوْلُوا الْأَلْبَابُ * (29) (سورة ص)
Shunday qilib, ular tafakkur qiladilar	uning oyatlaridan	(ular) o'git-nasihat olish uchun	o'sha tushuncha.
لِ	يَدَبَرُوا	آيَاتٍ	أَلْبَابٌ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Shunday qilib	Ular tafakkur qiladilar	oyatlar	uning	va	shuningdek	ular ogohlantirish oladilar	o'sha	tushuncha
tafakkur تَذَبْرٌ : qilish	آیة belgi; oyat آیه ko'plikda shu ko'rinishda bo'ladi آیات.					لُبٌ : Intellekt birlikda لُبٌ ko'plikda الْبَابُ.		
Tarjimasi: ular oyatlar ustida tafakkur etish va o'sha tushunchani hosil qilish natijasida o'git-nasihat oladilar.								

- Qur'on: (1) tafakkur qilish; (2) o'gitlar olish uchun tushirilgan (nozil etilgan).
- Taffakur – fikrlamoq yoki chuqur o'ylamoq demakdir. Ro'znama o'qilayotganda tafakkurga hojat yoq. Bir marta o'qish bilan xabarni ilg'ab olish mumkin. Ammo siz ilmiy kitob, matematika yoki tijorat kitoblarini shu yo'l bilan o'qiysizmi? Yoq! Albatta, o'qish jarayonida fikrlashingizga yoki tafakkur qilishizga to'g'ri keladi.
- Qur'oni tafakkur qilish yoki fikrlash uchun oldin uni to'g'ri anglamoq (tushunmoq) lozim!
- O'git-nasihat olmoq saboq olmoq deganidir. Siz bunga uning buyruqlariga amal qilgan va taqiqlaridan yiroq bo'lgan holda erishasiz.
- Agarda biz yuqorida keltirilganlarga amal qilsak, Qur'on yordamida Allohning xohishi bilan bu dunyodagi barcha rahmatlarga musharraf bo'lamiz. Avvalambor, tafakkurdan oldin Qur'on bilan bo'lgan munosabatimizni (aloqamizni) tushunib olsak. U to'rt ko'rinishdan iboratdir.

1. Bevosita	2. Shaxsiy	3. Rejalashtirilgan	4. Aloqador
Qur'on Allohning so'zidir. Siz uni eshitganda yoki qiroat qilganda, Alloh sizga murojaat etayotganini sezing. U mening Uning so'zlaridan qanday ta'sirlanayotganimni ko'rib turadi.	Qur'onning har bir oyati men uchun. Bu oyat kofir, mushrikka yoki munofiqqa deya ko'rma. Men unda men uchun nima borligini ko'rishim kerak! Nima uchun Alloh buni menga yolladi?	Har bir don kimdir (nimadir) eyishiga mo'ljallangan! Shu qatorda, har bir banda eshitishi yoki qiroat qilishi uchun mo'ljallangan. Buning hammasi taqdirning bir bo'lagi. Hech narsa tasodifiy emas.	Qur'on eslatmadir. Allohning eslatmasi ahamiyatsiz bo'lishi mumkinmi? Men so'rashim darkor: "Yo Alloh! Nega sen meni bu kabi oyatlarni eshitishga yoki qiroat qilishga undading (majburlading)?"

Tafakkur qilish uchun ayrim shartlar quyida keltilgan. Buning uchun siz:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

1. Diqqat va e'tiboringizni bir joyga qaratasiz	2. Anglab yetasiz	3. Tasavvur qilasiz	4. His etasiz
Siz oyatni to'liq tushunmasangiz ham, diqqatingizni to'liq bir joyga jamlang. So'zlarining hech birini qoldirmay, tushunishga harakat qiling.	Agar sizda tushunish imkonni bo'lmasa, Allohdan afv etishini so'rang. E'tiqodingizni (ishonch) Qur'on o'rganish tomon mustahkamlab boring.	Ayniqsa, Alloh, yaralish, jannat, do'zax va hokazo tushunchalari bilan boq'liq kalimalarni eshitayotgan paytingizda o'z tasavvuringizni imkon qadar ishga soling.	O'zingizning sevgi, qo'rquv, hurmat, minnatdorlik va boshqa shunga oxshash munosabatlarga oid lavhalarni eshitganingizda hislaringizga erk bering. Masalan, jannat haqida eshitganda, xursand va umidvor bo'ling, aksincha, do'zax haqida eshitganda, qo'rquv tuying.

Pand-nasihat olish uchun yoki Qur'oni hayotimizga tatbiq qilish uchun siz:

1. So'rang	2. Baholay biling	3. Rejalashtiring	4. Targ'ibot ishini olib boring
Qur'onning har bir bandi bizdan biror bir narsani talab qiladi. Uni ado etish uchun Allohdan madad so'rang	Nima so'ragan bo'lgangizga qarab, oxirgi kuningiz yoki haftangizdag'i faoliyatizingizni baholang. Agar siz ularni allaqachon qilib borayotgan bo'lsangiz, Allohg'a shukr eting; Agarda qilmayotgan bo'lsangiz, Undan mag'firat so'rang	Keyingi kun yoki haftada shulurni qilaman deb reja tuzing.	Payg'ambarimiz s.a.v. dedilar: "Mendan bitta oyatni bolsa ham yoying!" O'zingiz eng yaxshi yo'l bilan o'rganayotgan uslubingiz bo'yicha targ'ibot qiling.

Bu to'rtta chora har bir darslikning boshlanishida ko'rsatilgan bo'lib, siz unutmasligingiz uchun yuqori qismining o'ng burchagiga joylashtirilgan. Qur'oni qiroat qilish va e'shitishda zarur bo'lgani uchun o'rta qismida "Tasavvur qilish" va "His etish" degan shartlar keltirilgan.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Hech bo'limganda shu uchta shartni esda tutishga harakat qiling: tasavvur etish, his qilish va so'rash. Inshaalloh, siz bu shartlarni keyingi darsliklarda qanday keng qo'llashni o'rganasiz.

GRAMMATIKA: Arab tilida so'z quyidagi uch turdan biri bo'lishi mumkin:

1. اسْم (Ot): Ism (Misol: كِتَاب، مَكَّة) yoki belgi (atribut) (Misol: مُسْلِم، مَؤْمِن)
2. فَعْل (Fe'l): Harakatni ko'rsatadi (Misol: فَتَحَ، نَصَرُوا)
3. حَرْف (Harf): Otlarni harakatlar bilan bog'laydi (Misol: بِ، لِ، مِنْ، عَنْ، إِنْ)

Avvalgi darsliklarda biz bir qancha **otlarni** ko'rib chiqib, ularni ko'plik shakllarda ham ko'zdan kechirdik. Bu darslikda biz **harflarni** o'rganamiz: ل، مِنْ، عَنْ، مَعْ: بularning birinchi uchtasi (ل) old ko'makchi – predloglardir. Quyida keltirilgan misollardan o'rganining. Bu misollar so'zlarning ma'nolari esda qolishi uchun juda qulaydir. Quyida berilgan misollardagi إِنْ so'zi Qur'onda 1532 marotaba kelgan.

Harf	Misol
ل، لِ ga	لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَ دِيْنٌ Sizga o'z diningiz, menga o'z dinim
مِنْ dan	أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَنِ Allohnинг himoyasi ila shaytonдан panoh so'rayman.
عَنْ dan	رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ Alloh undan rozi bo'ldi.
مَعْ bilan	إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ Albatta, Allah sabr qilguvchilar bilan birgadir.

Ahamiyat bering bu harflar vaziyatga qarab boshqa ma'noni ham berishi mumkin. Navbatdagi jadvalda berilgan so'zlar Qur'onda 4960 yoki taxminan 5000 marta kelgan. "TPI" usulini qo'llab, ular ustida diqqat bilan shug'ullaning.

uchun ل	dan منْ	dan.. عنْ	bilan معْ
لَهُ uning uchun (o'g'il)	مِنْهُ undan (o'g'il)	عَنْهُ undan (o'g'il)	مَعَهُ u (o'g'il bola)

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

bola)	bola)	bola)	bilan
لَهُمْ ular uchun	مِنْهُمْ ulardan	عَنْهُمْ ulardan	مَعْهُمْ ular bilan
لَكُمْ siz uchun	مِنْكُمْ sizdan	عَنْكُمْ Sizdan	مَعَكُمْ siz bilan
لَكُمْ sizlar uchun	مِنْكُمْ sizlardan	عَنْكُمْ sizlardan	مَعَكُمْ sizlar bilan
لِي men uchun	مِنِّي mendan	عَنِّي mendan	مَعِي men bilan
أَنَا biz uchun	مِنِّي bizlardan	عَنِّي bizlardan	مَعَنِّي biz bilan
لَهَا uning uchun (qiz bola)	مِنْهَا undan (qiz bola)	عَنْهَا undan (qiz bola)	مَعَهَا uning (qiz bola) bilan

5-dars: Vahiy tushirilishidan maqsad

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

كتب

أنزلنا

إليك

مبروك

أَلَّا يَدْبَرُوا	أَيْتَهُ	وَلَيَتَذَكَّرَ	أَولُوا الْأَلْبَابُ * (29)

--	--	--	--

2-savol: تَدْبِر Misol bilan tushuntiring.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

3-savol: ۋەزىئەتلىك بۇ سۆزنىڭ ما’نۇسىنى تۇشۇنتىرىپ بېرىن.

Javob:

4-savol: Bizning Qur'on bilan aloqadorligimzning to'rt jihatini tushuntirib bering

Javob:

5-savol: Ushbu ۋەزىئەتلىك سۆزلىرىنىڭ تۇتۇقىنى شارتىنى يورىتىپ بېرىن.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

5-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyidagi misollar چ үchun berilgan, bo'sh kataklarni مَعْ uchun to'ldiring.

مع	عن	من	ل	Son عدد	Shaxs
			له	Birlik. واحد.	3chi
			لهم	Ko'plik. جمع	غائب
			لك	Birlik. واحد.	2chi
			لكم	Ko'plik. جمع	حاضر
			لي	Birlik. واحد.	1chi
			لنا	Ko'plik. جمع Ikkilik. مثنى	متكلم
			لها	واحد مؤنث Birlik.	غائب

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'laklarga bo'lib, keyin ma'nosini yozing.

الله معنا	
فَلَهُمْ	
وَنَا	
فِي نَحْنُكُمْ	

3-savol: Quyidagilarni arab tiliga tarjima qiling.

Alloh sendan rozi bo'lsin	
Sizning ismingiz	
Va sizdan	
Va ularga	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

فَهَا		Qur'oni karim men bilan	
-------	--	----------------------------	--

6 ta darsni o'zlashtirganingizdan
so'ng Qur'onda **23151** marta
kelgan **44** ta yangi so'zni o'rgangan
bo'lasiz.

6. QUR'ONNI O'RGANISH QULAY

Biz dastlabki darsda Alloh Qur'onni uning oyatlarini tafakkur etish va ularga amal qilish uchun tushurilganini o'rgandik. Qur'on oyatlari arab tilida bo'lib, ular tarjima qilinmaydi. Biz faqatgina Qur'on xabarlari mazmuninining tarjimasigagini ega bo'lishimiz mumkin. Arabcha oyatlarni tafsir qilish uchun arab tilini o'rganishimiz darkor.

Bu Allohnинг buyuk marhamatidirki, U Qur'onni tushunishni oson qilib qo'ygandir. Agar asosiy tushunchaga ega bo'linsa, uning arabcha kalomini o'rganish ham engil ko'chadi.

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ /بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ /

409	70		
: وَلَقْدْ	يَسَرْنَا	الْقُرْآن	لِذِكْرِ (الْقَمَرِ - 17)
Va haqiqatdan	Biz osonlashtirdik	Quron	Tushunmoq va esda saqlamoq
وَ	لَ	قَدْ	الذِكْر
va	haqqa	allaqach	tushunmoq & esda qoldirmoq
tdan	on		
قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ			iikkita ma`nosi bor:
Namoz allaqachon barpo etilgan.			(1) yod olish; va (2) tushunmoq va saboqlar

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

			olmoq
Tarjimasi: Va biz haqiqatdan ham Qur'oni oson tushunadigan va esda qoladigan qilib qo'yidik.			

- Qur'on oyatlariga asoslangan holda fatvo berish uchun ko'p yillar ulamolar qo' ostida olish kerak bo'ladi. Biroq Qur'oni tushunish va hayotga tatbiq etish juda ham oson.
- Allohga shukrlar bo'lsin, tushunish va saboq olish uchun bizga uni oson qilib qo'ydi. Unga shukrlar bo'lsinki, arabcha Qur'on rejaga asosanan tez o'rganiladi.
- Hech qachon Qur'oni tushunish qiyin degan fikrga bormang, bu haqda so'zlamang, hatto buni sizga singdirishmoqchi bo'lishsa, qabul qilmang. Axir, bu oyatga qarshi chiqasanmi? (Alloh asrasin!)
- Qur'oni o'rganish oson, lekin avtomatik ravishda emas. Buning uchun faqat vaqt va harakat sarflashingiz kerak. Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam dedilar, Kim Allah sari bir qadam tashasa, Allah u tomon yuguradi. Keling birinchi qadamni biz boshlaylik.
- Qur'on oson va boshqalarga maslahat berishda ham ta'sirlchandir. Yaxshilab tushunib etsangiz, siz uning usulini, bahs-munozaralari,hikoyalari va dalillarini ham obdan anglab olasiz.

Keling, endi bir hadisi sharifni ko'rib chiqaylik.

186		823		وَعَلِمَهُ (بخارى)		
سیزларингизниң жаңынан оғынадиганы		Qur'oni o'rganuvchidir		وَعَلِمَهُ (بخارى)		
Sizlarning eng yaxshilaringiz	(o'shdirk) qaysiki	Qabrdagi birinchi savol : مَنْ رَبُّكَ؟	o'rgandi تَعْلَمَ	وَ	عَلِمَ	هُ
Хизъ	Към	Qabrdagi birinchi savol : مَنْ رَبُّكَ؟	o'rgandi تَعْلَمَ	va	o'rgatdi عَلَمَ	bu
Yaxshi	sizning	Sening Rabbing kim?	o'rgatdi عَلَمَ			

Tarjimasi: Orangizdagi eng yaxshilaringiz o'shdirk, qaysiki Qur'oni o'rganuvchi va o'rgatuvchidir.

- Biz uchun eng kuchlisi ruhlantirishdir.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Payg'ambarimiz s.a.v. birinchi talaba, keyin ustoz deb aytib o'tdilar. Bu har bir Qur'on o'quvchisi uchun buyuk bir sharafdir.
- Bu degani eng yaxshi inson o'sha ikki xislatga egadir, yani o'rganadi va o'rgatadi.
- Bu yana shuni anglatadiki, Allohning Kitobini o'rganishning oxiri yo'q! Shu sababli biz toki o'limimiz kelguniga qadar doimiy ravishda ko'p-ko'p o'qib borishimiz kerak.
- Alloh bizni ko'rib turibdi! Keling, hozir shu hadisga amal qilishga niyat etaylik. O'rganishni hech qachon tark etmaslikni niyat qiling. Uni amalda qo'llash, oila ahlingiz va o'rtoqlaringizga o'rgatish niyatida bo'ling. Alovida va umumiy darajadagi o'qish va o'rgatish rejasini tuzing.
- Payq'ambarimiz s.a.v. Qur'on muallimi qilib yuborilganlar. Ular Qur'oni tushuntirish va amalda qo'llash yoli bilan o'rgatganlar. Biz sahabalar (Payq'ambarimiz s.a.v.ning hamrohlari) o'rgangandek o'rganishimiz uchun birinchi bo'lib arab tili va tajvidni o'rganishimiz lozimdir. Shu joyda to'xtamang, chunki bundan so'ngra Qur'oni haqiqiy o'rganish va qanday qilib uni tushinish hamda amalda qo'llash boshlanadi. Keling boshqa bir hadisni ko'rib chiqaylik:

41	146	بالنِيَّاتِ	(بخارى)
Amal (asoslangan) faqat		Niyatlarga	
faqat : إنما		نِيَّاتٍ	نِيَّةً
Ko'plik (amal) عمل	niyatlar Niyat		
<i>Tarjimasi: (mukofot) amallar faqat niyatlarga boq'liq.</i>			

- Mahshar kuni uch kishining ishi birinchi bo'lib ko'rildi. Ularning biri Qur'on xatm qilguvchi bo'ladi, qaysiki u Qur'on o'qishini ko'z-ko'z etish uchun qiroat qilishga odatlangan. U o'zining noto'q'ri niyati uchun jahannamga uloqtiriladi. Alloh bunday ammallarni o'zgalarga ko'rsatilgani uchun undan qabul qilmaydi.
- Keling, Qur'oni Allohn ni xushnud etish uchun o'rganaylik. Tushunish va amal qilishga odatlaning.
- Keling, o'rganib, Alloh yo'lida boshqalarga ham o'rgataylik, chunki ko'pchilik Qur'ondan uzoqdir.
- Uni o'rganib, Qur'on va Sunnatga asoslangan holda jamoani birlashtiring.

Quyidagi jadvalda qayd etilgan uchta so'z Qur'onda 2306 marotaba keladi. Berilgan misollarni qo'llash asnosida ularning ma'nolarini ham eslab qoling. Misollarni xotirangizda muhrlasangiz, ulardagi so'zlarni yodlashingiz va esda saqlab qolishingiz

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

ham oson boladi. Ayniqsa, ikkilangan va biror so'zning manosini boshqa shunga o'xshash tovushli so'z (masalan, إِنْ va إِنْ) bilan chalkashtirgan paytingizda sizga bu so'zlar juda yordam beradi.

628 إِنْ	agar	إِنْ شَاءَ اللَّهُ	Agar Alloh xohlasa
1532 إِنْ	haqiqatdan an	إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ	Haqiqatdan Alloh sabr qilguvchilar bilan birgadir
146 إِنَّمَا	faqat	إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ	Amallar faqat niyatlarga asoslangan

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

GRAMMATIKA: Yuqorida biz buni arab tilida o'rgandik, so'z ushbu uch xildan biri bo'lishi mumkin:

1. اسْم (ot): ism (Misol: كِتاب، مَكْتَبَة) yoki belgi (atribut) (Misol: مُسْلِم، مُؤْمِن)
2. فَعْل (fe'l): harakatni ko'rsatadi (Misol: فَتَحَ، نَصَرُوا)
3. حَرْف (harf): otlarni harakatlar bilan bog'laydi (Misol: بِ، لِ، مِنْ، فِي، إِنْ)

Bu darsda biz to'rtta yangi so'zni o'rganamiz: بِ، فِي، عَلَى، إِلَى. Bu so'zlarning hammasi old ko'makchi – predloglardir. Quyida misol tariqasida keltirilgan gaplar o'sha harflarning ma'nolarini eslab qolish uchun juda foydalidir. Quyidagi misollardagi so'zi Qur'onda 225 marotaba keladi.

Harf	Misol
بِ bilan/ila	بِسْمِ اللَّهِ الْمَكْرُوْهِ Allohnin nomi <u>bilan</u>
فِي da	فِي سَبِيلِ اللَّهِ Alloh yo' <u>lida</u>
عَلَى ga	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ Siz <u>ga</u> rahmat bo'lsin
إِلَى ga	إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ Haqiqatdan biz Allohga tegishlimiz va haqiqatdan ham <u>Ung</u> a qaytamiz.

Eslatib o'tamiz yuqoridagi old ko'makchilar kontekstga qarab boshqa ma'nolarda ham bo'lishi mumkin.

Quyidagi jadvalda berilgan so'zlar Qur'onda 4327 marotaba keladi. Bu yerda "TPI" usulini qo'llang va diqqat bilan mashq qiling.

in: بِ	in: فِي	on: عَلَى	to, toward: إِلَى
بِهِ in him	فِيهِ in him	عَلَيْهِ on him	إِلَيْهِ to him
بِهِمْ in them	فِيهِمْ in them	عَلَيْهِمْ on them	إِلَيْهِمْ to them
بِكَ in you	فِيكَ in you	عَلَيْكَ on you	إِلَيْكَ to you

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

بِكُمْ	in you all	فِيْكُمْ	in you all	عَلَيْكُمْ	on you all	إِلَيْكُمْ	to you all
بِيْ	in me	فِيْ	in me	عَلَيْ	on me	إِلَيْ	to me
بِنَا	in us	فِيْنَا	in us	عَلَيْنَا	on us	إِلَيْنَا	to us
بِهَا	in her	فِيْهَا	in her	عَلَيْهَا	on her	إِلَيْهَا	to her

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

6-dars: Qur'oni karimni o'rghanish osondir

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling:

وَلَقَدْ

يَسِّرْنَا

الْقُرْآنَ

لِذَكْرِ

--	--	--	--

خَيْرُكُمْ

مَنْ

تَعْلَمُ الْقُرْآنَ

وَعَلِمَهُ (بخارى)

--	--	--	--

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ

بِالنِّيَّاتِ

(بخارى)

--	--	--

2-savol: Qur'oni o'rghanish uchun qanday niyat qilish kerak?

Javob:

3-savol: Qur'oni o'rghanish mushkulmi? Dalil keltiring?

Javob:

4-savol: Qur'oni o'rghanish qanday sa'y-harakatni talab qiladi?

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Javob:

5-savol: Quyidagi so'zlarning ma'nosini bering va misollar keltiring **إِنَّمَا** va **إِنْ، إِنْ**.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

6-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyida keltirilgan misollar بـ ga tegishli bo'lib, kataklarni uchun to'ldring.

إلى	على	في	بـ	Harf عدد	Shaxs
			به	Birlik. واحد.	3chi غائب
			بهم	Ko'plik. جمع	
			بك	Birlik. واحد.	2chi حاضر
			بكم	Ko'plik. جمع	
			بي	Birlik. واحد.	1chi متكلم
			بنا	Ko'plik. جمع Ikkilik. مثنى	
			بها	واحد مؤنث Birlik.	غائب

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'laklarga bo'lib, keyin manosini yozing.

وَفِيْكُمْ	
فَعَلَيْ	
وَالَّذِينَ	
فِيْ كِتَابِكُمْ	
أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ	

3-savol: Quyidagilarni arab tiliga tarjima qiling.

Unda (o'g'il bola) va menda	
Qur'on sari	
Hammalaringizga rahmat bo'lsin	
Qur'onda	
Sizda va unda (qiz bola)	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

7. QANDAY QILIB BUNI O'RGANAMIZ?

7 ta darsni o'zlashtirganingizdan
so'ng Qur'onda **24446** marta
kelgan **52** ta yangi so'zni
o'rgangan bo'lasizasiz.

Qur'onni juda yaxshi o'rganish usuli uchta poq'onadan iborat bo'lib, ular ushbu darslikda keltirilgan. Birinchi poq'ona Allohdan bilim so'rash. Alloh bizlardan xabar oladi va o'sishimizga ko'maklashadi:

Yo Rabbim!	Yuksaltirgin meni		bilimda.
Alloh bizlardan xabar : رب oladi va o'sishimizga ko'maklashadi:	زْدْنِيْ	نْهِيْ	عِلْمًا (114) (سُورَة طه) : bilim
	Ortmoq yuksaltirmoq	men	
<i>Tarjimasi: Yo Rabbim! Bilimda meni yuksaltirgin.</i>			

- Alloh Payg'ambarimiz s.a.v.ga bu douni asosan Qur'oni yod olish va or'ganish uchun o'rgatgan. Shu boisdan biz Allohdan ushbu duoni qayta-qayta va chin qalbdan foydalanib turishni nasib etishini so'rashimiz darkor.
- Duo bilan birlashtirishda biz Qur'oni tushunishga harakat qilish uchun vaqt sarflashimiz lozimdir. Agar talaba har ibodatida Allohdan muvaffaqiyatga erishishni so'rasa-yu, lekin o'zi na o'quv markaziga borsa va na biror kitob o'qisa, bu samimiylidagi hisoblanadimi? Agar biz ilm uchun ibodatda bo'lsag-u, ammo harakat qilmasak, unda biz faqat duo bilan ibodat qilayotgan bo'lmaymizmi?
- Nima uchun ilmga erishish kerak? Uni yakka va jamoat darajasida amaliyotda qo'llab, yoyoish uchun Qur'oni o'rganish, tushunish, unga amal etish va da'vat qilishda Allohdan yordam so'rang.
- Qanday qilib ibodatni ado etasiz? Go'yo xuddi bir-ikki yoki uch kun och qolib ketgan odamga oxshab; misoli bir yuragi xasta bemorki, u ertasi kuni bo'ladijan ochiq yurak jarrohligini boshidan kechiradi. U Allohdan bir marotabagina so'raydimi? U nech qanday hissiyotlarsiz iltijo qiladimi?
- Allohdan ilmda ochligimizni qondirishini va bizni g'aflat kasalligidan davolashini so'rang. Eng nufuzli ilm kitobi Qur'ondir. Agar biz buni anglamas ekanmiz, yutqazuvchilardan bo'lib qolamiz.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Ikkinchi bosqichda hamma manbalarning boshlanish qismi qalam (ruchka) vositasida o'r ganiladi.

304	عَلَمٌ	بِالْقَلْمَنْ (٤٪)
(Kimdirki) o'sha	O'qitdim	Qalam (ruchka) vositasida.
kimdirki o'sha: الَّذِي kimdirki : الَّذِينَ o'shalar	o'qidim تَعْلَمَ o'qitdim عَلَمٌ	بِ قَلْمَنْ vositasida qalam
<i>Tarjimasi: O'sha qalam vositasida o'qigan.</i>		

- Ikkinchi bosqich ruchkadan boshlab barcha imkoniyatlardan foydalanishdan iborat. Kechiktirmasdan ruchkani qo'lingizga oling! Siz o'z qo'llaringiz bilan millionlab so'zlar yozgansiz. Hozir qo'lingizni arabcha Qur'onga ishlating va buni odat qilib oling.
 - Siz qayerga yozasiz? Bir daftar tuting. O'rganayotgalaringizni saqlab boring. Kichkinagina kitob va qo'lyozmalardan iborat mo'jaz kutubhona vujudga keltiring.
 - Yozishni odatiy hol qilib olgach, eshitish va tushunishga ahamiyat bering.
 - Bugun o'zingizga so'z beringki, kamida besh, o'n daqiqa ma'nolarni yozishga, yangi so'zlarning grammatik ko'rinishlariga vaqt ajratasiz. Buni erinmasdan, jo'shqinlik, fidokorlik va samimiylilik bilan amalga oshiring.
 - Qaysidir biror ilmda ummat nomukammal bo'lsa, bu Qur'on ilmidirki, uning ilk vahisidagi birinchi kalimasi "إِنَّا أَنْزَلْنَاكُمْ بِالْحُكْمِ" – O'qi! bo'lgan. O'qishingizni o'zgacha odatga aylantiring va ko'pgina boshqa kitoblarni, masalan, ilmiy – tarix, matematika, adabiyot va hokazo kitoblarni ham o'qib turing.
- Uchinchi bosqich yakunlovchidirki, uning yaxshi bo'lishiga harakat qiling

46	43	عَمَلًا نَطَاطٌ	(الْمَلَكُ : ٢)
أَيْكُمْ : ٣	أَحْسَنٌ		
Qaysi biringiz	Yaxshiroqsiz	amallarda?	
أَيْ	كُمْ	katta كَبِيرٌ	أَعْمَالٌ عَمَلٌ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

qaysi	siz	kichkina صَغِيرٌ	أَصْغَرٌ		
		yaxshi حَسَنٌ	أَحْسَنٌ		

Tarjimasi: Qaysi biringiz amallarda yaxshisiz?

- Bu uchinchi bosqich. Alloh bizlardan kim yaxshi ekanini – ibodatda batartibligimiz, uylarimizda yaxshiligimiz, idorada afzalligimiz orqali sinash uchun yaratgan. Yolg'iz bajariladigan amallarda yaxshiliqi, masalan, namozda, ro'za tutishda va zikrda namoyon bo'ladi. Jamoat ishlarida peshqadamlik, masalan, boshqalarga yordam berish, savobli ishlarga da'vat qilish, yaxshi narsalardan zavqlanish va shaytoniy amallardan yiroq bo'lishda ko'zga tashlanadi.
- Alloh bizni ko'rib turibdi! Qay birimiz shu darsda – Qur'oni o'rganishda yaxshiroqmiz? Bas, faqat Alloh yo'lida boshqalardan a'lo bo'lishga harakat qiling. Musobaqalashing!
- Shayton g'azab o'tida yonmoqda. Nima uchun? Chunki siz Qur'oni o'rganish uchun birinchi qadamni qo'ydingiz. U sizni to'xtatish uchun bor kuchini ishga soladi. Shayton juda tajribali, ammo siz Allohnинг madadidan ilhomlanasiz. Shayton hozir turibdi, farishtalar ham tayyordirlar, ularning qalamlari ham sizning amallaringizni yozishga shay. Siz tayyormisiz?

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

GRAMMATIKA – Old ko'makchilar (predloglar)ning uch turi:

Siz oxirgi ikkita darsda bir qancha old ko'makchilarni o'rgangan bo'ldingiz. Vaziyatga qarab ularning ma'nolari o'zgarib turadi. Agar quyidagi uchta likni eslab qolsangiz, ularni qanday qilib tushunib yetishni bilib olasiz.

1. Xuddi o'sha narsa turli tillarda boshqa predloglarni qo'llash yo'li bilan ifodalanib keladi. Masalan:

آمُنْتُ بِاللهِ Men Allohga imon keltridim; (ميناللهپر ايمانلایا) (Urdu tilida)

Yuqoridagi uchta jumla uch tilda ayni asosni ifodalaydi: “Men imon keltirdim”. lekin har tildagi old ko'makchi turlicha bo'lib, o'zining asosiy ma'nolariga ega (bilan, da, va hokazo).

2. Ayni bir tilda old ko'makchi fe'l qo'llanilishiga qarab talab etilinishi yoki etilinmasligi mumkin. Masalan: “Men unga gapirdim”; “Men unga aytdim”. Ba'zan old ko'makchi arabchada bo'lishi mumkin, lekin Ingliz tili (yoki boshqa tillarda) talab qilinmaydi. Masalan:

Allohning diniga kirishda (buni tarjima qilishga hojat yoq, chunki “kirish” – yurmoq, harakat ma'nosini beradi).	يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللهِ
Meni afv et (لـ buni tarjima qilishingizga hojat yoq)	إِغْفِرْ لِي

Ba'zan arabchada old ko'makchi bo'lmasligi mumkin, ammo Inglizchada talab qilinadi.

Men Allohn <u>ning</u> mag'firatini so'rayman (<u>ning</u> qo'shimchasini Inglizchada qo'shasiz).	أَسْتَغْفِرُ اللهُ
Va meng <u>a</u> rahm qil	وَارْحَمْنِي

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

(ga qo'shimchasini Inglizchada
qo'shasiz)

3. Old ko'makchining o'zgarishi ma'nolar o'zgarishiga olib keladi. Bu har bir tilga taalluqlidir. Masalan, Inglizchada, *we have: get; get in; get out; get off; get on.* Arachada ham xuddi shunday. Keling, ikkita misolni ko'rib chiqaylik.

Rabbingga <u>ibodat qil</u>	صلٰ لِرَبِّكَ (صلٰ + لِ)
Payg'ambarimiz s.a.v. <u>ga</u> <u>xotirjamlikni yo'llagin</u>	صلٰ عَلَى مُحَمَّدٍ (صلٰ + عَلَى)

Namoyishkorona olmoshlar: Keling, endi arabchada insonlarni ko'rsatishga, buyumlarga, yoki harakatlarga nisbatan qo'llaniladigan to'rtta so'zni o'rganaylik. Bu so'zlar Qur'onda 902 marotaba kelgan.

Mashg'ulot uchun ko'rsatma:	Ko'rsatish olmoshlari
Bir barmog'ingiz bilan o'zingizga yaqin biror narsani, masalan, kitobni ko'rsating va ayting . هذَا To'rtta barmog'ingiz bilan shu yo'nalishga ishora qilib, ayting هُوَ لَاءُ.	bu هذَا
Bir barmog'ingizni kimgadir nisbatan ishora qiling va ayting) أَنْتَ، أَنْتُمْ (هُوَ، هُمْ (Yo'nalish na o'ngga (هُوَ) va na to'q'riga (ذَلِكَ) bo'lmasdan, shu oraliqda bo'lishi kerak. To'rtta barmog'ingiz bilan shu yo'nalishga ko'rsatib, ayting أُولَئِكَ .	bular هُوَ لَاءُ
	o'sha ذَلِكَ
	o'shalar أُولَئِكَ

7-dars: Qanday qilib o'rganiladi?

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

رَبٌّ

زَنْدَىٰ

عَلَمًا (114)

(طه: 114)

--	--	--	--

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

الذى

علم

بالقَمْ

(العلق: 4)

--	--	--	--

أيُّكُمْ

أَحْسَنُ

عَمَلًا / ط

(الملك: 2)

--	--	--	--

2-savol: Kimga Alloh bilimda yuksalish uchun namozni o'rgatdi?

Javob:

3-savol: Siz Allohdan ilm so'rashga qanchalik harakat qilasiz?

Javob:

4-savol: Old ko'makchi o'zgarishi so'z/fe'l ma'nolarini o'zgartiradi. Misol keltiring.

Javob:

5-savol: Alloh bizning musobaqlashishimizni xohlaydi. Raqobat (musobaqa)ning 5 ta sohasini sanab o'ting.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

7-dars boyicha grammatikaga oid savollar

1 savol:

b. Quyidagi misol **هذا** uchun boshqa old ko'makchlarni qo'llagan holda sodda misollar yozing.

هذا كتاب	هذا
	هؤلاء
	ذلك
	أولئك

a. Quyidagi ko'makchilarning ma'nolarini yozing.

هؤلاء	
	ذلك
	هذا
	أولئك

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'lig va ma'nolarini yozing.

فِنْهُمْ	
وَإِلَيْ	
وَفِيهَا	
وَمِنْكَ	
وَعَنْكُمْ	

3-savol: Quyidagilarni arabchaga o'giring.

O'rgandi va o'rgatdi	
Qalam vositasida o'rgandi	
Meni ilmda yuksaltirgin	
Demak, sizlarning barchangiz	
Ba ularning orasida	

	Ko'paytirish	So'rash
	Tasavvur	
	H's	
8 ta darsni o'zlashtirganiningizdan	nejalash	Baholash
so'g Qur'onda 25475 marta kelgan 56 ta yangi so'zni o'rgangan bo'asiz.		

8. AL-ASR SURASI (103-sura)

Kirish: Bu kichkinagina sura insoniyat uchun bir usulni, ya'ni xusronning oldini olishni ta'minlaydi. Sura to'g'ri amalni bajarishda qanday qilib o'zini saqlab qolish mumkinligi haqida.

٥٥ أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

<p>وَالْعَصْرُ ﴿١﴾</p> <p>(O'sha vaqtga kelib), (Asr vaqt bilan qasam)</p>	<p>وَ</p> <p>الْعَصْرُ</p>
<p>وَ: Ikkita ma'nosi bor: (1) va; (2) qasam bilan</p>	<p>Vaqt</p>

- Qur'ondagi ko'pgina suralar shu kabi qasamdan boshlanadi, masalan وَالْفَجْرُ، وَالشَّمْسُ، وَاللَّيْلُ، وَالنَّجْمُ، وَالسَّمَاءُ
 - Alloh vaqt ila qasam ichdi. Vaqt shu qasamdan keyin aytildiganlarga shohiddir.

إنّ	الإنسان	لفي	خُسْرٌ (%2)
Albatta	Inson	shubhasiz	Xusronda (xusron-mag'lubiyat, yutqiziq, ziyon-zarar, nuqson ma'nolarini anglatadi)
Qur'onda 1532 marta kelgan!	إنّ إنسان : inson	لـ	في
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصُّرِّيْفِينَ	الإنسان : inson, insoniyat	shubhas	da
<i>Tarjimasi: Albatta, inson xusrondadir.</i>			

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Biz bu oyat mavzui muhimligini yoritamiz. Alloh uchta aniq urg'u shakli bilan boshladi: (1) U qasam ichdi; (2) إِنَّ ni qo'lladi va (3) چ ni qo'lladi.
- لَا bu shakl to'rtta urg'uga ega. 100 talabadan iborat sinfda 95 nafari imtihondan yiqilsa, biz: "95 nafardan tashqari hamma imtihondan o'tdi", – deya olamizmi? Yoq! Biz: "Besh kishidan tashqari hamma yiqildi", – deb aytamiz. Bunda "tashqari" so'zi ozchilikdan so'ng kelishini nazarda tutamiz. Shuning uchun ko'pgina insonlar xusrondadirlar.
- Har safar bu oyatni eshitarkanmiz, biz e'tiborinmizni oshirishimiz va qanday qilib xusronning oldini olishni o'ylashimiz kerak!

666	1080	الصُّلْحَاتِ	وَعَمِلُوا	أَمْنُوا	الذِّينَ	إِلَّا
Magar-tashqari	O'shalarki	Imon keltirganlar	Va qilganlar	Solih amallar		
لَا إِلَهَ إِلَّا الله	صَرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ	إِيمَان ishonch, imon	و va	عَمِلُوا ular qilganlar	صَالِحُونَ، صَالِحِينَ	صَالِحَةَ ← صَالِحَاتٍ
<i>Tarjimasi: Magar imon keltirganlar va solih amallar qilganlar</i>						

- Keling, birinchi bo'lib shu ikki jihat ustida bosh qotiraylik: imon va solih amallar.
- Yo Alloh! Meni haq, mukammal va mustahkam imonga erishtirgin.
- **Baho bering:** Mening imonim bor, ammo uning holati qanday? Kun davomida qancha marotaba Alloh, oxirat, ikkita farishta va shayton haqida o'layman? Mening taqdirga imonim qanchalik kuchli? Men aytamanki: "Nima uchun bu men bilan sodir bo'ldi?" Yoki buni Allohdan sinov deb qabul qilib, uni yengish uchun astoydil harakat qilaman.
- Mening imonimning holati Allohnинг Kitobiga binoan qanday? Menda faqat imon degan iboraning o'zi bor xalosmi yoki men bu borada o'quv va amaliy aloqalarni rivojlantirish haqida o'layapmanmi?
- Qur'on bizning imonimiz tafsilotlarini taqsimlaydi. Qur'oni tushunish bilan qiroat qilmoq va hadislarni o'rganish bizning imonimizni mustahkamlaydi va oshiradi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

- Xusrondan saqlanish uchun faqat imonning o'zi yetarli emas. Yaxshi amallar ham muhimdir. Mening namozim, ro'zam, zakotim, hulqim, odobim, munosabatim va hokazolar qanday fazilatga ega.

247			
وَتَوَاصُوا	بِالْحَقِّ لَا	وَتَوَاصُوا	بِالصَّبْرِ (٪۳)
va bir-birlarini chaqirganlar	haqqa	va bir-birlarini chaqirganlar	sabrga
و	تَوَاصُوا	و	صَبْر
va	Bir-birlarini chaqirganlar	va	qanoat, sabr
<i>Tarjimasi: Va bir-birlarini haqqa chaqirganlar va bir-birlarini sabrga chaqirganlar.</i>			

- Imon va solih amallarning o'zi yetarli emas. Boshqalarni haqqa va sabrga chaqirish ham muhimdir.
- Imon qayerdan topiladi? Qur'on va Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasllam Sunnatlarida. Biz hatto Qur'oni o'zimiz tushunmay turib, qanday qilib imonni boshqalarga targ'ib qilamiz?
- Qur'onning ko'pgina boblarida Alloh payg'ambarlar va rasullar qanday qilib insonlarni haq va sabrga chaqirganliklari keltirilgan. Ulardan shu yo'sinda chaqirishni o'rganing.
- Bu oyatda Alloh ko'plik shaklida "insonlar" deb murojaat qilmoqda! Va hokazo "*o'shalarki* kimki..." Bu biz bir jamoa bo'lib ishlashimizni va hayotimizda nimaiki bo'lishidan qat'i nazar, bir-birimizni Alloha itoat qilishga chaqirishimizni ko'rsatadi.
- Siz hozir ishni sinfda o'zingizga bir o'rtoq tanlashdan va undan Qur'oni o'rganish borasidagi mashg'ulotlaringiz tamom bo'lguniga qadar mashq qilishga bir-biringizga sherik bo'lishni so'rashdan boshlappingiz mumkin.
- Sabrning uch ko'rinishi: (1) sabr – yaxshi amallarni bajarish bilan birgalikda da'vat qilish; (2) gunohlardan yiroq bo'lish uchun sabr qilish; va (3) qiyinchilik, kasallik va hokazo holatlarga duch kelgan paytda sabr qilish.
- O'g'il va qizimizga "Boshla" degan paytimizda biz uning ta'lim bobida batafsil rejaga ega bo'laylik. Bizda insonlarni haq yo'lga chaqiradigan shunday reja bormi?
- Payg'ambarimiz s.a.v. marhamat qildilar: "Hech qaysingiz haqiqiy imonga ega bo'lmysiz, toki o'zingizga tilagan yaxshilkarni birodaringizga tilamaguncha".

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Hamma insoniyat Odam ato va Moma Havvodan buyon bir-birlariga aka va opa-singildirlar. Shundan kelib chiqib, o'zimizga xohlagan narsani, shu jumladan, Islomdagi vahiy ilmini o'rganishni jamiki isonlarga tilashimiz darkordir. Vahiyni yoymoq uchun avval uni o'zimiz bilaylik.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

GRAMMATIKA: Biz oldingi darslarda ot va harflarni o'rgandik. Bu darsni boshlashda e'tiboringizni fe'lga qarating.

Fe'l – harakatni bildiruvchi so'z. Masalan, فَتَح (u نَصَر) (u ochdi), (u yordam berdi), (u ichadi) va hokazo.

Arabchada fe'l va ot asosan uchta harfdan tashkil topgan bo'ladi, masalan, ضَرَبَ، نَصَرَ، فَعَلَ (فعل ماضي) (o'tgan zamon) va فَعَلَ ماضي (hozirgi zamon) mavjud. Bu فَعَلَ ماضي (o'tgan zamon), biror-bir ishni yakunlaganligini bildiradi. Keling, shu فَعَلَ ماضي (o'tgan zamon) usuli orqali puxta o'rganaylik. Quyida metodikasi izohlangan:

- Siz فَعَلَ (u qildi) deganingzda, o'ng qo'lingizning ko'rsatgich barmog'ini to'g'riga yo'naltiring va tasavvur qilingki, o'ng tarafingizda bir inson o'tirjibdi. Bilagingizni ko'krak baravarida gorizontal holatda ushang. Qachonki siz فَعَلُوا (ular qildilar) deganingga, o'ng qo'lingizning to'rt barmog'ini o'sha yo'nalishga qarating.
- Siz فَعَلْتَ (siz qildingiz) deganingga, o'ng qo'lingizning ko'rsatkich barmog'i bilan to'q'riga qarab yuzlaning. Siz فَعَلْتُمْ (siz hammangiz qildingiz) deganiningizda, o'ng qo'lingizning to'rt barmog'ini o'sha yo'nalishga qarating. Sinfda ustoz o'zining barmoqlarini talabalarga qarata ko'rsatishi kerak, talabalar esa barmoqlarini ustozlari tomon yo'naltirishlari lozim.
- Siz فَعَلْتُ (Men qildim) deganingga, o'ng qo'lingizning ko'rsatgich barmog'ini o'zingizga qarating. Siz فَعَلْنَا (Biz qildik) deganingga, o'ng qo'lingizning to'rt barmog'ini o'zingizga qarata uzating.

Unutmang, o'ng qo'l yo'nalishilari erkak shaxsi va chap qo'l esa ayol shaxsini aks ettiradi. Bilakni ham shunday فَعَلَ ماضي yo'nalishda gorizontal holatda ushashni yodingizda tuting.

O'tgan zamonga taalluqli so'zlar kursingizga oid harfda ko'rsatilgan. Harakat tugagach, harflar o'qilgan shaklda ko'rsatiladi.

O'tgan zamon shakllariga mos keladigan so'zlarning oxiri shaxs (3chi, 2chi, 1chi), **son** (birlik va ko'plik) yoki **jinsga** (erkak va ayol) qarab o'zgaradi. Bu o'zgarish ish harakatini kim bajarganini ko'rsatadi.

Agar siz yo'lning o'rtasida turgan bo'lsangiz, o'tib ketgan avtomobil yoxud yuk mashinasining orqa tarafini ko'ra olasiz. Qandaydir tez o'tib ketgan narsa

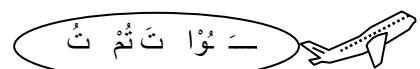
O'tgan zamon	فَعَلْ	Shah 's
U qildi.	فَعَلَ	
Ularqildi lar.	فَعَلُوا	3chi
Sizqildin giz.	فَعَلْتَ	
Sizlar qildingiz	فَعَلْتُمْ	2chi

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

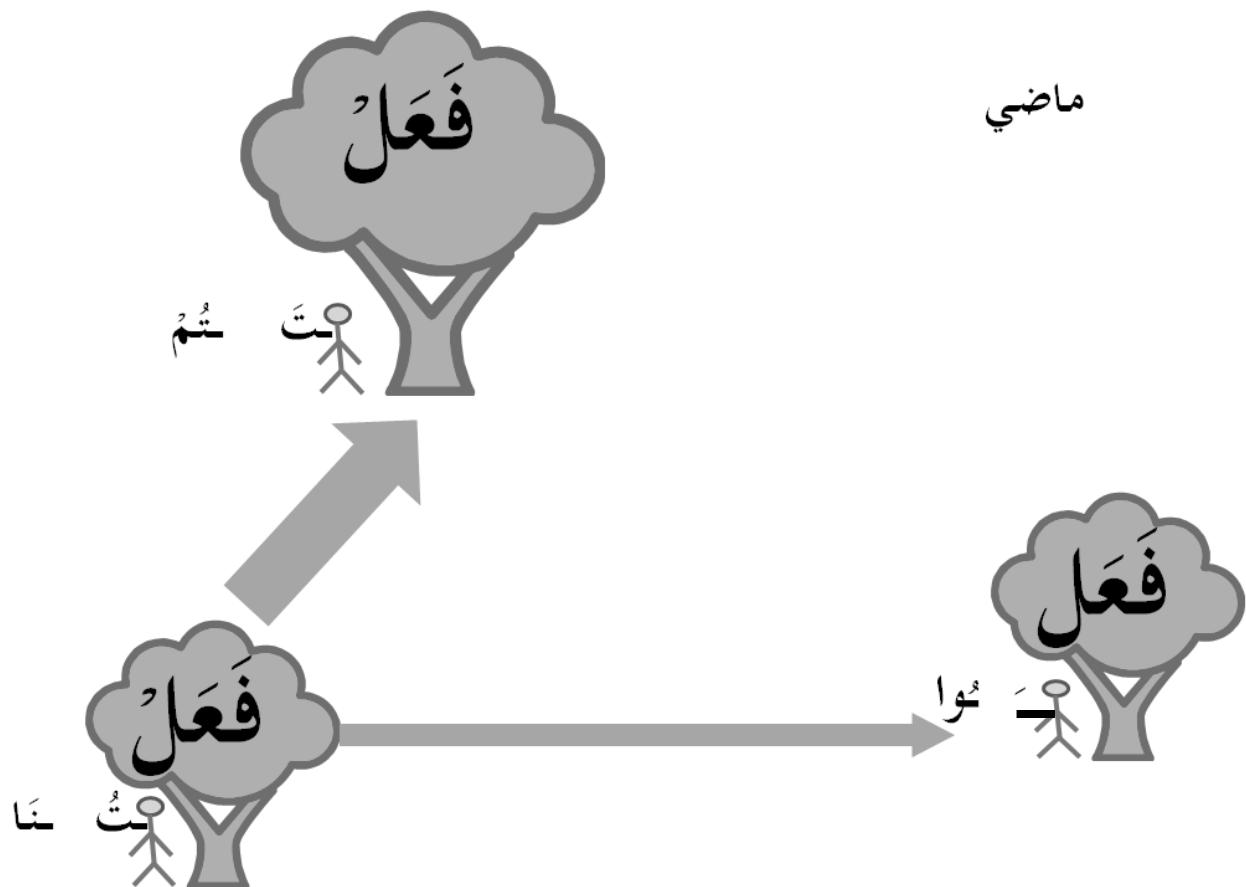
o'tmishni aks ettiradi. Qaysi turdag'i transport o'tib ketganini aytib berish uchun sizga orqa tarafga qarash yetarlidir. Buning hammasini chizib bergandan ko'ra, biz aeroport (tayyoragoh)ning qo'nish yo'li o'rtasida turgan paytingizda ko'rsatamiz. Oxirgi harflarga qaraganda, siz bu kabi ishni kim qildi deyishingiz mumkin: siz, u, yoki men. Yakunlovchi bu so'zlar ushulardir: -، وَ، أَنَا، تُمْ، تُمْ، نَاهـ.

Men	فَعَلْتُ	
Biz	فَعَلْنَا	Ichi

Bu shakllarni diqqat bilan o'rganish juda muhimdir, chunki bunday shakllar Qur'onda taxminan 9000 marta keladi, bu o'rta hisobda Qur'onning har 10 ta so'zidan biri shu shaklga asoslangan deganidir. Ushbu shakllarni yodlashga kamida 5, 10 daqiqa sarflang.

Keling, yuqoridagilarni boshqa misolda tushunishga harakat qilaylik:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Tasavvur qiling, kimdir bir necha yillar oldin mango daraxtini ekkan edi. Daraxt hozir bo'y cho'zib, meva bermoqda. Daraxtni ekkan kishi uning soyasida o'tribdi. Bunday manzaraga qaraganimizda, biz birinchi KATTA NARSA – daraxtni (harakat naitiasi فعل ni) va undan keyin KICHKINA NARSA –shu harakatni (فَعَلَ) birinchi qismi hisoblanib, shu qismi kim qaysi harakatni qilganini (فَعَلَتْ) ketma-ketlik bilan ko'rsatadi.

Qo'shimchasi o'tgan zamonni yanada urg'ulaydi	Shaxs
U (buni) allaqachon qilib bo'ldi.	قَذَفَهُ عَلَى <i>Uchnichi shaxs</i>
Ular (buni) allaqachon qilib bo'lishdi.	قَذَفُوا عَلَى <i>Ikkinchi shaxs</i>
Siz (buni) allaqachon qilib bo'ldingiz.	قَذَفَهُنَّ عَلَى <i>Birinchi shaxs</i>
Sizlar (buni) allaqachon qilib bo'ldingiz.	قَذَفُهُنْمَا عَلَى <i>Birinchi shaxs</i>
Men (buni) allaqachon qildim.	قَذَفَهُنَّتْ عَلَى <i>Birinchi shaxs</i>
Biz (buni) allaqachon qildik.	قَذَفُهُنَا عَلَى <i>Birinchi shaxs</i>

8-dars: Al-Asr surasi (103-sura)

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

لَفْيٌ خُسْرٌ٪ (%2) إِنَّ الْإِنْسَانَ وَالْعَصْرِ٪ (%1)

إِلَّا	الَّذِينَ	أَمْنُوا	وَعَمِلُوا	الصَّلِحَاتِ
--------	-----------	----------	------------	--------------

بِالصَّابَرِ٪ (%3) وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ لَا وَتَوَاصَوْا

--	--	--	--	--

2-savol: Nima uchun Alloh “vaqt” nomi ila qasam ichdi?

Javob:

3-savol: Bir insoning muvaffaqiyatga erishish sharoitlari qanday?

Javob:

4-savol: Haqiqatni qaydan topasiz?

Javob:

5-savol: Sabrning nechta xili mavjud?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	H's
Rejalash	Baholash

8-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: O'tgan zamonning oltita shaklini uch marotaba yozing va ma'nolarini keltiring

Tarjima	فعل مضارع	فعل مضارع	فعل مضارع	Son عدد	Shaxs
				Birlik. واحد	3 ^{chi}
				Ko'plik. جمع	غائب
				Birlik. واحد	2 ^{chi}
				Ko'plik. جمع	حاضر
				Birlik. واحد	1 ^{chi}
				Ko'plik. جمع Ikkilik. مثنى	متكلم

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'lig va ma'nolarini yozing.

منْ فَعَلَ هَذَا	
وَفَعَلْتَ	
مِنْ رَبِّكَ	
فِي دِينِهِمْ	
إِلَى رَبِّكَ	

3-savol: Quyidagilarni arabchaga o'giring.

Men buni qildim	
Xusronda	
Imon keltirdi va yaxshi (amal) bajardi	
Sizning diningiz va mening dinim	
Mening ismim va sizning ismingiz	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

9 ta darsni o'zlashtirganingizdan
so'ng Qur'onda **26410** marta
kelgan **59** ta yangi so'zni o'rgangan
bo'lasiz.

9. AN-NASR SURASI (110-sura)

Kirish: Abdulloh ibn Abbos roziyallohu anhuga binoan, bu Qur'onning so'nggi, YAKUNIY suarsi hisoblanib, Payg'ambarimiz s.a.v.ga nozil bo'lgandir [Muslim, Nasoiy]. Bu suradan so'ng bir qancha boshqa sura oyatlari nozil bo'lgan. Islom dushmanlari arab o'lkalarida mag'lub bo'lgach, insonlar to'da-to'da bo'lib Islomni qabul qilganlar, chunki hech kimsa Islom diniga qarshi bo'hton gaplarni gapirib ham ularni na qo'rqita va na ikkilantira olgan. Ular buni qabul qilishda erkin edilar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ ۝

454

إِذَا

جَاءَ

نَصْرٌ اللَّهِ

وَالْفَتْحُ٪.٪ (٪.٪)

Qachon

Kelsa

Yordam

va Zafar

: إِذْ، إِذَا

: جَاءَ : keldi
qachon (bu) kelsa

: نَصْرٌ : yordam

وَ	الفَتْحُ
va	zafar; g'alaba

Tarjimasi: Qachonki Allohning yordami va zafari kelganda,

- Qur'onda إِذْ so'zi 239 marta va إِذَا so'zi 454 marta keladi. Ular "qachon" ma'nosini beradi.
- Allohning yordami degani har narsada haqiqat egasi bo'lishdir. Bu erda نَصْرُ اللَّهِ shu so'zning ma'nosi quyidagicha nazarda tutilmoqda, biz faqat harakat qilamiz, ammo natija esa yolg'izgina Allohning yordami ila keladi. Allohning yordami haqning boshqa hamma narsadan ustun bo'lishini bildiradi. Bu yerda bizdan faqat harakat zarur bo'lib, barakot esa Alloh yordami ila kelishi tushuniladi. Shuning uchun biz har doimgi hayotimizda Undan madad so'rashimiz kerak.
- Bu yerda g'alaba deganda hijratning 10 chi yilida Makkaning fath etilganiga ishora qilingan. Imon keltirganlar Alloh yolda hamma narsalarini qurban qilishganida, Alloh, albatta, o'z yordamini jo'natadi.
- **So'rang:** "Yo Alloh! Bizga ham yordaming va g'alabangni ato qilgin!"
- **Baho bering:** 23 yil mashaqqatli sa'y-harakat va Allohga o'zini to'liq bag'ishlaganlik ortidan Alloh g'alaba ato etadi. Biz Islom uchun nima qildik?
- **Reja:** Men bugun, bu hafta, yoki shu turishda hayotimda nima qila olaman? Yakka va umumiy reja qilish natijasida biz ham Allohning yordami va g'alabasiga erishaylik. Bunga Uning boyligi, vaqt, manbalari va qobiliyatları Islom diniga xizmat qilish uchun yetarlidir. Agar siz talaba bo'lsangiz, Islomga eng yaxshi yolda xizmat qilish uchun o'qishda qo'lingizdan kelganicha o'zingizni ko'rsating.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

242

وَرَأَيْتَ

النَّاسَ

يَدْخُلُونَ

فِيْ دِيْنِ اللَّهِ

آفَوَاجًاً (٪ ٠٢)

Va siz ko'rasiz		insonlar	kirishini	[ga] Allohning dini			omma / to'da,
وَ	رَأَيْتَ	إِنْسَان : inson	كِرْمُوكْ دُخُولَ kirmoq	فِيْ	دِيْنِ	اللَّهِ	فَوْجَ to'da
va	siz ko'rdingiz	نَاس : insonlar	خُرُوجَ чиқмоқ chiqmoq	ga	din	Allo h	آفَوَاجَ : to'da-to'da
<i>Tarjimasi: Va siz insonlarni Alloh diniga to'da-to'da bo'lib kirishini ko'rasiz.</i>							

- Bu erda “insonlar” deganda, Makka fathidan keyin turli a'robiy qabilalarning Islomga kirganligi nazarda tutiladi.
- Din ikkita ma'noga ega: (1) hukm; (2) hayot tartibi. Bu yerda hayot tarziga ishora qilinmoqda. Ushbu oyat uinsonlarning musulmon bo'lganligini anglatadi.
- Yuqoridagi oyatga asosan, Alloh ato etgan g'alaba va yordamining natijasi qanday bo'lgan? Insonlar ko'mak (yo'nalish) olib, keyin Islom yo'liga kirishadi. Biz shu maqsad uchun g'alabani so'raymizmi? Biz Islomni o'zimiz tushunib olib, so'ngra unga ergashishlari uchun boshqalarga yordam beryapmizmi?

فَسَبَّحَ		بِحَمْدِ		رَبِّكَ		وَاسْتَغْفِرْهُ نَبِيٌّ طَ	
Unda ulug'lang		bilan maqtov		sizning Rabbingiz		Va Undan afv qilishini so'rang	
فَ	سَبَّحَ	بِ	حَمْدِ	U shunday Zotki, bizdan xabar oladi va ulg'ayshimizga ko'maklashadi	وَ	إِسْتَغْفِرْ	هُ
Unda	Uluq'lam oq	bilan	Maqtamoq		va	Afv qilishni so'ramoq	Unga
<i>Tarjimasi: Maqtov ila Rabbingizni ulug'lang va Undan afv qilishini so'rang.</i>							

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- سَبْعَ shuni anglatadi: Subhonallah. Bu degani Alloh hamma nuqson, etishmovchilik yoki kamchiliklardan pokdir. U hech kimsaning yordamiga muhtoj emas. U kuchsiz emas va hech kimning bosimi ostida ham emas. Uning na farzandi va na otasi bor. U Q'zining borlig'i, sifatlari, haqligi va qudratliligidagi yakka-yagonadir.
- “Subhonalloh” deyish bilan biz Uning abadyligi va ilmda nuqsonsizligini ham tasdiqlaymiz. Bu hozirgi kechirayotgan hayotimizning imtihoni, aynan barkamollik imtihonidir. Biz taqdirimizdan kechayotgan har bir narsadan norozi bo'lmasligimiz kerak. Agarda nolisangiz, “Subhonalloh” kalimasiga qarshi chiqqan bo'lasiz. Buning o'mniga biz Alloha ibodat qilishda dardavom bo'ishimiz kerak, toki U har kungi hayotimizda imtihon va sinovlarni engil etsin.
- Siz shikoyat qilmoqchi bo'lgan insonlarni, ular qanchalik kam bo'lsa ham, qanday qilib maqtay olasiz? Shu sababdan tez-tez tasbehdan keyin “Alhamdulilloh” so'zini aytishimiz lozim.
- Bizning tasbeh va hamdlarimiz har doim nomukammal va nuqsonlidir. Shuning uchun biz hamisha Undan mag'firat so'rashimiz kerak. Bizda yaxshi amallar qilish imkonimiz tug'ilishi bilan darhol tasbeh, hamd aytishimiz va mag'firat so'rashimiz lozim.

Haqiqatdan, U	dir	Ko'p kechiruvchi
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ <u>Hqaiqatdan</u> , Alloh sabr qilguvchilar bilan bиргадир	كَانَ oddiy ma'nosi – bo'lган Faqt Allohga nisbatan – كَانَ	ثَابَ : yuzlanmoq ثَائِبٌ : kimki yuzlansa ثَوَابٌ : o'shaki kimki ثَوَابٌ : yuzlansa, ko'p ثَوَابٌ → تَوَابُونَ، تَوَابِينْ
<i>Tarjimasi: Haqiqatdan, U kechirimlidir.</i>		

- Bu yengillikning bir katta beligisi bo'lib, bizdek gunohkorlarga yaxshi xabardir. Biz har doim Allohnинг mag'firatidan umidvor bo'lishimiz kerak.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Astoydil tavba keltirib, gunoh qilganingizni tan oling, afsus cheking va hech qachon gunohga yo'l qo'ymaslikka qat'iy niyat qiling. Sizda har doim Alloh mening tavbamni qabul qiladi, degan qat'iy ishonch bo'lsin.

- **Masalan:** Agarda mening qornim o'ta och bo'lsa-yu va kimdir menga yuztalab odamning qornini to'ydiraman, deb aytsa, men undan darhol taom so'ramaymanmi. Oyatda ham xuddi shundaydir, Alloh o'zining cheksiz mag'firati haqida so'z yuritadi. Shunday qilib, inson tezda imkoniyatdan foydalangan holda Allohdan mag'firat so'rashi darkordir.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Grammatika: Avvalgi darsda bajarib bo'lingan ishni anglatuvchi o'tgan zamon (فعل مضارع) ni o'rgandik. Endi esa hozirgi kelasi zammonni (فعل مضارع) o'rganamiz. By fe'l hozirgi va kelasi zammonni qamrab oladi. U hali bajarilmagan, hozr bajarilayotgan va endi bajariladigan ish-harakatni anglatadi.

فعل مضارع ni xuddi ni mashq qilganingizdek, ishoralar bilan mashq qiling, faqat:

1. Avval qo'llaringizni ko'krak darajasida tutganingizdan farqli o'laroq, endi ularni ko'zingiz darajasida tuting. فعل مضارع da ish bajarilib bolingan va shuning uchun qo'l pastga tushirilgan edi, فعل مضارع da esa ish endi bajariladi yoki bajarilyapti, shuning uchun qo'l yuqoriroq ko'tarilgan bo'ladi.
2. ni فعل مضارع ni past ovozda mashq qilganingizdan farqli ravishda baland ovozda mashq qiling.

So'zlar (harflar) (فعل مضارع) "italic" (yo'tiq – kursiv), da esa "oddiy" (tikka) harflarda bo'lsin. Bu o'tgan zamonda ishning bajarib bo'linganini ko'rsatish uchundir va so'zlar "dam olmoqdalar". Hozirgi kelasi zamonda esa so'zlar "oddiy" (tikka) holatda, chunki ish bajarilyapti yoki endi bajariladi.

فعل مضارع da so'z oxirlari o'zgarayotgan edi.
 فعل مضارع da esa o'zgarish so'z boshida ro'y beradi. Buni eslab qolish uchun quyidagi eslatmadan foydalaning:

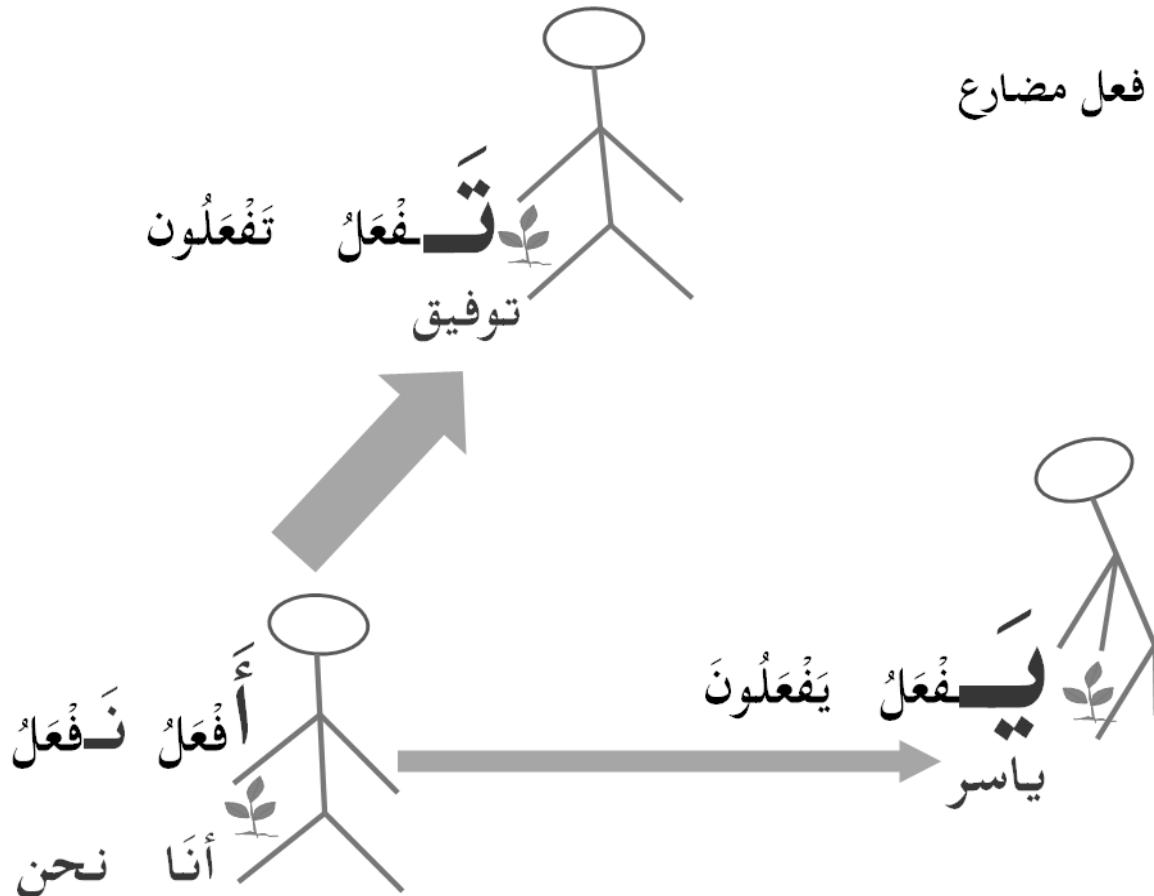
Siz yo'lning o'rtasida turibsiz, kelayotgan mashinaning faqat old tomonini ko'ra olasiz.
 فعل مضارع kelayotgan narsani bildiradi.
 Mashinaning old tarafiga bir qarashdayoq rusumini bilib olasiz. Bosh harflarga qarab ishni kim qilayotganini yoki qilishini anglaysiz: sen, u yoki men. Bu bosh harflar (شأن) dir.

Hozirgi kelasi	فعل مضارع	Shaxs
U qiladi	يَفْعُلُونَ	
Ular qiladilar	يَفْعُلُونَ	3-
Sen qilasan	تَفْعَلُونَ	
Sizlar qilasizlar	تَفْعَلُونَ	2-
Men qilaman	أَفْعُلُونَ	
Biz qilamiz	نَفْعَلُونَ	1-

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Shaxs	سَوْفَ : Tez orada	Juda ham tez orada	سَيْفَعْلُونَ : سَيْفَعْلُونَ	لا يَفْعَلُونَ : لا يَفْعَلُونَ
	U qiladi سَيْفَعْلُونَ	U qiladi سَيْفَعْلُونَ	U qiladi سَوْفَيْفَعْلُونَ	U qilmaydi لا يَفْعَلُونَ
3-	Ular qiladilar سَيْفَعْلُونَ	Ular qiladilar سَيْفَعْلُونَ	Ular qiladilar سَوْفَيْفَعْلُونَ	Ular qilmaydilar لا يَفْعَلُونَ
	Sen qilasan سَيْفَعْلُونَ	Sen qilasan سَيْفَعْلُونَ	Sen qilasan سَوْفَتَفَعْلُونَ	Sen qilmaysan لا تَفْعَلُونَ
2-	Sizlar qilasizlar سَيْفَعْلُونَ	Sizlar qilasizlar سَيْفَعْلُونَ	Sizlar qilasizlar سَوْفَتَفَعْلُونَ	Sizlar qilmaysizlar لا تَفْعَلُونَ
	Men qilaman سَيْفَعْلُونَ	Men qilaman سَيْفَعْلُونَ	Men qilaman سَوْفَافَعْلُونَ	Men qilmayman لا أَفْعَلُونَ
1-	Biz qilamiz سَيْفَعْلُونَ	Biz qilamiz سَيْفَعْلُونَ	Biz qilamiz سَوْفَنَفَعْلُونَ	Biz qilmaymiz لا نَفْعَلُونَ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

HOZIRGI KELASI ZAMONNI ESLAB QOLISNING IKKINCHI USULI (daraxt ekish).

Tasavvur qiling, Yasir ismli o'rtog'ingiz o'ng tarafingizda bir kichik ko'chat ekib o'tiribdi. Ko'chatning bo'yiga nisbatan Yasir ancha balanddir, shuning uchun nazar solganingizda, avval Yasirga ko'zingiz tushadi. Bu يَاسِر ismidagi يَسِير ni esda tuting. Bu harfi يَفْعَل fe'lining bиринчи harfiga mos keladi. Qachonki ko'p Yasirlar ishlashganida يَفْعَلун fe'liga mos keluvchi نُو tovushini eshitamiz!

Shuningdek, tasavvur qiling, janob Tavfiq qarshingizda ko'chat ekyapti. Ko'chatning yonida Tawfiqning bo'yи ancha balanddir, shuning uchun nazar solganingizda avval Tavfiqqa ko'zingiz tushadi. تَفْعِل harfi يَفْعَل ismidagi تَوْفِيق harfi يَسِير fe'lining تَه harfiga mos keladi. Qachonki ko'p Tavfiqlar ishlaganida يَفْعَلون fe'liga mos keluvchi نُو tovushini eshitamiz!

"Men" olmoshi arab tilida أنا bo'ladi. أنا dagi أَفْعَل harfi fe'lidagi أَ يَسِير harfiga mos keladi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

نَفْعَلْ olmoshidagi نَحْنُ harfi نَفْعَلْ fe'lidagi نَحْنُ harfiga mos keladi. Yodda tuting, fe'l نَفْعَلْ dir نَفْعَلْ emas. Biz biror ishni jimgina qilmog'imiz lozim, shovqin qilmang نَو!

Eslatma: Xulosa qilib aytganda, o'tgan zamonda fe'llarning oxiri o'zgaradi (سُوْاٰتْمَتْتَ), kelasi zamonda esa, fe'llarning boshi ozgaradi (يَتَأَنَّ).

Qur'oni karimdagi kalimalarning taxminan 8000 tasi kelasi zamondadir, bu Qur'onagi har 10-kalima deganidir! Ularni puxta o'rganing. Bu vaznlarni yodlashga kamida 5-10 daqiqa sarflang.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

9-dars: An-Nasr surasi

1-savol: Quyidagini tarjima qiling.

إِذَا	جَاءَ	نَصْرٌ	اللَّهِ	وَالْفَتْحُ	.٪(1)
وَرَأَيْتَ	النَّاسَ	يَدْخُلُونَ	فِي دِينِ اللَّهِ	أَفَوَاجًاً	.٪(2)
فَسَبَّحَ	بِحَمْدِ	رَبِّكَ	طَ	وَاسْتَغْفِرْهُ	.٪(نَبِيٌّ)
إِنَّهُ				كَانَ تَوَابًا	.٪(3)

2-savol: Bu sura qachon nozil bo'lgan?

Javob:

3-Savol: so'zining حَمْدٌ so'zidan farqini tushuntirib bering?

Javob:

4-savol: Bu surada "Allohning nusrati" va "g'alaba" kalimalaridan murod nima?

Javob:

5-Surah: An-Nasr surasidan qanday saboqlar olamiz?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

9-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Kelasi zamон يَفْعَل fe'lining oltita vazni (shakli)ni ma'nolari bilan uch martadan yozing va:

Tarjima	فعلمضارع	فعلمضارع	فعلمضارع	عدد Son	Shaxs
				Birlik. واحد.	3- غائب
				Ko'plik. جمع	
				Birlik. واحد.	2- حاضر
				Ko'plik. جمع	
				Birlik. واحد.	1- متكلم
				Ko'plik. جمع Ikkilik. متى	

2-savol: So'zlarni ajratib olib,
ma'nolarini yozing.

مَنْ يَفْعُلُ ذَلِكَ	
إِنَّ اللَّهَ يَفْعُلُ	
إِلَيْ يَوْمِ الدِّينِ	
مَعَ كِتَابِهَا	
وَعَلَى اللَّهِ	

3-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

U qildi va men qildim	
Ular qildilar va sen qilding	
U qilyapti va men qilyapman	
Va biz qilyapmiz	
Men buni qilyapman	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

10. AL-IXLOS SURASI (112-sura)

Kirish: Bu sura qisqa bo'lgani holda, juda ham muhimdir. Uni faqat mo'jazligi uchungina qiroat qilmasdan, ahamiyati va muhimligini ham yodda tuting.

Qur'onda **26842** marta kelgan **61** ta yangi so'zni o'rgangan bo'lasis.

- Bu sura Qur'onning 1/3ga tengdir
 - Sura kimga ibodat qilmaiz va kim Ilohlilikka loyiqlikdir, degan muhim savollarga javob beradi.
 - Bu surani Al-Muavvizatayn (Falaq va Nas Suralari) bilan birga, har farz namozdan so'ng bir martadan, Bomdod va Shom namozlaridan so'ng esa uch martadan o'qish Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallavning sunnatlaridir.

۱۰۰ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ۝ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فُلْ	هُوَ	الله	اَكَدْ (%1)%
Ayt	U	Alloh	Yagonadir
Qur'onda yuzlab marta uchraydi	U Allohdır	هُوَ اللَّهُ	واحد Bir Yagona اَكَدْ

Ma'nosi: Ayt: U Alloh yagonadir.

- Alloh yagonadir. Yagonaligining muhim to'rt jihatini misollar bilan ko'rib chiqaylik:
 1. U jinsida yagonadir. Uning na sherigi, na qarinsodhi, na o'g'li va na otasi bor.
 2. U sifatlarida yagonadir. Hech kim g'oyb ilmiga ega emasdir, hech kim Alloh kabi eshita olmas, yordam bera olmas yoki ko'ra olmas.
 3. U haqda yagonadir. Ya'ni, faqat Ugina ibodat qilinishga haqlidiq.
 4. U qudratida yagonadir. Masalan, biror narsani halol yoki harom deb e'lton qilish faqat Uning haqidir. Agar biz nomusulmon muhitda yashayotgan bolsak, buning ortidagi hikmatni bexabar insonlarga tushuntirihimiz lozimdir.
 - **Duo:** Yo Alloh! O'zingagina ibodat qilishga yordam ber.
 - **Mulohaza:** Necha bor nafsimga ergashdim? Qur'onga ko'ra, nafsga ergashish uni iloh qilib olishdir [45:23]. Necha bor shaytonning vasvasasiga uchdim? Qur'onga

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

ko'ra, shaytonga ergashish unga ibodat qilishdir [23:60]. Nega unga qulq tutdim? Yomon do'stlar, televizor yoki internet sababidanmi?

- Salbiy vositalarni hayotimdan chiqarib tashlayki, Allohning O'zigagina ibodat qila olay.
- Alohning Kalomini tarqating. Bu oyat "Qul" kalimasi bilan boshlanadi. Biz islom ta'limotini xuddi Muhammad sollallohu alayhi vasallam qilganlaridek, boshqalarga hikmat va yaxshilik bilan yetkazishimiz lozim. Tavhid va Ixlos risolasini tarqatishda shu suradan foydalaning.

الله	الصَّمْدُ٪ (٪.٢)
Alloh	Somad.
Bu Allohning ismidir. Qolganlari esa Uning sifatlaridir: Ar-Rahim, Al-Karim ...	الصَّمْدُ: Hojat va rag'batlarni qondiruvchi.
<i>Ma'nosi: Alloh Somaddir.</i>	

- Bu oyatni hammaning Undan hojatmandligi va Uning hech kimga hojati yo'qligini tafakkur etgan holda qiroat qiling. Tasavvur qiling, milliardlab maxluqotlar, shu jumladan, odamlar Uning rahmati, mehribonligi va muntazam tarbiyati sababidan tirikdir.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

- Allohga quyidagicha duo qilsak ham bo'ladi: Yo Alloh! O'tmishda faqat O'zinggina hojatlarimni ravo qilib kelding, kelajakda ham ravo qilgin! Yo Alloh! O'zingdan boshqga muhtoj qilma.

347	347	
لَمْ يَلِدْ لَا	وَلَمْ	يُولَدْ (%3)
U tuqqan	Ham emas	U tug'ilgan (ham emas)
لَمْ	يَلِدْ	لَمْ : bo'lImagan لَنْ : bo'lmaydi
Bo'lImagan/qilmagan	Tug'moq	يَلِدْ : Tug'adi (aniq nisbat) يُولَدْ : Tug'ilgan (majhul nisbat)
<i>Ma'nosi: U tug'magan va tug'ilman.</i>		

- Usbu oyatni qiroat qilar ekanmiz, bu xabarni Iso alayhisalom Allohnинг о'gli deb zalolatda yurgan ikki milliarddan ortiq nasorolarga yetkazish mas'uliyatini his qilmog'imiz lozim.
- Biz nega farzandli bo'lamiz? Qachonki charchaganimizda yohud zerikkanimizda bizga dalda bo'ladilar, qariganimizda xabar oladilar, vafot qilganimizdan so'ng ishlarimizni davom ettiradilar, degan umidda. Alloh esa bunday zaiflik va ehtiyojlardan behojatdir.
- Vaqtida ming, million, milliard yil o'tmishga qaytib ko'ring... U mavjud edi. Endi shuncha muddat kelajakka o'tib ko'ring... U doim mavjud bo'ladi.

85*					
وَلَمْ يَكُنْ		لَمْ	كُفُوا	أَحَدُ (%4)	
Bo'lImagan		Unga	teng	Birorta.	
وَ	لَمْ	يَكُنْ		أَحَدُ : Yagona (Xolis Alloh uchundir)	
va	emas	Bo'lmoq	Unga	teng	أَحَدُ : biror (inkorga ishlatalidi, oyatdagidek)
<i>Ma'nosi: Va unga hech kim teng bo'lImagan.</i>					

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Hech kim jinsida, sifatlarida, ilohlik haqida va qudratda Allohga teng emasdir. Ushbu koinotmizning cheksizligini bir tafakkur qiling. Milliard va milliard yorug'lik yillari kengligida! Yagona Xoliq bo'lgan Allohdan o'zga iloh yoqdir.
- **Duo:** Yo Alloh! Mustahkam imon berginki, barcha hojatlarimda faqat O'zinggina menga kifoya qilgin.
- **Mulohaza:** Amaldorlar davrasida hozir bo'lganimda Allohning bu jihatini yodda tutamanmi? Men biror kishidan qo'rqamanmi? Biror boshqa kishi menga manfaat yetkaza oladi degan fikrdamanmi?

Surani Ixlos bilan qiroat qiling: Rasululloh sollallohu alayhi vasallamning bir sahobiysi namozda har rakatning zam surasidan so'ng Al-Ixlos surasini o'qir ekan. Payg'ambarimiz alayhissalom buning sababini so'raganlarida u kishi: "Men bu surani juda ham yaxshi ko'raman", – deb javob qilgan ekan. Shunda Rasululloh s.a.v.: "Bu suraga bo'lgan muhabbating seni jannatga kiritdi", – degan ekanlar.

Qanday qilib bu surani o'zimizga mahbub qila olamiz? Masalan, siz oddiy bir odamsiz va sizning juda mashhur arbob bo'lgan qarindoshingiz bor. Siz har gal o'zingizni boshqalarga tanishtirganingizda o'sha qarindoshingizni g'urur bilan tilga olishni istarsiz. Keling, masalani kengroq olaylik. Alloh bizning Xoliqimiz va Rabbimizdir. U bizni va biz uchun g'aroyib dunyoni yaratdi! Uning bizga bo'lgan muhabbatni ona-bolaning muhabbatidan 70 marta o'rtiqdir! Shuday ekan, nega Unga tez-tez zikr va hanmd aytib turish bizga mahbub bo'lmasin. Ayting: "Mening Rabbim shundayki, unga Xoliqlikda, Hikmatda, Egalikda, Qudratda, Mag'firatda, ... biror teng keladigan yoqdir. Bunday tuyg'ular, inshaalloh, Allohga muhabbat qo'yishingiz va bu surani ishtiyoq bilan qiroat qilishingizga yordam beradi.

GRAMMATIKA: Ushbu darsda, inshaalloh, ikkita yangi qoida o'rganamiz.

1. Fe'llarning **buyruq** va **qaytariq** vaznlarnini yasash qoidalari.

Qaytariq	Buyruq
<p>• افعُنْ deganda, o'ng ko'rsatkich barmog'ingiz bilan qo'lingizni tepadan pastga siltab ishora qiling, xuddi qarshingizdagiga buyurganday. افعُوا deganda esa, to'rt barmog'ingiz bilan</p>	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

ishora eting.	Qilma! لا تَفْعِلْ	Qil! افْعُلْ
• لَا تَفْعُلْ deganda, o'ng ko'rsatkich barmog'ingiz bilan, qo'lingizni chapdan o'ngga siltab, ishora qiling, go'yoki birovga bir narsani qilmaslikni buyuryapsiz. لَا تَفْعُلْ deganda esa, to'rt barmog'ingiz bilan ishora eting.	Qilmangla لا تَفْعُلُوا r!	Qilinglar ! افْعُلُوا

2. Olmoshlar fe'lga qo'shilganda ob'yekt hosil bo'ladi. خلق (U yaratdi) fe'lining quyidagi misoliga qarang. خلقى (U meni yaratdi) birikmasida يُ о'rniga qo'shilayotganiga alohida e'tibor bering. Birikmaning fe'li (birinchi qismi) tugallangan, tugallanmagan, buyruq, inkor va hokazo bo'lishi mumkin.

U (Alloh) yaratdi ... + خلق	Olmosh qo'shimchalar	Son	Shaxs
U uni yaratdi خلقه	u له	<i>Birlik</i>	
U ularni yaratdi خلقهم	ular لهم	<i>Ko'plik</i>	3-
U seni yaratdi خلقك	sen لك	<i>Birlik</i>	
U sizlarni yaratdi خلقكم	sizlar لكم	<i>Ko'plik</i>	2-
U meni yaratdi خلقني	men نِي	<i>Brlik</i>	
U bizni yaratdi خلقنا	biz نَنَا	<i>Ikkilik, Ko'plik</i>	1-

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

10-dars: Al-Ixlos surasi (112-sura)

1-savol: Quyidagini tarjima qiling.

قُلْ

هُوَ

اللَّهُ

أَحَدٌ

--	--	--	--

اللَّهُ

الصَّمَدُ

(%2)

--	--

لَمْ يَلِدْ

وَلَمْ يُوْلَدْ

(%3)

--	--

وَلَمْ يَكُنْ

لَهُ

كُفُوا

أَحَدٌ

(%4)

--	--	--	--

2-savol: Al-Ixlos surasining fazilatlari haqida yozing.

Javob:

3-savol: Surada Alloh haqida zikr qilingan besh narsani yozing.

Javob:

4-savol: Qanday qilib bu suraga nisbatan muhabbat hosil qilishimiz mumkin?

Javob:

5-savol: Bu suraga muhabbat qo'ygan sahobiy hikoyasini aytib bering.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

10-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: (a) Olmoshlarni ishlatib, birinchi qatorda ko'rsatilganidek, bo'sh kataklarni to'ldiring

Tarjima	خلق	ضمائر	عدد Son	Shaxs
U uni yaratdi	خَلَقَهُ	هُوَ	Birlik. واحد	3- غائب
		هُمْ هُنْ	Ko'plik. جمع	
		أَنْ	Birlik. واحد	2- حاضر
		كُمْ	Ko'plik. جمع	
		نِي	Birlik. واحد	1- متكلّم
		نَا	Ko'plik. جمع Ikkilik. مثنى	

(b) فعل نبی ni ikki martadan yo'zing, ma'nolarini ham.

امر ونهي	امر ونهي	امر ونهي	Tarjima
لَا تَفْعَلْ			
إِفْعَلُوا			
لَا تَفْعَلُوا			
إِفْعَلْ			

2-savol: So'zlarni ajratib olib,
ma'nolarini yozing.

فَخَلَقَ	
لَا تَفْعَلْ هَذَا	
فَعَلَةٌ	

3-Savol: Quyidagini tarjima qiling.

U meni yaratdi	
U qilmaydi	
Va biz qilmadik	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

وَافْعُلُوا الْخَيْرَ		Bas, buni qilma	
وَمَا فَعَلْنَا		Seni yaratgan Zot	

	Ko'paytirish	So'rash
	Tasavvur	
	His	
	ejalash	Batolash
11 ta darsni o'zlashtirganingizdan so'ng Qur'onda 29131 marta kelgan 64 ta yangi so'zni o'rgangan bo'lasisiz		

11. AL-FALAQ SURASI (113-sura)

Kirish: Qur'onning oxirigi ikki surasi bo'lmish al-Falaq va an-Nos suralari turli zararlardan himoyalinish duolaridir.

- Oxirgi uch surani har farz namozidan so'ng bir martadan, bomdod va shom namozlaridan keyin esa uch martadan o'qish Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallamning sunnatlaridir.
 - Oysha roziyallohu anhodan rivoyat qilinadiki, Rasululloh s.a.v. yotishlaridan avval oxirgi uch surani o'qib, qo'llariga dam solib, butun badanlariga mash tortardilar.

Oramizda kim turli balolardan omonlik istamaydi? Albatta, barcha istaydi! Shunday ekan, bu suralarni muntazam o'qib yurishni odat qilishimiz lozim. Bundan biz ikkita manfaat topamiz: (1) omonlik va (2) sunnatga amalning ajri.

۱۰۰ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ۝ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فُلْ	أَعُوذُ	بِرَبِّ	الْفَلَقِ٪ (1٪)
Ayt	Panoh so'rayman	Rabbisi (bilan)	Tongning
	أَعُوذُ بِاللهِ	بِ + رَبْ	فلق : tong

- Shuni doim esda tutish kerakki, kechayu kunduz atrofingiz turli-tuman kasallik, buzg'unchilar va hasadchilarning xavfli iskanjalariga to'ladir.
 - **O'ylab ko'ring:** U tongning Rabbisidir. Yorug'lik manbai bo'lgan Quyosh yerdan olisligi va hokazo haqida tafakkur qiling va o'rganing. Shundan kelib chiqib, qiroat qilayotganingizda Allohning buyukligini tasavvur eting.
 - Qiroat qila turib, ushbu ikki narsani tafakkuringizga jamlang: Alloh Rabbdir va U tun qorong'uligidan kunni chiqaradi. Tunni yovuzlikka qiyoslash mumkin, tongni esa najotga.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

- Alloh surani "Ayt" kalimasi bilan boshlaydi. Xuddi Rasululloh qilganlaridek, biz ham bu surani qiroat qilishimiz hamda boshqalarga hikmat va odob bilan yetkazishimiz lozimdir.

29	2155		
مِنْ	شَرٌّ	ما	خَلْقٌ (%.2)
dan	Yomonlik(dan)	narsa	U yaratdi
		narsa; yoq	Xoliq : خالق
<i>Ma'nosi: U yaratgan narsalar yomonligidan;</i>			

- شَرٌّ kalimasining ikki ma'nosi bor: yomonlik (zarar) va ozor. Ba'zi yomon narsalar zohiridan yaxshi ko'rinsa-da, lekin oqibati ziyondir.
- Biz Alloh subhonahu va taolodan yaratgan narsalari, ya'ni maxluqotlari ziyonidan, yomonligidan panoh so'raymiz. Maslan, Alloh insonlarni yolg'iz O'ziga ibodat qilish uchun yaratdi, biroq ularning orasida o'zgalarga ozor yetkazadigan toifalari ham bor. Biz Allohdan shunday toifalar zararidan panoh so'raymiz.
- Shuningdek, Allohdan jamiki tirik va tirik bo'lмаган maxluqotlar zararidan panoh tilaymiz.
- Alloh Xoliqdir, qolganlar esa uning maxluqotidir. Biz Undan maxluqotlari yomonligidan panoh so'raymiz. Biroq keyingi uch oyat muayyan uch zarar haqidadir. Bu uch zararda (tun, sehr va hasad) bir umumiylilik bor! U ham bo'lsa, ular ko'rinas yov ekanidir!

وَمِنْ شَرٌّ	غَاسِقٍ	إِذَا	وَقَبَ (%.3)
Yomonligidan	Qorong'ulik(ning)	qachonki	kuchayganda,
وَ	مِنْ	شَرٌّ	وَقَبَ : kuchaymoq
va	dan	Yomon ligi	إِذَا وَقَبَ : kuchayganda
<i>Ma'nosi: Va kirib kelgan qorong'ulik yomonligidan,</i>			

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

- Har 12 soatda tun kiradi. Ish vaqlari tugagan va odamlar xolidir. Shu paytda inson aqli shaytonning yovuz ta'siriga beriluvchanroq bo'ladi. Insonning xoli (qolgan) aqli shaytonning ustahonasidir.
- Eng ko'p yomonlik, hodisotlar va fahsh ishlar: salbiy ko'rsatuylar, ko'ngilxushlik kechalari, salbiy kinolar va hokazo. kabilar tunda bo'ladi.
- O'g'ri va dushmanlarga ham tunda hamlalarini amalga oshirish osonroqdir.
- Kech tungacha u'yq'oq qolish ham ziyondir, chunki bomdod namoziga turishga mashaqqat tug'iladi. Bu salomatlik uchun ham ziyondir. Ton'g sahardagi tetiklikdan ham benasib bolasiz.

وَمِنْ شَرٍّ	النَّفَّاثَاتِ	فِي الْعُقَدِ٪ (4)
Yomonligidan	Dam soluvchilar (ning)	Tugunlarga,
	: نَفَّاثَةً : dam soluvchi نَفَّاثَةً ning ko'pligi	: عُقدَةً : tugun
<i>Ma'nosi:</i> Va tugunlarga dam soluvchilar yomonligidan,		

- O'zaro ichki munosabatlari yaxshi bo'limgan ba'zi oilalarni qarindoshlari ham ziyorat qilishga cho'chishadi. Ularga sehr tekkan bo'lsa, menga ham yuqib qolmasin degan xayolga borishadi. Ushbu sura esa bu singari muammolarga barham beradi.
- Sehr va sehrgarlik Allohning katta sinovlaridir. Imoni mustahkam bo'limgan insonlar muammolarini hal qilish yo'lida shirk va boshqa noshar'iy ishlarga ham qo'l uradilar.
- Bizga doimo hamroh bo'lib, muntazam ravishda bizga dam solib yuruvchi dushmani unutmang! Rasululloh s.a.v. aytadilar: "Qachonki sizlardan biringiz uxlagananingizda, shayton uning bo'yniga uch tugun tugadi. U har tugunga: "Hali tun uzoq, uxla", – deya sehr o'qiydi. Shunda agar inson uyg'onsa va Allohnin zikr etsa, bir tugun yechiladi, so'ngra tahorat olsa, ikkinchi tugun yechiladi, agar namoz o'qisa, uchinchi tugun ham yechilib, tongni tetik, ko'tarinki kayfiyatda boshlaydi. Aks holda, yomon kayfiyatda va boshashgan holda uyg'onadi.
- Agar kech tungacha uyg'oq qolsangiz, shaytonga sizni bomdod namozidan g'ofil qoldirish uchun imkon berib qo'ygan bolasiz.

وَمِنْ شَرٍّ	حَاسِدٍ	إِذَا	حَسَدَ (٪ ٥)
Yomonligidan	Hasadchilar(ning)	qachonki	Hasad qilganda
	فَاعِلٌ : qiluvchi حَاسِدٌ : hasadchi		حَسَدٌ : u hasad qildi إِذَا حَسَدَ : hasad qilganida
<i>Ma'nosi: Va hasad qilgan hasadchining yomonligidan.</i>			

- Hasadchi inson yo sizning obro'yingiz, ishingiz, molingizni barbod qiladi, yoki tanangizga biron ziyon yetkazadi.
- Alloha duo qilaylikki, biz hech qachon hech kimga hasad qilmaylik va o'z o'mnida bizga ham hasadchilardan panoh bersin. Rasululloh sollallohu alayhi vasallam aytadilar: "Hasaddan ehtiyot bo'ling, chunki hasad barcha amallarni xuddi olov hashakni kuydirganday kuydiradi" [Imom Abu Dovud].

GRAMMATIKA: Keling, uch vazn: فَاعِل، مَفْعُول، فَعْل ni yasashni o'rganaylik:

Bir vaqtlar musulmonlar butun insoniyatga ilm, san'at va texnologiya ulashgan edilar. Hozir esa buning aksi, sababi Qur'onne tark qilganimizdir. "Ulashish"ni unitmang. فَاعِل deganda, o'ng qo'lingiz bilan biror narsa berayotganday, ya'ni biror yaxshilik qilayotganday ishora eting. Xuddi kimgadir sadaqa berayotganday! مَفْعُول (ustida ish bajarilgan) deganda, o'ng qo'lingiz bilan biror narsa olayotganday ishora qiling. Misol: kaftingizga tanga olyapsiz!	Aniq sifat, majhul sifat va fe'l-ism Qiluvchi. فَاعِل Qilinuvchi. مَفْعُول Qilmoq. فَعْل jam. فَاعِلُون، فَاعِلَيْنِ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Besh-o'n daqiqa vaqt ajratib فعل jadvalini ishoralar yordamida yodlang. Qur'onnig 19000 kalimasi (taxminan 25%), ya'ni deyarli har to'rtinchi kalimasi shunday ko'rinishlarda uchraydi!

Jadvalni to'rt bosqichda samarali o'rgatish mumkin. (1) Ustoz va talabalar har bir so'zni ma'nosi bilan qaytaradilar. (2) Ustoz so'zlarning arabchasini aytadi, talabalar esa tarjimasini keltirishadi. (3) Ustoz so'zlarning arabchasini aytdai, talabar esa qaytaradilar. (4) Ustoz va talabalar arabcha so'zlarni birgalikda takrorlaydilar. Yuqori samara uchun har bir bosqichda, ishoralardan foydalanish lozimdir.

Bu fe'lning turli ko'rinishlari Qur'onda 105 marta kelgan فعل(ف)

فعل ، يفعل ، افعل		فعل مضارع	فعل ماضي
		U qiladi يَفْعُلُ	U qildi فعل
نهي	أمر	Ular qiladi يَفْعُلُونَ	Ular qildilar فعلوا
Qilma!	لا تفعن	Sen qilasan تَفْعَلْنَ	Sen qilding فعلت
Qilmanglar!	لا تفعلوا	Sizlar qilasiz تَفْعُلُونَ	Sizlar qildingizlar فعلتم
فاعيل : Qiluvchi :		Men qilaman أَفْعَلُ	Men qildim فعلت
مفعول : Qilinuvchi :		Biz qilamiz نَفْعَلُ	Biz qildik فعلنا
فعل: qilmoq		U (ayol) qiladi تَفْعَلْنَ	U (ayol) qildi فعلت

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

11-dars: Al-Falaq surasi (113-sura)

1-savol: Tarjima qiling.

قُلْ

أَعُوذُ

بِرَبِّ

الْفَلَقِ٪ (1٪)

مِنْ شَرِّ	مَا	خَلَقَ٪ (2٪)	

وَمِنْ شَرِّ

غَاسِقٍ

إِذَا

وَقَبَ٪ (3٪)

وَمِنْ شَرِّ	النَّفَّاثَاتِ	فِي الْعُقَدِ٪ (4٪)	

وَمِنْ شَرِّ

حَاسِدٍ

إِذَا حَسَدَ٪ (5٪)

--	--	--

2-savol: Rasululloh sollallohu alayhi vasallam har farz nomozidan keyin qaysi suralarni o'qiganlar?

Javob:

3-savol: Rasululloh s.a.v. uyquga yotishdan avval qaysi suralarni o'qiganlar?

Javob:

4-savol: Kechalari kim bizga dam solib, tugun bog'laydi?

Javob:

5-savol: "حَسَدٌ" so'zinig ma'nosini sharhlab bering.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

11-dars bo'yicha grammatik savollar

1-savol: (a) Quyidagi so'zlarni tarjima qiling:

فعل مضارع	Tarjima	فعل مضارع	Tarjima	عدد	Shaxs
U qiladi		U qildi		واحد.	3 ^{chi}
Ular qiladilar		Ular qildi		جمع.	غائب
Sen qilasan		Sen qilding		واحد.	2 ^{chi}
Sizlar qilasizlar		Sizlar qildingizlar		جمع.	حاضر
Men qilaman		Men qildim		واحد.	1 ^{chi}
Biz qilamiz		Biz qildik		جمع. مثنى.	متکلم
U (ayol) qiladi		U (ayol) qildi		واحد مؤنث Birlik.	غائب

(b) Quyidagi fe'lning turli vaznlarini yozing.

فعل، يَفْعُلُ ، اِفْعَلٌ Buyruq mayli:	Tarjima		Tarjima	
	فعل مضارع	يَفْعُلُ	فعل مضارع	اِفْعَلٌ ماضي
Tarjima	نْهْيٰ	Tarjima	أَمْرٌ	
Qiluvchi:				
Qilinuvchi				
qilmoq:				

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

**2-Savol: So'zlarni ajratib olib,
ma'nolarini yozing**

وَمَا فَعَلُواْ	
لَا يَفْعَلُونَ	
مَا فَعَلْتُمْ	
فَأَفْعَلُوا	
وَاسْتَغْفِرْهُ	

**3-Savol: Quyidagilarni
arabchaga tarjima qiling**

I did not do Men qilmadim	
Hence I will not do Binobarin, men qilmayman	
You won't do Sen qilmaysan	
We did not do Biz qildik	
You all did not do Biz barchamiz qildik	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

12. AN-NOS SURASI (114-sura)

12 ta darsni o'zlashtirganingizdan
so'ng Qur'onda **29718** marta kelgan
70 ta yangi so'zni o'rgangan bolasiz

Bu Qur'onning so'nggi surasidir. Bu suraga kirish matni avvalgi darsda berilgan edi.

٥٠ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ

فَنْ	أَعُوذُ	بِرَبِّ	النَّاسِ٪ (٪.١)
Ayt	Panoh so'rayman	Rabbi (bilan)	Insoniyat
	أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ	بِ + رَبِّ	إِنْسَان : inson نَاسٌ : insoniyat

- Shuni anglamog'imiz lozimki, biz har on shayton hujumi ostidamiz.
 - **O'ylab ko'ring:** Alloh subhonahu va taolo hozirda yer yuzida yashab turgan yetti milliard insonning Rabbidir va yana avvalgi o'tganlarning va kelajakda dunyoga keladiganlarning ham Rabbisidir.
 - Osmondan yomg'ir tushiradigan ham, nabobatni o'stiradigan ham, Quyosh hamda Yerni tutib turadigan ham, fasllarni almashtirib turuvchi ham, boringki, mavjudligimiz uchun muhim bo'lgan barcha omillar tadbirini qilib turadigan ham Allohdir.
 - U har soniyada tanamizdagi har bir hujayrayu atomni parvarishlab turadi. U hamisha barchaning Rabbisidir. Surani qiroat qilayotganda Uning buyukligini his etib turing.
 - Alloh subhonahu va taolo surani "Ayt" kalimisi bilan boshlaydi. Biz bu surani xuddi Rasululloh s.a.v. qilganlaridek qiroat qilishimiz hamda boshqalarga hikmat va odob bilan yetkazmog'imiz lozimdir.,

14*	34*
الله الناس (%3). ملك الناس (%2).	الله الناس (%3).
Insonlar Podshohi	Odamlar Ilohi
<i>Ma'nosи: Insonlar Podshohi, Insonlar Ilohi.</i>	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- ملائكة ملک va ملک kalimalarini adashtirb yubormang. ملک bu farishta deganidir (jami ملائكة). ملک va ملائكة kalimalari Qur'onda 88 marta ushraydi.
- **O'ylab ko'ring:** Alloh subhonahu va taolo hozir yer yuzidagi yashab turgan yetti miliard insonning haq Podshohidir. U hamma narsaning, insonlar hayoti va mamotining ham egasidir. Ba'zilar Uni inkor qilsalar-da yoki unutsalar-da, boshlariga musibat tushganida baribir Unga nido qiladilar.
- **Duo:** Yo Alloh! Hamisha Seni haq Podshoh va Illo deb qabul qilishimga yordam ber.
- **O'ylab ko'ring:** Men Uning amriga itoat qilmas ekanman, demak, men o'z amallarimda Uning Podishohligini hisobga olmayman!
- **Tasavvur qiling:** Men Unga itoat qilmas ekanman, demak, men Uning Ilohligeni to'laqonli qabul qilmabman. Necha bor nafsimga ergashdim? Qur'onga ko'ra, nafsga ergashish uni iloh qilib olishdir [45:23]. Necha bor shaytonning vasvasasiga uchdim? Qur'onga ko'ra, shaytonga ergashish bu unga ibodat qilishdir [23:60]. Nega unga qulqoq tutdim? Yomon do'stlar, televizor yoki internet sababidanmi?

من شر	الوسواس	الخنّاس
Yomonligidan	Vasvasachi (ning)	Vasvasa solib, so'ng qochuvchi
	Qalbga pinhona shum soluvchi	To tirik ekanmiz, u hech taslim bo'lmaydi
<i>Ma'nosi: Vasvasa solib qochuvchining yomonligidan,</i>		

- Doimo biz bilan birga bo'lувчи farishtalaru ashaddiy dushmanimiz bo'lган, shaytonni huzuringizda his eting.
- Shaytonning adovati va hiylalarini fahmlab yeting va Allohdan Ixlos ila panoh so'rang.
- Allohni zikr qilishning muhimligi va ulug'ligini yodda tuting, chunki zirk shaytonni bizdan nari tutadi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

44

الذِي	يُوَسْوُسُ	فِي صُدُورٍ	النَّاسُ٪ (٪ ٥)
Uki	Vasvasa qiladi	Ko'kraklarga	Insonlar (ning)
Uki الذِي عَلِمَ بِالْقَلْمَ	يُوَسْوُسُ Vasvasa qiladi وَسْوَاسٌ Vasvasachi	صَدْرٌ : ko'krak صُدُورٌ : ko'kraklar	
<i>Ma'nosi: Insonlarning qalblariga vasvasa soluvchi</i>			

- Vasvasa qalbga biror shumlikni pinhona kiritishdir.
- Shayton inson ko'kragiga vasvasa yo'llaydi, chunki yurak ko'krakdadir. Xuddi o'g'ri ham uyga ochiq tuynukdan kirganidek.
- Agar qalb Allohnning zikri ila tirik va sog'lom bolsa, vasvasalari samarasiz bo'lib, sayton xo'rangan holatda chekinadi. Aks holda, inson bir gunohga qo'l uradi.
- Alloh sudhonahu va taolo Qur'on haqida bunday deydi: شَفَاعَةً لِمَا فِي الصُّدُورِ (ko'kraklardagi narsaga shifodir). Qur'on johillik, shubha, munofiqlik va nafs kabi kasalliklarning davosidir.

32*	وَالنَّاسُ٪ (٪ ٦)
مِنَ الْجِنَّةِ	
<i>Ma'nosi: Jin va insonlardan bo'lgan</i>	

- Qur'onning so'nggi kalimasi (yomon) odamlardir, ya'ni bizni yaxshi jamoatni tutishga undamoqda.
- Rasululloh s.a.v. aytadilarki, bizga doimo hamrohlik qilguvchi shayton-jin bordir. U har fursatdan foydalanib, bizni doimo adashtirishga harakat qiladi.
- Insonlardan bolgan shaytonlar kimlar? Shaytonga bevosita yoki bilvosita xizmat qilib, bizni Alloh subhonahu va taoloning haq yo'lidan og'dirmoqchi bo'ladigan kimsalardir. Shular jumlasiga foydasiz va zararli maqolayu ko'rsatuvlarga liq to'la bolgan ommaviy axborot vositalari hamda o'zlarinig liboslari, amallari va nutqlari bilan shaytonga vositachilik qiluvchi erkak va ayollar ham kiradi. Axir, dunyoda bundaylar to'lib-toshib yotibdi-ku! Bu suraning omonligimiz uchun naqadar muhimligini tushundingizmi?!
- Bunday yovuz kimsalardan Allohdan panoh so'rang.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

➤ **Reja qiling:** Salbiy dastur, matoh va oshnalardan yiroq bo'lib, vaqtingizni mazmunli sarflang. Allohdan nusrat so'rash bilan birga, jamoat bolib salbiy ta'sirlardan xoli bo'lgan so'glom muhit yaratishga harakat qiling.

GRAMMATIKA: فَتَحْ va جَعْلُning turli vaznlarini takrorlang. Puxta o'zlashtiring. Avvalgi darsda ko'rsatilganidek, ishoralar bilan to'rt bosqichda mashq qiling

Bu fe'lning turli vaznlari Qur'onda 29 marta kelgan فَتَحٌ (ف)

فَتَحٌ، يَفْتَحُ، افْتَحْ		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
		U ochadi يَفْتَحُ	U ochdi فَتَحٌ
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular يَفْتَحُونَ ochadilar	Ular يَفْتَحُوا ochdilar
Ochma! لَا تَفْتَحْ	Och! افْتَحْ	Sen تَفْتَحْ ochasan	Sen ochding فَتَحْتَ
Ochmanglar لَا تَفْتَحُوا	Ochinglar! افْتَحُوا	Sizlar تَفْتَحُونَ ochasizlar	Sizlar فَتَحْتُمْ ochdingizlar
Ochuvchi : فَاتِحٌ		Men افْتَحْ ochaman	Men ochdim فَتَحْتَ
Ochilgan : مَفْتُوحٌ		Biz نَفْتَحْ ochamiz	Biz ochdik فَتَحْتَ
Ochmoq : فَتْحٌ		U (ayol) يَفْتَحْ ochadi	U (ayol) يَفْتَحْ ochdi فَتَحْتَ

Bu fe'lning turli vaznlari Qur'onda 346 marta kelgan جَعْلٌ (ف)

جَعْلٌ، يَجْعَلُ، اجْعَلْ		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
		U bajaradi يَجْعَلُ	U bajardi جَعْلٌ
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular يَجْعَلُونَ bajaradilar	Ular يَجْعَلُوا bajardilar

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Bajarma!	لَا تَجْعَلْ	Bajar!	اجْعَنْ	Sen	تَجْعَنْ	Sen bajarding	جَعَلَتْ
Bajarmanglar!	لَا تَجْعَلُوا	Bajaringlar!	اجْعَلُوا	Sizlar	تَجْعَلُونَ	Sizlar	جَعَلْتُمْ
				bajarasizlar		bajardingizlar	
		Bajaruvchi:	جَاعِلٌ	Men	أَجْعَنْ	Men	جَعَلَتْ
				bajaraman		bajardim	
		Bajarilgan:	مَجْعُولٌ	Biz	تَجْعَنْ	Biz bajardik	جَعَلْنَا
				bajaramiz			
		Bajarmoq:	جَعْلٌ	U (ayol)	تَجْعَنْ	U (ayol)	جَعَلَتْ
				bajaradi		bajardi	

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

12-dars: An-Nos surasi

1-savol: Tarjima qiling

فَلَمْ أَعُوذُ

بِرَبِّ النَّاسِ٪(.1)

مَلِكِ النَّاسِ٪(.2)

إِلَهِ النَّاسِ٪(.3)

مِنْ شَرِّ

الْوَسْوَاسِ لَا

الْخَنَّاسِ٪(.4)

الَّذِي

يُوَسْوِسُ

فِي صُدُورِ

النَّاسِ٪(.5)

مِنَ الْجَنَّةِ

وَالنَّاسِ٪(.6)

2-savol: "رب" so'zining ma'nosini misollar bilan keltiring

Javob:

3-savol: "شَرٌ" atamasini izohlab bering

Javob:

4-savol: Shayton qachon vasvasa qiladi?

Javob:

5-savol: Yovuz odamlar qanday qilib vasvasa qiladilar?

Jaovb:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

12-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyidagi fe'llarning turli vaznlarini yozing.

Buyruq mayli فَتْح، يَفْتَحُ، افْتَحْ:	Tarjima		Fِعْل مُضَارِع	Tarjima		Fِعْل مَاضِي
	U ochadi	يَفْتَح	U ochdi	فَتْح		
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ					
Ochivchi						
Ochiluvchi						
Ochmoq						

Buyruq mayli جَعْل، يَجْعَلُ، اجْعَلْ:	Tarjima		Fِعْل مُضَارِع	Tarjima		Fِعْل مَاضِي
	U bajaradi	يَجْعَلُ	U bajardi	جَعْل		
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ					

2-savol: So'zlarni ajratib olib,
ma'nolarini yozing

3-savol: Quyidagini tarjima qiling

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

جَعَلْنَاكُمْ		Biz buni yaratdik	
جَعَلْنَا		Bas, Biz ularni yaratdik	
وَاجْعَلْهُ		U sizlarning hammangizni yaratdi	
تَفَطَّهُونَ		Sen uni yaratding	
يَقْتَضُ		Biz ochdik	

13. AL-Kafirun surasi (109-sura)

Ko'plab odamlar botil dinlarini tark etib, Islomga kirayotgani Makka mushriklarini xavotirga soldi va ular buning oldini olish uchun bir taklif bilan chiqdilar: Ular Rasululloh sollallohu alayhi vasallamga biz bir yili Allohga ibodat qilamiz, keyingi yili esa sen Alloh bilan birga bizning butlarimizga ibodat qilasan, deyishdi. Bunga javoban Alloh subhonahu va taolo ushbu surani nozil qildi.

Surada bir muhim xabar bor - imon arkonlarida muzokaraga o'r'in yoqdir.

- Bu va Al-Ixlos suralarini bomdod va shom sunnat namozlarida o'qib yurish Rasululloh s.a.v.ning sunnatlaridir (Imom Ahmad, Termiziy, Nasoiy va Ibn Moja "Musnad"lari)
 - Payg'ambarimiz alayhissalom sahabalariga bu surani uyqudan avval o'qishni maslahat bergenlar: "Al-Kafirun surasini o'qing, u shirkdan poklaydi" [Imom Abu Dovud].

۱۰۰ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ

فُنْ	يَا إِيَّاهَا	الْكُفَّارُونَ٪ (٪ ١)
Ayt	hoy!	Kofirlar!
	يَا، أَيُّهَا، يَا أَيُّهَا : Hoy!	بِكَافِرٍ : birlik
Bu kalimalar Qur'onda 511 marta kelgan.		
<i>Ma'nosi: Ayt: "Hoy kofirlar!"</i>		

- Har bir g'ayri musulmon ham kofir emasdir! Risolani eshitib, anglab turib ham so'ngra uni inkor etgan kofirdir. Qur'on nomusulmonlarga يَا إِيُّهَا النَّاسُ iborasi bilan xitob qiladi.
 - Yoshlik chog'ingizda otangiz birortangizdan g'azablansa, u kishining bunday holatidan boshqa aka-ukalaringiz ham sergak tortib, xavotirga tusharmidilar? Bu

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

yerda esa Alloh taolo Rasululloh huzuriga kelgan kofirlardan g'azabdadir. Ular nafaqat kufr keltirdilar, balki Rasululloh sollallohu alayhi vasallamni ham shirkka chaqirdilar. Allohning "Hoy kofirlar" degan xitobi bizni Unga osiy bo'lisdan va kofir qavmga biror amalda taqlid qilishdan sergak torttirishi lozim.

- Kofirlarning asl kasali nimada edi? Ular haqni tanisalar-da, nafs, xudbinlik, boylik va amal sababli uni inkor qildilar.
- **Duo:** Yo Alloh! Hudbinligi, nafsi va amali ortidan haqni inkor qiluvchilardan qilma bizni.
- **O'y lab ko'ring:** Necha bor men haqni inkor qildim yo'ki kelgan zahotiyon qabul qilmadim, deya.
- **Reja qiling:** Allohning buyukligini tafakkur etish va doimo haqni tutishga niyat qiling.
Tashviqot qiling: Xudbinlik va ota-bobolarining yo'llariga ko'r-ko'rona ergashishning xatarli oqibatlari haqida odamlarni bohabar qiling.

لَا أَعْبُدُ	مَا	تَعْبُدُونَ (٪2)
Ibodat qilmayman	Narsa	Ibodat qilasizlar
أَشْهَدُ : Guvohlik beraman; أَعُوذُ : Panoh istayman		تَفْطُلُونَ : Sizlar qilasizlar
<i>Ma'nosi: Men sizlar ibodat qilgan narsaga ibodat qilmayman.</i>		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Ibodatning uch manosi bor: (1) ibodat qilish; (2) itoat; (3) qullik. Bularning hech birida murosa yo'qdir. Barchasi holis Alloh uchundir.
- Bugun ba'zi nomusulmonlar Islomni mazah qilishga urinmoqdalar. Bunday muhitda siz o'zingizni zaif sanamagan holda Islomga amal qilmog'ingiz lozim. Siz imoningizda sobit bo'lib Alloh subhonahu va taologa bergen hidoyati uchun hamd aytmog'ingiz matlubdir.
- Islomga adovat qilayotgan kimsalarni so'qirlar va o'z nafsi halokatga tashlayotganlar deb hisoblang.

وَلَا أَنْتُمْ			عَبِدُونَ	مَا	أَعْبُدُ (%3)
Va sizlar ham emas			Ibodat qiluvchilar	Narsa (ga)	Ibodat qilaman
و	لَا	أَنْتُمْ	: عَابِدٌ birlik		: أَشَهَدُ : Guvohlik beraman
va	emas	sizlar	: عَابِدُونَ، عَابِدِينَ ko'plik		: أَعْوَذُ : Panoh istayman
<i>Ma'nosi:</i> Va sizlar ham men ibodat qiladiganga ibodat qiluvchimassizlar.					

- Ularni ham Alloha ibodat qiluvchilar degan yanglish xayolda bolmang. Shirk aralashgan ibodatni Alloh taolo hech ham qabul etmas.
- Barcha dinlar bir emas. Biz Islomni hikmat bilan, chiroyli uslubda tanitmog'imiz lozim.

وَلَا أَنَا			عَابِدٌ	مَا	عَبَدْتُمْ (%4)
Men ham bo'lmayman			Ibodat qiluvchi	narsa	Ibodat qildingiz
و	لَا	أَنَا	: فَاعِلٌ qiluvchi		: فَعَلْتُمْ : hammangiz qildingiz
va	emas	men	: عَابِدٌ obid		: عَبَدْتُمْ : hammangiz ibodat qildingiz
<i>Ma'nosi:</i> Va men sizlar ibodat qilgan narsaga ibodat qiluvchimasman.					

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Bu oyat takrorga o'xshaydi, lekin unday emas. Bu ikki oyatda turli xitoblar bor.

- Men ularga hozir ham ibodat qilmayman (لا أعبد), kelajakda ham ibodat qilmayman (ولَا أنا عابد).
- Sizlarning hozirgi butlaringizga ham ibodat qilmayman (ما تعبدون), avvalgi butlaringizga ham ibodat qilmayman (ما عبّدت).
- Imon masalasida murosaga o'rın yo'qdir. Bu kibr emas, balki biz Allohning g'azabidan qo'rquamiz.

وَلَا إِنْتُمْ	عَبْدُونَ	مَا	(٪.5) أَعْبُدُ
Sizlar ham emas	Ibodat qiluvchi	Narsa (ga)	Ibodat qilmaysiz
<i>Ma'nosi: Va siz ham men ibodat qilganga ibodat qiluvchimassiz.</i>			

- Bir qarashda bu oyat takrorga o'xshaydi, lekin u boshqacharoq ma'noda. Ya'ni: Kibringiz sababli xolis Allohga ibodat qilishingizga ko'z yetmaydi.

لَكُمْ	دِينُكُمْ	وَلَيْ	دِينٌ (٪.6)
Sizga	o'z diningiz	va menga	o'z dinim
<i>Ma'nosi: Sizga o'z diningiz, menga o'z dinim.</i>			

- Bu barcha dinlar bir yoki teng degan manoni anglatmaydi. Bu Islom diniga da'vatni ham to'xtatsak bo'laverar ekan, degani ham emas. Ushbu oyatlar nozil bo'lganidan so'ng Rasululloh s.a.v. da'vat ishlarini to'xtatdilarmi? Yoq! Bu oyat mushriklarning murosa masalasidagi takliflariga javob o'laroq nozil bo'lgandir.
- Men Islomni qadrlay olyapmanmi? Men Islomga amal qilishga va uni boshqalarga yetkazishga vaqtimni va kuch-g'ayratimni sarflayapmanmi?

GRAMMATIKA: حَلْقَ رَزَقَ ning 21 shaklini mashq qiling

Diqqat etingki, ushbu fe'llar ن (نصرَاب) turiga kiradi. Bunday tasniflashdan qo'rwmang, ular ushbu sinflardagi juda ham kichik farqlardir. Bu yerdagi kichkina tafovut shundaki, o'mida يُنْصُرُ، يُنْصَرُونَ ... tugallanmagan zamonda, bizda يُنْصُرُ،

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

نَيْصُرُونَ... bor, shuning uchun "a" tovushi o'mida bizda "u" tovushi kelgan. Shunga o'xshash kichkina o'zgarishlar buyruq shaklida ham borligini yodda tuting. Arab fe'llari asosan نَصَر turda.

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda 92 marta kelgan (نَصَر)

		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
نَصَرٌ، يَنْصُرُ، أَنْصُرْ		U yordam يَنْصُرُ beradi, yordam berajak	نَصَرٌ U yordam berdi
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular yordam يَنْصُرُونَ beradi, Berajak	نَصَرُوا Ular yordam berdilar
Yordam لا تَنْصُرْ berma!	Yordam أَنْصُرْ ber!	Sen yordam تَنْصُرْ berasan, Berajaksan	نَصَرْتَ Sen yordam berding
Yordam لا تَنْصُرُوا berma!	Yordam أَنْصُرُوا beringlar !	Sizlar yordam تَنْصُرُونَ berasizlar, Berajaksizlar	نَصَرْتُمْ Sizlar yordam berdingizlar
Yordamchi: نَاصِرٌ		Men yordam أَنْصُرْ beraman, Berajakman	نَصَرْتَ Men yordam berdim
Yordam bergen: مَنْصُورٌ		Biz yordam تَنْصُرْ beramiz, berajakmiz	نَصَرْنَا Biz yordam berdik
Yordam, yordam : نَصْرٌ bermoq		U (ayol) yordam تَنْصُرْ beradi (berajak)	نَصَرْتَ U (ayol) yordam berdi

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda 248 marta kelgan (ن) خَلَقَ

		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
خَلَقَ، يَخْلُقُ، أَخْلُقُ		U yaratadi, يَخْلُقُ yaratajak	خَلَقَ U yaratdi
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular يَخْلُقُونَ yaratdilar, Yaratajaklar	خَلَقُوا Ular yaratdilar
Yaratma! لَا تَخْلُقْ	Yarat! أَخْلُقْ	Sen yaratasan, تَخْلُقْ Yaratajaksan	خَلَقْتَ Sen yaratding
Yordam لَا تَخْلُقْ ber manglar!	Yaratinglar أَخْلُقُوا !	Sizlar يَخْلُقُونَ yarataszizlar, Yaratajaksizlar	خَلَقْتُمْ Sizlar yaratdingi zlar
خَالِقٌ: Yaratuvchi		Men أَخْلُقْ yarataman, yaratajakman	خَلَقْتَ Men yaratdim
مَخْلُوقٌ: atganYar:		Biz يَخْلُقْ yaratamiz Yaratajakmiz	خَلَقْتَ Biz yaratdik
خَلَقٌ: Yaratilish, yaratmoq		U (ayol)yaratadi يَخْلُقْ yaratajak	خَلَقْتَ U (ayol) yaratdi

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

(ن) رَزْقَ نِعْمَاتٍ مُّضَارِعٍ

		فِعْلُمُضَارِعٍ	فِعْلَمَاضِي
	رَزْقَ، يَرْزُقُ، أَرْزُقُ	U rizq يَرْزُقُ beradi, rizq berajak	رَزْقَ U rizq berdi
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular rizq يَرْزُقُونَ beradilar, risq berajak	رَزْقُونَا Ular rizq berdilar
Rizq berma! لَا تَرْزُقْ	Rizq ber! أَرْزُقْ	Sen rizq تَرْزُقْ berasan, rizq berajaksan	Sen rizq berding رَزْقُتْ
Rizqlantirmang! لَا تَرْزُقُوا (Sizlar)	Rizqlantiring! أَرْزُقُوا (Sizlar)	Sizlar rizq تَرْزُقُونَ berasiz, rizq berajaksiz	Sizlar rizq berdingiz رَزْقُتُمْ
Rizq beruvchi: رَازِقٌ		Men rizq أَرْزُقُ beraman, rizq berajakman	Men rizq berdim رَزْقُتْ
Rizq bergen: مَرْزُوقٌ		Biz rizq تَرْزُقُ beramiz, rizq berajakmiz	Biz rizq berdik رَزْقَتْ
Rizq bermoq, rizq: رِزْقٌ		U (ayol) rizq تَرْزُقُ beradi, rizq berajak	U (ayol)rizq berdi رَزْقُتْ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

(ن) ذَكْرٌ (ذِكْرٌ) Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda 163 marta kelgan

		فِعْلَمُضَارِعٍ	فِعْلَمَاضِيٍّ
ذَكْرٌ، يَذْكُرُ، أُذْكُرُ		U zikr etadi, zirk etajak	U zikr etdi ذَكْرٌ
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular zikr etadilar, zikr etajaklar	Ular zikr etdilar ذَكْرُوا
Zikr etma!	لا تَذْكُرْ	Zikr et! أُذْكُرْ	Sen zikr etasan, zikr etajaksan تَذْكُرْ
Zikr etmang!	لَا تَذْكُرُوا	Zikr eting! أُذْكُرُوا (Sizlar)	Sizlar zikr etasizlr, zikr etajaksizlar تَذْكُرُونَ
Zikr etuvchi: ذَاكِرٌ		Men zikr etaman, zikr etajakman أُذْكُرُ	Men zikr etdim ذَكْرُتُ
Zikr etgan(shaxs): مَذْكُورٌ		Biz zikr etamiz, تَذْكُرُ zikr etajakmiz	Biz zikr etdik ذَكْرَتُ
Zikr etmoq, zikr: ذَكْرٌ		U (ayol)zikr etadi, تَذْكُرُ zikr etajak	U (ayol)zikr etdi ذَكْرُتُ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

13-dars: Al-Kafirun surasi (109-sura)

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

﴿الْكُفَّارُونَ﴾ (١)

يَا إِنَّهَا

قُلْ

--	--	--

﴿تَعْبُدُونَ﴾ (٢)

مَا

لَا أَعْبُدُ

--	--	--

﴿أَعْبُدُ﴾ (٣)

مَا

عَبْدُونَ

وَلَا أَنْتُمْ

--	--	--	--

﴿عَبَدْنَمْ﴾ (٤)

مَا

عَابِدٌ

وَلَا أَنَا

--	--	--	--

﴿أَعْبُدُ﴾ (٥)

مَا

عَبْدُونَ

وَلَا أَنْتُمْ

--	--	--	--

﴿دِينُنَ﴾ (٦)

وَلِي

دِينُكُمْ

لُكْمْ

--	--	--	--

2-savol: Har bir nomusulmon imonsizmi? Imonsizlar kimlar?

Javob:

3-savol: Payg'ambarimiz s.a.v. qaysi namozda shu surani o'qir edilar?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

4-savol: Ushbu surani tunda o'qib turishning fazilati nimada?

Javob:

13-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyidagi fe'llarning turli shakllarini yozing.

Yordam bermoq نَصْرَ نَصْرٌ (ن) ⁹²

Buyruq shakllari		Tarjimasi	فِعْلُ مُضَارِعٍ	Tarjimasi	فِعْلُ مَاضِي
Tarjimasi	نَهْيٌ	Tarjimasi	أَمْرٌ		

Yaratmoq خَلَقَ (ن) ²⁴⁸

Buyruq shakllari		Tarjimasi	فِعْلُ مُضَارِعٍ	Tarjimasi	فِعْلُ مَاضِي
Tarjimasi	نَهْيٌ	Tarjimasi	أَمْرٌ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Zikr etmoq: ذَكْرٌ (ن)¹⁶³

Buyruq shakllari ذَكْرٌ، يَذْكُرُ، اذْكُرُ	Tarjimasi		فِعْل مُضَارِع	Tarjimasi	
	Tarjimasi	نَهْيٍ	Tarjimasi	أَمْرٌ	فِعْل مَاضِي

Rizq bermoq: رَزْقٌ (ن)¹²²

Buyruq shakllari رَزْقٌ، يَرْزُقُ، أَرْزُقُ	Tarjimasi		فِعْل مُضَارِع	Tarjimasi	
	Tarjimasi	نَهْيٍ	Tarjimasi	أَمْرٌ	فِعْل مَاضِي

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

3-savol: Quyidagilarni arabchaga tajima qiling.

	Sen menga yordam berding
	Men senga yordam berdim
	U meni zikr etdi
	Men uni zikr etdim
	Bizga yordam bersin

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'ling va ma'nosini yozing.

	خَلَقْنَاكُمْ وَرَزَقْنَاكُمْ
	وَلَقَدْ نَصَرَ كُمُّ اللَّهُ
	مَنْ يَنْصُرُنِي
	فَادْكُرُونِي
	أَذْكُرُكُمْ

14. Azon va tahorat

Keling, avvaliga azondan boshlaylik:

23	الله أكابر الله أكابر
Alloh buyukdir	Alloh buyukdir

- Allah kuch-qudratda, ulug'likda, sharafda, mehribonlikda va barcha boshqa yaxshi sifatlarda Buyukdir.
- **So'rang:** Yo Allah! Seni hayotimdag'i eng buyuk Zot deb qabul qilishga boshlagin meni. Boshqacha aytganda, ko'nglim, oilam, soxta yo'lboshchilar, yoki urf-odatlardan ko'ra faqat Senga itoat etishimga yordam ber.
- Bomdod namoziga chaqirilgan azonni eshitsam-da, uqlashda davom qilsam, men kimga itoat etgan bo'laman? Allahgami yoki ko'nglimgami? Boshqa jihatlarni ham tekshirib ko'rishingiz mumkin.

(2 marta) إِلَّا اللَّهُ	إِلَهٌ لَا إِلَهٌ إِلَّا	لَا إِلَهٌ إِلَّا	أَنْ	أَشْهَدُ
Allohdan boshqa	Iloh	Yo'q	Dey a	Guvohlik beraman

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ	الله ko'plik shakli	ما: yo'q -ma; لَمْ: -ma	أَفْعَلْ : Qilaman أَعْبُدْ : Ibodat qilaman
<i>Tarjimasi: Allohdan boshqa iloh yo'q deya guvohlik beraman.</i>			

so'zining turli ma'nolari bor: 1) ibodat qilinadigan Zot; 2) ehtiyojlarimizni qondiradigan Zot; 3) itoat etiladigan Zot. Uchala ma'noda ham Allohdan o'zga Illoh yo'qdir. Guvohlik beramanki – ma'nosi; mening gaplarim va amallarim, uy ichidami yoki tashqarida, idoradami yoki bozorda bo'lzin, men:

- Allohnini boshqa har kimdan ko'ra ko'proq sevaman.
- Allohnini mening yaratguvchim, sultonim, butun olamlar ustidan Boshqaruvchi sifatida qabul qilaman.
- Hayotimning barcha jabhalarida ko'nglim istaklariga yoki boshqalarga emas, Uning o'zigagina ibodat va itoat qilaman.
- Yolg'iz Uning O'zidangina yordam so'rayman va yolg'iz Uning o'zigagina ishonaman.

236*	363		
(2 marta) رسُولُ اللَّهِ	مُحَمَّداً		
Allohnining rasuli(elchisi).	Deya (-ki)	Guvohlik beraman(ki)	
رسُول : rasul راسُل : rasullar (Qur'onda 96 marta kelgan)	مُحَمَّداً : nomi ko'p marta ta'riflangan zot	أَنْ : deya\deb; أَنْ : (-ki)	
<i>Tarjimasi: Guvohlik beramanki, Muhammad s.a.v. Allohnining rasuli.</i>			

Guvohlik beramanki - ma'nosi; mening gaplarim va amallarim, uy ichidami yoki tashqarida, idoradami yoki bozorda bo'lzin men:

- Allohnini va Uning rasuli s.a.v.ni boshqa har kimdan ko'ra ko'proq sevaman.
- Payg'ambarimiz s.a.v.ning o'rgatganlarini qabul qilaman va so'roqsiz itoat qilaman;
- Qur'on va sunnatni haq va nohaq o'rtasidagi mezon deb xisoblayman;

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

- Menga Payg'ambarimiz s.a.v.ning o'rgatganlariga rioya qilish uchun biron boshqa dalil-isbotga hojat yo'q;
- Mening xush ko'radigan va yoqtirmaydigan narsalarim Payg'ambarimiz s.a.v. xush ko'radigan va yoqtirmaydigan narsalariga muvofiqdir.

		83	
(2 marta) الفلاح		حي على	
najot	-ga keling	namoz	-ga keling
فلاح	على حي		على حي
Muvafaqqiyat/ Najot	-ga keling		-ga keling
<i>Tarjimasi:</i> Najotga keling.		<i>Tarjimasi:</i> Namozga keling.	

- So'zlar "Namozga keling" va "Qaerda bo'lsangiz ham, namozga taklif qiling" emas, balki masjidga keling. Qur'on bizdan namozni imom boshchiligidagi va boshqa musulmonlar jamoasida ado etishni so'raydi.
- Biz namozni ado etsak, so'ng Alloh bizga barcha turdag'i muvafaqqiyat va farovonlikni beradi.
- Namoz ruhiy va ma'naviy xotirjamlik bag'ishlaydi.
- Shuningdek, namoz, bir qancha jismoniy foydalar beradi, jumladan, erta uqlab, erta bomdod namoziga uyg'onish va e'tiborli bo'lish odatini rivojlantiradi.
- Ijtimoiy tomondan foydalari shundaki, namoz musulmonlarni do'stlar, qo'shnilar va qarindoshlar sifatida birga bog'laydi.
- Eng muhimmi, oxiratda abadiy baxtga erishamiz, Inshaalloh.

Bunday baxtga erishishni eslatishdan maqsad kishini namozga kelishdan to'sadigan sabab uning ishi bilan bog'liqdir, ya'ni agar namoz o'qishga masjidga kelsam, erishgan dunyoviy narsalarimni yo'qotaman, deb o'ylaydi. U ba'zida o'zini xuddi haqiqatga qarama-qarshi yo'lga qarayotgan ahmoqdek tutadi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ.

Allohdan boshqa iloh yo'q.

Alloh buyukdir. Alloh buyukdir.

- Azon boshida kelgan so'zlarni takrorlash bilan tugaydi.
- Boshida kelgan xabar: "Allohning buyukligini yodda saqlagan holda namozga keling".
- Oxirida kelgan xabar esa: "Agar namozga kelmasangiz, o'zingizga zulm qilganlardan bo'lasiz. Allah Buyuk va ibodat qilishga loyiq yagona Zotdir. Agar kelsangiz, Buyuk va Haq Allohning roziligidiga erishasiz, haqiqiy najotga etishish shuday bo'ladi".

Tahorat qilishdan oldin aytiladigan duo: بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Tahorat olib bo'lgandan keyin aytiladigan duo:

40				
لَهُ	لَا شَرِيكَ	وَحْدَةٌ	أَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	
Uning	Sherigi yoq	U yolg'iz,	Guvohlik beramanki, Allohdan boshqa iloh yo'q	
Uning uchun, unga	: شِرْك : Allohga sherik qilish: —شِرْك—shirk keltiruvchilar	وَاحِدٌ ، أَحَدٌ وَحْدَيْنْ		
Tarjimasi: Guvohlik beramanki, Allohdan boshqa iloh yo'q. U yolg'iz; Uning sherigi yo'q.				

- Bu yerda Allohning ahadligi (birligi) Uning biror sherigi yo'qligini tan olish bilan qaytarilib kelmoqda. Ushbu ta'kid juda muhimdir, chunki Allah shirk keltirganlarni, ya'ni Allahga sherik qilganlarni hech qachon kechirmaydi.
- Buni shirkning dahshatli oqibatlarini yodda tutgan holda o'qing.

126*

وَرَسُولُهُ

عَبْدُهُ

مُحَمَّدًا

أَنَّ

وَأَشْهَدُ

Va Uning rasuli.

Uning quli

Muhammad s.a.v.

deya Guvohlik

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

				beraman
ه	رَسُولٌ	وَ	Allohning : عَبْدُ اللهِ quli	Ushbu misollarni eslang: أَنْ : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ أَنْ : أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ
Unin g	Rasuli	va		
<i>Tarjimasi: Guvohlik beramanki, Muhammad s.a.v. Allohning quli va rasulidir.</i>				

- Bu yerda ”qul” so'zi qo'shilgan. O'tmishdagi qavmlar, jumladan, nasorolar o'zlarining payg'ambarlarini (Iso alayhissalomni) Allohning o'g'li deb, Xudo darajasiga ko'targanlar. Alloh va Uning rasuli, Payg'ambarimiz Muhammad s.a.v. bizni bunday shirkdan saqlanishimizni istaydi. Shuning uchun ushbu kalimalarni namozda takrorlashimiz buyurilgan.
- Alloh bizni yaratdi va biz Unga qaytajakmiz. U bizning Egamiz va hamma narsaning Egasidir. Biz barchamiz Uning bandasimiz va haqiqy bandadek yashashimiz lozim. Allohning eng yaxshi bandasi Payg'ambarimiz Muhammad alayhissallomdir. U biz uchun haqiqiy banda qanday bo'lishiga o'rnakdir.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَّهَرِّينَ	وَاجْعَلْنِي مِنَ النَّوَابِينَ	اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَّهَرِّينَ	Yo Alloh!		
O'zini pok tutuvchilar	-lardan /orasidan	Va qil meni	Tavba qiluvchilar	-lardan /orasidan	qil meni
مُتَّهَرٌ ← مُتَّهَرُونَ مُتَّهَرِّينَ		نِي اَجْعَلْ وَ	تَوَابٌ ← تَوَابُونَ، تَوَابِينَ	نِي اَجْعَلْ	
	men i	qil va		men i	qil

Tarjimasi: Yo Alloh! Meni tavba qiluvchilardan qil va o'zini pok tutuvchilardan ayla.

- Biz insonlar qayta-qayta xato qilguvchilardanmiz. Biz lozim bo'lgan ko'p narsalarni qilmaymiz, agar qilsak-da, mukammal darajada bajara olmaymiz. Shuning uchun ham biz qayta-qayta tavba qilishimiz lozim.
- YO Alloh! Bizlarning imonimiz, fikrlarimiz, tanamiz, kiyimlarimizni va makonimizni pok qil.

Grammatika: عَبْدَ دَخْلَ, كَفَرْ va kalimalarining quyidagi 21 shaklini mashq qiling.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

(ن) fe'lning turli shakllari Qur'onda **461 marta** kelgan.

		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلُمَاضِي
كَفَرَ، يَكْفُرُ، أَكْفُرُ		U kufr keltiradi, keltirajak	كَفَرَ U kufr keltirdi
نَهَى	أَمْرٌ	Ular kufr keltiradilar, keltirajaklar	كَفَرُوا Ular kufr keltirdilar
Kufr keltirma!	لَا تَكْفُرْ	Kufr keltir! أَكْفُرُ	Sen kufr keltirasan, keltirajaksan
Kufr keltirmanglar!	لَا تَكْفُرُوا	Kufr keltiringlar! أَكْفُرُوا	Sizlar kufr keltirasizlar, keltirajaksizlar
كَافِرٌ		Men kufr keltiraman, keltirajakman	كَفَرْتُ Men kufr keltirdim
مَكْفُورٌ		Biz kufr keltiramiz, keltirajakmiz	كَفَرْتُ Biz kufr keltirdik
كُفْرٌ:		U (ayol) kufr keltiradi, keltirajak	كَفَرْتُ U(ayol) kufr keltirdi

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **78 marta** kelgan دَخَلَ (ن) دَخَلَ

		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
دَخَلَ، يَدْخُلُ، أَدْخُلُ		U kiradi, يَدْخُلُ kirajak	U kirdi دَخَلَ
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular kiradilar, يَدْخُلُونَ kirajaklar	Ular kirdilar دَخَلُوا
Kirma!	لَا تَدْخُلْ	Kir! أَدْخُلْ	Sen kirasan, تَدْخُلْ kirajaksan
Kirmangla r!	لَا تَدْخُلُوا	Kiringlar! أُدْخُلُوا	Sizlar kiraszizlar تَدْخُلُونَ
دَاخِلٌ : Kiruvchi : مَذْخُولٌ : Kirgan : دُخُولٌ : kirmoq, kirish:		Men kiraman أَدْخُلْ	Men kirdim دَخَلْتُ
		Biz kiramiz تَدْخُلْ	Biz kirdik دَخَلْنَا
		U (ayol) kiradi تَدْخُلْ	U (ayol) kirdi دَخَلْتُ

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **143 marta** kelgan (ن) عَبَدَ¹⁴³ عَبَدَ

		فِعْلُمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
عَبَدَ، يَعْبُدُ، أَعْبُدُ		U ibodat qiladi يَعْبُدُ	U ibodat qildi عَبَدَ
نَهْيٌ	أَمْرٌ	Ular ibodat qiladilar يَعْبُدُونَ	Ular ibodat qildilar عَبَدُوا
Ibodat qilma!	لَا تَعْبُدْ	Sen ibodat qilasan تَعْبُدْ	You worshipped عَبَدْتَ
	Ibodat qil!		Sen ibodat

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Ibodat qilmanglar!	لَا تَعْبُدُوا Ibodat qilinglar!	Sizlar ibodat qilasizlar	تَعْبُدُونَ Sizlar barchangiz ibodat qildingiz	qilding
Ibodat qiluvchi: عَابِدٌ	Men ibodat qilaman	I worshipped	عَبَّدْتُ Men ibodat qildim	عَبَّدْتُ
				عَبَّدْنَا
				عَبَّدْتُ
Ibodat qilgan: مَعْبُودٌ	Biz ibodat qilamiz	We worshipped	عَبَّدْنَا	عَبَّدْنَا
Ibodat qilish, ibodat qilmoq: عِبَادَةٌ	U (ayol) ibodat qiladi	She worshipped	عَبَّدْتُ U (ayol) ibodat qildi	عَبَّدْتُ

14-dars: Azon va tahorat ibodatlari

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

الله أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ~

الله أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ~

الله	إِلَهٌ	إِلَهٌ	لَا	أَنْ	أَشْهَدُ
رَسُولُ اللهِ	مُحَمَّداً	أَنَّ	أَشْهَدُ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

--	--	--	--

الفلاح~

حيَّلَى

الصَّلَاةَ~

حيَّلَى

--	--	--	--

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ~

--	--

Tahorat olib bo'lgandan keyin o'qiladigan duo

اللهُ

إِلَّا

إِلَهٌ

لَا

أَنْ

أَشْهُدُ

--	--	--	--	--	--

لَهُ

لَا شَرِيكَ

وَحْدَةٌ

--	--	--	--

وَرَسُولُهُ

عَبْدُهُ

مُحَمَّداً

أَنْ

وَأَشْهُدُ

--	--	--	--	--

مِنَ الْمُتَّهِّرِينَ

وَاجْعَلْنِي

مِنَ الْتَّوَابِينَ

اجْعَلْنِي

اللَّهُمَّ

--	--	--	--	--

2-savol: Shahodat (guvohlik berish)ning ma'nosi nima?

Javob:

3-savol: Namozning bu dunyoda va oxiratdagi foydalari nimalardan iborat?

Javob:

5-savol: Tahorat olib bo'lgandan keyin o'qiladigan duoning savobi qanday?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

14—dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyidagi fe'lning turli shakllarini yozing.

Rad etmoq: (ن)كَفَرٌ⁴⁶¹ كُفر:

Buyruq shakllari كَفَرٌ، يَكْفُرُ، أُكْفُرٌ	Tarjimasi		Tarjimasi مَاضِي
	فِعْلٌ	مُضَارِعٌ	
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi اْمْرٌ		

Kirmoq: (ن)دَخَلٌ⁷⁸ دخل:

Buyruq shakllari دَخَلٌ، يَدْخُلُ، أَنْدَخُلُ	Tarjimasi		Tarjimasi مَاضِي
	فِعْلٌ	مُضَارِعٌ	
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi اْمْرٌ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Ibodat qilmoq: عبد: عَبْدٌ (ن)¹⁴³

Buyruq shakllari	Tarjimasi	فِعْلُ مَاضِي مُضَارِع	Tarjimasi
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi أَمْرٌ		

3-savol: Quyidagilarni arabchaga tarjima qiling.

	Biz senga ibodat qilyapmiz
	Sen kirding va men kirdim
	Men ibodat qildim va kufr keltirmadim keltirmadim keltirmaqdi\m keltirmadim
	U kufr keltirdi va ibodat qilmadi
	Men kiraman,kiryapman

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'ling va ma'nolarini yozing.

	فَاعْبُدُوهُ
	فَاعْبُدُهُ
	وَلَا تَكُفُرُوا
	وَقَدْ كَفَرْتُمْ
	وَمَنْ كَفَرَ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

15. OCHUVCHI, RUKU VA SAJDA DUOLARI

Namozning ochuvchi duosini o'rganamiz:

15 ta darsni o'zlashtirganingizdan so'ng
Qur'onda **33812** marta kelgan
95 ta yangi so'zlini o'rgangan bo'lasisiz.

41*				
اسْمُكَ	وَتَبَارَكَ	وَبِحَمْدِكَ	اللَّهُمَّ	سُبْحَنَكَ
Sening noming	Va tabarruk	Va Senga hamd ila	YO Alloh!	Maqtovlar Sengadir
اسْمٌ : nom/ism	بَارَكٌ : barokatli تَبَارَكٌ : tabarruk	حَمْدٌ : سening hamding	بِ : إِلَيْهِ : ila	اللهُمَّ : سُبْحَنَ اللَّهِ : Alloh maqtovlarga loyiq سُبْحَنَكَ : Sen maqtovlarga loyiqsan

Tarjimasi: Yo Alloh! Maqtovlar va hamdlar Senga va Sening noming muborakdir.

- سُبْحَنَكَ ning asosiy ma'nolari: Sen Poksan. Sen har qanday nuqson, kamchilikdan yoki xatodan xolisan.

- سُبْحَنَكَ اللَّهُمَّ ning ma'nosi: Yo Alloh! Sen hech qanday sherikka muhtoj emassan. Sen zaif emassan. Sen hech kimdan qo'rwmaysan. Seni charchoq tutmaydi. Sen zolim emassan. Sen hech kimning yordamiga muhtoj emassan.

- سُبْحَنَكَ اللَّهُمَّ shuningdek, ushbu ma'nolarni beradi: Menga ato qilganing hayotdagi har qanday sinovingga roziman. Senga qarshi hech qanday noroziligidim yo'q (Sendan nolimayman). Agar biz ushbu tuyg'uni mustahkamlasak, qat'iy ijobiy tasavvurga ega bo'lamiz.

- حَمْدٌ: Allohnin ulug'lash va Unga shukr qilish Islomning asosiy ustunlaridan biridir. Haqiqiy tasbeh keltirmaguncha, Allohnin chinakamiga ulug'lay olmaysiz. Agar Allohnin zaif va sizga yetarlicha ne'mat bermagan deb oylasangiz, unda qanday qilib Unga haqiqiy ibodat qila olasiz.

- حَمْدٌ haqiqiy hamd xayrli hayotning asosi va yana bir muhim jihatidir.

- تَبَارَكَ اسْمُكَ siz qanchalar "yaxshi ish" deya takrorlamang, ish yaxshilanib qolmaydi. Ammo ishni Allohnинг nomi bilan boshlasangiz U sizga yordam va baraka beradi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Faqat Uning nomini tilga olgan kishilargina oxiratda yutuqqa erishadilar.

23			
غَيْرُك	وَلَا إِلَهَ	جَدُّك	وَتَعَالَى
Sendan o'zga	va yo'q Iloh	Sening shon-sharafing;	'va Ulug'
<i>Tarjimasi: Va Sening shon-sharafing ulug'dir va Sendan o'zga iloh yo'qdir.</i>			

- Azamatli Zot eng buyukdir. Bu dunyoda hech kim, qanchalik qudratli bo'lmasin, bu dunyoning boshqaruvchisi yoki podshohi bo'lishidan qat'i nazar, Sening oldingda u hech narsa emas, yo Alloh!

- Uning yagonaligini va sherigi yo'qligini takrorlamoq juda ham muhimdir. Alloh shirkni hech qachon kechirmaydi. Bu oyatlarni o'qir ekansiz, shirkning xavfli oqibatlarini yodda tuting.

Rukuga ketayotib aytildigan kalimalar (رُكُوع):

107		
الْعَظِيمُ	رَبِّي	سُبْحَانَ
Azim	Rabbim	Maqtovlarga loyiq
<i>Tarjimasi: Azim Rabbim maqtovlarga loyiqdir.</i>		

Bu yerda ta'kidlangan to'rt jihatni tasavvur va his etib ko'ring:

- Alloh Subhon (Subhanaka haqida avvalroq berilgan tushuntirishlarni o'qing).
- U Rab, bizga va atrofimizdagi barcha narsaga g'amxo'rlik qiluvchi. U saqlovchi, ... va bizni ehtiyojimizga kerakli barcha narsa bilan ta'minlovchi Zotdir. U har qaysimizni va 100 milliard hujayramizning har birini hayotimizning har soniyasida nazorat etuvchidir.
- Allohga: "Yo Rabbim, – deya murojaat qilasiz. – Agar onamiz yonimizda "mening o'g'lim juda yaxshi bola" yoki "qizim juda yaxshi qiz", – desa, bu nimani anglatadi?

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Bu uning bizga bo'lgan sevgi-muhabbatini anglatadi! Buni tasbeh va rukuda muhabbat bilan ayting.

- U Azim. عَزِيزٌ so'zi arab tilida suyak ma'nosida keladi va kuch-quvvatni ifodalaydi. عَظِيمٌ buyuk va qudratli zot degan ma'noni beradi. Biz buni Uning Buyuklik va Qudrat egasi ekaninii tan olgan holda egilayotib (rukuga borayotib) aytamiz.

حَمْدَةٌ	لِمَنْ	سَمْعَالُهُ
Unga hamd	Zotga	Alloh eshitgan
ه	مَنْ	ل
Unga	zot	-ga
Tarjimasi: <i>Alloh Unga hamd aytadiganlarni eshitadigan Zotdir.</i>		

- Alloh barchani eshitadi. Bu Alloh Uni madh etgan bandasiga alohida e'tibor beradi degan ma'noni anglatadi.
- Alloh bizning maqtovimizga muhtoj emas. Unga buning hech qanday foydasi yo'q. Agar maqtamasak, U biron narsa yo'qotmaydi. Uni maqtashdan faqatgina biz foya olamiz.

الْحَمْدُ	وَلَكَ	رَبَّنَا
Barcha hamdlar bo'lsin.	Va Senga	Rabbimiz!
Tarjimasi: <i>Rabbimiz, barcha hamdlar Senga bo'lsin.</i>		

- Hamd ikki ma'noni ifodalaydi: maqtov va shukr qilish.
- Uning eng yaxshi sifatlarini tasavvur eting va his qilib ko'ring: Yo Alloh! Sen eng Mehribon, eng Qudratli, Yaratuvchi, Musavvir va boshqa sifatlarga ega Zotsan. So'ngra Uni chin qalbdan madh eting.
- Unga samimi shukronalik bildirish uchun Uning sizga bergan ne'matlarini tasavvur qiling va his eting.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Sajda qilayotganda aytildigan kalimalar (سَجْدَة): fe'li Qur'onda 49 marta turli shakllarda kelgan.

الأَعْلَى	رَبِّي	سُبْحَنَ
Yuksak/Buyuk	Rabbim	Maqtovlar bo'lsin
(eng katta) الأَكْبَر (kattaroq) أَكْبَر (katta) كِبِير		
(eng kichikroq) الأَصْغَر (kichik) أَصْغَر (kichik) صَغِير		
(eng ulug') الأَعْلَى (ulug'roq) أَعْلَى (ulug') عَلِيٌّ		
Tarjimasi: Buyuk Rabbimga maqtovlar bo'lsin.		

Sajda Allohga to'liq bo'ysunishni ifodalaydi. Bu yerda ta'kidlangan to'rt narsani tasavvur va his etib ko'ring. Ushbu kalimalar rukuda aytildigan kalimalar bilan bir xil, faqat (A'lo, Eng Yuqori) deyiladi. Men yer yuzida eng past darajadaman, Rabbim esa O'zining kursisida eng yuqoridadir.

Tasbehni hayotingizga tatbiq etib ko'ring:

So'rang: Yo Alloh! Menga hayotimda har bir sinovingni qabul qilishga va Sengan norozi bo'lmasligimga yordam ber. Hecha qachon: "Nega menga bunday bo'ldi?" – deb aytmasligim kerak.

Tafakkur qiling: Nechi marta rangim, burnim, yuzim, ruhiyatim, oilam, havo, davlatim va boshqa jihatlar haqida nolidim?

Reja: Alloh nima qilsa ham, mukammal qiladi. Bizning vaziyatimiz bizga kelgan sinov yoki gunohlarimiz evazidir. Biz Allohga qanday vaziyatda bo'lmasin, to'g'ri tadbir qilishga yoki yaxshi yo'l bilan o'zgartirishga yordam berishini so'rab duo qilishimiz lozim.

Da'vat qiling: Haq habarini tarqating va odamlarga doim Allohniga maqtashlariga va Unga shukr qilishlariga yordam bering.

GRAMMATIKA: Quyidagi fe'llarning 21 shaklini mashq qiling:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **58 marta** kelgan ضَرَبَ(ض)

		فِعْلُمُضَارَع	فِعْلَمَاضِي
ضَرَبَ، يَضْرِبُ، اِضْرِبْ		U uradi, urajak	ضَرَبَ U urdi.
نَهْيٰ	أَمْرٰ	Ular uradilar, urajaklar.	ضَرِبُوا Ular urdilar.
لَا تَضْرِبْ Urma!	اِضْرِبْ Ur!	Sen urasan, urajaksan.	ضَرِبَتْ Sen urding.
لَا تَضْرِبُوا Urmanglar!	اِضْرِبُوا Uringlar!	Sizlar urasizlar, urajaksizlar.	ضَرِبُتُمْ Sizlar urdingizlar
ضَارِبٌ Mَضْرُوبٌ ضَرْبٌ	Men uraman, urajakman.	أَضْرِبْ	ضَرِبَتْ Men urdim.
	Biz uramiz, urajakmiz.	نَضْرِبْ	ضَرِبَتَا Biz urdik.
	U/ayol) uradi, urajak.	تَضْرِبْ	ضَرِبَتْ U/ayol) urdi.

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **266 marta** kelgan ظَلَمَ(ض)

	فِعْلُمُضَارَع	فِعْلَمَاضِي
ظَلَمٌ، يَظْلِمُ، اِظْلِمْ	U zulm qiladi, qilajak.	ظَلَمٌ U zulm qildi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

نهي	أمر	Ular zulm qiladilar, qilajaklar. يَظْلِمُونَ	Ular zulm qildilar. ظَلَمُوا
Zulm qilma!	لا تظلم	Zulm qil!	Sen zulm qilasan, qilajaksan. تَظْلِمْ
Zulm qilmanglar!	لا تظلموا	Zulm qilinglar!	Sizlar zulm qilasizlar, qilajaksizlar. تَظْلِمُونَ
Zulm qiluvchi: Zulm qilingan(mazlum) Zulm qilmoq:	ظالم: مظلوم: ظلم:	Men zulm qilaman, qilajakman. أَظْلَمُ	Men zulm qildim. ظَلَمْتُ
		Biz zulm qilamiz qilajakmiz. نَظْلِمْ	Biz zulm qildik. ظَلَمْنَا
		U/ayol) zulm qiladi. تَظْلِمْ qilajak.	U/ayol)zulm qildi. ظَلَمْتُ

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **53 marta** kelgan صَبَرَ(ص)

صَبَرَ، يَصْبِرُ، اصْبِرْ		فِعْلَمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
		U sabr qiladi, qilajak. يَصْبِرُ	U sabr qildi. صَبَرَ
نهي	أمر	Ular sabr qiladilar, qilajaklar. يَصْبِرُونَ	Ular sabr qildilar. صَبَرُوا

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

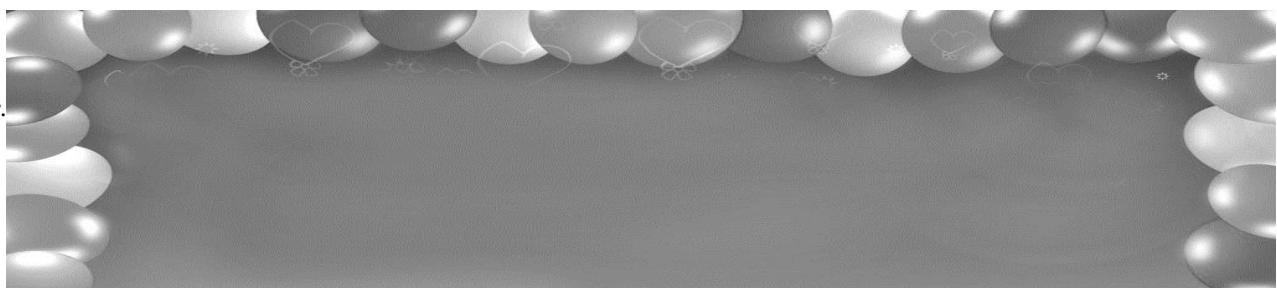
لَا تَصْبِرْ Sabr qilma!	اصْبِرْ Sabr qil!	Sen sabr qilasan, qilajaksan.	تَصْبِرْ Sen sabr qilding.
لَا تَصْبِرُوا Sabr qilmanglar!	اَصْبِرُوا Sabr qilinglar!	Sizlar sabr qilasizlar, qilajaksizlar.	تَصْبِرُونَ Sizlar sabr qildingizlar.
صَابِرْ: Boshqa narsaga ta'siri bo'lмаган fe'lning majhul nisbatdagi shakli mavjud emas صَابِرْ:	Men sabr qilaman,	أَصْبِرْ qilajakman.	صَابِرْ Men sabr qildim.
	Biz sabr qilamiz,	نَصْبِرْ qilajakmiz.	صَابَرْنَا Biz sabr qildik
	U/ayol) sabr qiladi.	تَصْبِرْ qilajak.	صَابِرْ U/ayol) sabr qildi.

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **95 marta** kelgan غَفَرَ(ض)

غَفَرَ، يَغْفِرُ، اغْفِرْ		فِعْلَمُضَارِع	فِعْلَمَاضِي
		U kechiradi. يَغْفِرُ will forgive.	He forgave. غَفَرَ U kechirdi.
نَهْيٌ	أَمْرٌ	They forgive. Ular يَغْفِرُونَ kechiryaptilar. نَ will forgive.	They forgave. غَفَرُوا Ular / kechirdilar.
لَا تَغْفِرْ Kechirma!	إغْفِرْ Kechir!	You forgive. will forgive. Ular تَغْفِرُ Sen kechirding.	You forgave. غَفَرَتْ Sen kechirding.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

		kechiradilar.	
Kechirmanglar !	لَا تَغْفِرُو ا	You all forgive. Siz barchangiz kechiryapsizla r. will forgive. Kechiraszlar.	You all forgave. Sizlar barchangiz kechirdingizla r.
Kechiruvchi: Kechirilgan: Kechirmoq, kechirish:	غَافِرٌ مَغْفُورٌ مَغْفِرَةٌ	I forgive. Men kechiryapman. will forgive. Kechiraman.	I forgave. Men kechirdim.
	تَغْفِرُونَ	We forgive. Biz kechiryapmiz. will forgive. kechiramiz	We forgave. Biz kechirdik.
	تَغْفِرُ	She forgives. U (ayol) kechryapti. will forgive. Kechiradi.	She forgave. U (ayol) kechirdi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ

وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

سُبْحَنَ رَبِّي الْعَظِيمِ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ سُبْحَنَ رَبِّي الْأَعْلَى

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

15-dars: Ochuvchi, ruku va sajda duolari

1 savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

*****Sano*****

اسْمُكَ

وَتَبَارَكَ

وَبِحَمْدِكَ

اللَّهُمَّ

سُبْحَانَكَ

--	--	--	--	--

غَيْرُكَ

وَلَا إِلَهَ

جَدُكَ

وَتَعَالَى

--	--	--	--

***** Ruku *****

الْعَظِيمُ%

رَبِّيٌّ

سُبْحَانَ

--	--	--

***** Sajda *****

الْأَعْلَى%

رَبِّيٌّ

سُبْحَانَ

--	--	--

2 savol: "Allohning ismi muborakdir" jumlasining ma'nosi nima?

Javob:

3 savol: Ruku qilayotib Allohga nechta kalimani aytamiz?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

4 savol: Sajda qilayotib Allohga nechta kalimani aytamiz?

Javob:

5 savol: سُبْحَنِ ning ma'nolari nima?

Javob:

15-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1 savol: Quyidagi fe'lning turli shakllarini yozing.

ضَرَبٌ (ض) ضَرَبَ مَثَلًا: Misol bering U uradi

ضَرَبٌ، يَضْرِبُ اِضْرِبْ Buyruq shakllari	Tarjimasi		فِعْلٌ مُضَارِعٌ	Tarjimasi		فِعْلٌ مَاضِيٌّ
	Tarjimasi	Nəhi	Tarjimasi	A'mar	Tarjimasi	Məzədi

ظَلَمٌ (ض) ظَلَمَ U zulm qildi:

ظَلَمٌ، يَظْلِمُ اِظْلِمْ Buyruq shakllari	Tarjimasi		فِعْلٌ مُضَارِعٌ	Tarjimasi		فِعْلٌ مَاضِيٌّ
	Tarjimasi	Nəhi	Tarjimasi	A'mar	Tarjimasi	Məzədi

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Tarjimasi نْهْيِ	Tarjimasi اَمْرٌ		

صَبَرَ⁵³(ض) U sabr qildi صَبَرَ :

صَبَرَ، يَصْبِرُ، إِصْبَرُ Buyruq shakllari		Tarjimasi فِعْلُ مُضَارِعٍ	Tarjimasi فِعْلُ مَاضِي
Tarjimasi نْهْيِ	Tarjimasi اَمْرٌ		

غَفَرَ⁹⁵(ض) U kechirdi غَفَرَ :

غَفَرَ، يَغْفِرُ، إِغْفِرُ Buyruq shakllari			
Tarjimasi نْهْيِ	Tarjimasi اَمْرٌ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

--	--	--

3-savol: Quyidagilarni arabchaga tarjima qiling

	Zulm qilma!
	U uni kaltaklab, zulm qildi
	Sabrli bo'linglar!
	Ular zulm qildilar
	Sabrli bo'l!

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'ling va ma'nolarini yozing.

	فَاضْرِبُوا
	صَبَرْتُمْ
	فَعَفَرْنَا
	وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ
	وَمَا ظَلَمْنَا نَحْنًا

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

16 ta darsni o'zlashtirganingdan so'ng
Qur'onda **35199** marta kelgan

103 ta yangi so'zni o'rgangan bo' lasiz.

16. TASHAHHUD

46

وَالطَّيِّبَاتُ	وَالصَّلَوَاتُ	اللَّهُ	الثَّمَيْنُ
Va mol sarflab qilinadiagan barcha ibodatlar	Va badan bilan bajariladigan barcha ibodatlar	Alloh uchun	Og'zaki bajariladigan barcha ibodatlar
طَيِّبَةً(Birlik) طَيِّبَاتٍ(Ko'plik)	صَلْوَةً(Birlilik) صَلْوَاتٍ(Ko'plik)	الله Alloh	لَهُ uchun
<i>Tarjimasi: Til, tana bilan va mol sarflab bajariladigan barcha ibodatlar Allah uchundir.</i>			
<i>Boshqa tarjimasi: Barcha maqtovlar va ibodatlar hamda barcha samimiy so'zlar Allahgadir.</i>			

Bir kuni Payg'ambarimiz sollalohu alayhi vasalam: Yetmish ming kishi jannatga so'roqsiz va azobsiz kiradi", – deb aytdilar. Keyin ularning sifatlarini ta'rifladilar. Boshqa narsalar bilan birga aytdilarki, ular Rabbilari (Allah) ga ishonchlarini saqlaydilar. Buni eshitgan Ukasha bin Mihson roziyallohu anhu turib: "Ulardan biri bo'lishim uchun Allahga duo qiling", – deb so'radilar. Rasululloh alayhissalom dedilar: "Sen ulardan birisan". So'ng boshqa kishi ham turib shuni so'radi. Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam javob berdilar: "Ukasha sendan oldin aytib ulgurdi" (Imom Buhoriy va Muslim).

- Hadisdan oladiganimiz shuki, biron yaxshi xabarni eshitgan vaqtimizda Allahdan shuni so'rashimiz lozim yoki boshqa kimdir bu imkoniyatdan foydalanib ulguradi.
- So'rang: "Yo Allah! Quyida ta'kidlangan uchala ibodatni bajarishda yordam ber!"
- Tafakkur qiling: "Tilimdan qanday foydalanyapman, miyam, ongim va eng muhimi, boyligimni nimaga sarflayapman?

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

75						42	
وَبِرَّكَاتُهُ			وَرَحْمَةِ اللهِ		أَيُّهَا النَّبِيُّ		السَّلَامُ
Va Uning barakasi			Va Allohning Rahmi		Yo Payg'ambar	Senga bo'lsein	Salom/tin chlik
ه	بَرَكَاتُ	وَ	اللهُ	رَحْمَتُ	وَ	نَبِيُّونَ، نَبِيُّينَ، أَنْبِياءُ	Asosiy qo'llanilishi:
Uning	barakasi	va	Alloh	rahm	va	Payg'ambarlar ar	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ
-ning ko'plik shakli			Rahim : Rahim				

Tarjimasi: Yo Payg'ambar, senga Allohning salomi, rahmati va barakoti bo'lsein.

Kim uchala ibodatni ham mukammal bajargan (til, tana va mol-dunyoni sarflash)? Albatta, Payg'ambarimiz Muhammad alayhissalomdirlar. U zot bizga nimalarni va qanday bajarish kerakligini o'rgatganlar. Shuning uchun biz u zot uchun uch narsani: Allohning salomi, rahmi va barakotini so'rab duo qilamiz.

140*						42	
الصَّالِحِينَ			عِبَادِ اللهِ		وَعَلَى		السَّلَامُ
Solihlar		Allohning bandalari		Va -ga	Bizga bo'lsein	Salom	
صالح ← صالحون، صالحین		اللهُ عَبْدُ اللهِ : Allohning bandasi	عَبْدُ اللهِ : Allohning bandalari	عَلَى وَ	نَا عَلَى		
		-ga	va	bizg a	-ga		

Tarjimasi: Bizga va Allohning barcha solih bandalariga salom bo'lsein.

- Kimlar Allohning roziligidagi erishgan? 1. Payg'ambarlar. 2. Siddiqlar. 3. Shahidlar. 4. Solihlar.
- Avvaliga Rasululloh alayhissalomga, keyin o'zimizga va so'nra solih kishilarga tinchlik (salom) tilab duo qilish. Payg'ambarlar va solihlarning duolariga,

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Inshaalloh, albatta javob beriladi. Bizlar duoda ikkala guruh o'rtasidamiz va Alloh bizga ham tinchlik nasib etishiga umid qilamiz.

- Yodda tutingki, Alloh solih kishilarga o'xshab yaxshilik qilgan va Uning rahmini tilab iltijo etgan bandalariga rahm qiladi.

الله	إِلَهٌ	لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ	أَنْ	أَشْهُدُ
Alloh	qabul qilsin	Boshqa iloh yo'q	deya	Guvohlik beraman
<i>Tarjimasi: Allohdan boshqa iloh yo'q, deya guvohlik beraman.</i>				

وَرَسُولُهُ	عَبْدُهُ	مُحَمَّدًا	أَنْ	وَأَشْهُدُ
Va Uning Rasuli	Uning quli	Muhammad	deya	Va guvohlik beraman
<i>Tarjimasi: Va men Muhammad sollallohu alayhi vasllamni Allohnинг quli va Rasuli, deya guvohlik beraman.</i>				

- Yuqoridagi jadvalda keltirilganlarning ma'nolari azon haqidagi 14-darsda tushuntirilgan.
- Alloh bizni yaratgan va biz Unga qaytamiz. U bizning va barcha narsaning sohibidir. Biz barchamiz Allohnинг bandalarimiz va haqiqiy banda kabi yashamog'imiz lozim. Allohnинг eng yaxshi bandasi Payg'ambarimiz Muhammad alayhissalomdir. Ular bizga haqiqiy banda qanday bo'lmos'i lozimligiga bir o'rakdir.

GRAMMATIKA: Quyidagi **رَحْمَة**, **عَمَلٍ**, **عَلَمٍ**, **سَمْعٍ** kalimalarining 21 shaklini mashq qiling va foydalaning.

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **100 marta** kelgan **سَمْعٍ(س)**

سَمْعٍ، يَسْمَعُ، اسْمَعْ	مَعْلُمُضَارِع	مَعْلَمَاضِي
	U eshitadi, eshitajak.	يَسْمَعْ U eshitdi. سَمْعٍ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

نهي	أمر	Ular eshitadilar, eshitajaklar.	يسمعوا ن	Ular eshitdilar.	سمعوا ا
لاتسمع Eshitma!	اسمع Eshit!	Sen eshitasan, eshitajaksan.	تسمع	Sen eshitding.	سمع ث
لاتسمعوا Eshitmanglar !	اسمعوا Eshitinglar !	Sizlar eshitasizlar, eshitajaksizlar .	سمعوا ن	Sizlar eshitdingizlar .	سمعوا ثم
Eshituvchi: سامع Eshitgan: مسموع Eshitmoq: سمع		Men eshitaman, eshitajakman.	أسمع	Men eshitdim.	سمع ث
		Biz eshitamiz, eshitajakmiz.	نسمع	Biz eshtidik.	سمعا
		U/ayol eshitadi. eshitajak.	شمع	U/ayol eshitdi.	سمع ث

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **518 marta** kelgan

علم، يعلم، اعلم		معلم مضارع	معلم مضارع
		U bilyapti, biladi.	يعلم
نهي	أمر	Ular bilyaptilar,biladilar.	يعلمو ن

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Bilma!	لَا تَعْلَمُ	Bil!	أَعْلَمُ	Sen bilyapsan, bilasan.	تَعْلَمُ	Sen bilding.	عِلْمَتْ
Bilmanglar !	لَا تَعْلَمُوا	Bilinglar !	أَعْلَمُوا	Sizlar bilyapsilar,bilasizilar	تَعْلَمُونَ	Sizlar bildiingizlar	عِلْمَتُمْ
Olim/Biluvchi: ma'lum:	عَالِمٌ			Men bilyapman,bilaman.	أَعْلَمُ	Men bildim.	عِلْمَتْ
Bilmoq, bilim:	عَلْمٌ			Biz bilyapmiz, bilamiz.	نَعْلَمُ	Biz bildik.	عِلْمَنَا
				U (ayol) bilyapti, biladi.	تَعْلَمُ	U (ayol)bildi.	عِلْمَتْ

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **318 marta** kelgan **عمل (س)**

		فعل مضارع	فعل مضارع
عمل، يَعْمَلُ، إِعْمَلْ		U (amal) qilyapti, qiladi.	يَعْمَلُ
نهي	أمر	Ular (amal) qilyaptilar, qiladilar.	عَمَلُوا
(amal) qilma!	لَا تَعْمَلُ	Sen (amal) qilyapsan, qilasan.	عِلْمَتْ
(amal) qilmanglar!	لَا تَعْمَلُوا	Sizlar (amal) qilyapsizlar, qilasizlar.	عِلْمَتُمْ
ishchi, amal qiluvchi: عَامِلٌ		Men (amal) qilyapman,	عِلْمَتْ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

l qilganama مَعْفُول	qilaman.	qildim.
Amal ishlamoq , عمل: qilmoq, bajarmoq	Biz (amal) نَعْمَنْ qilyapmiz, qilamiz.	Biz(amal) عَمِلْنَا qildik.
	U (ayol) تَعْمَلْ (amal) qilyapti, qiladi.	U (ayol) عَمِلْتْ (amal) qildi.

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **148 marta** kelgan رَحْم (س)

		فعلمضارع	فعلاضي
رَحْم، يَرْحَمُ، ارْحَمْ		U rahm qilyapti, rahm qiladi. يَرْحَمْ	U rahm qildi. رَحْم
نهي	أمر	Ular rahm qilyaptilar, rahm qiladilar. يَرْحَمُونَ	Ular rahm qildilar رَحِمُوا
Rahm لاترْحَمْ qilma!	Rahm ارْحَمْ qil!	Sen rahm qilyapsan, rahm qilasan. تَرْحَمْ	Sen rahm qilding. رَحِمْتَ
Rahm لاترْحَمُوا qilmanglar!	Rahm ارْحَمُوا qilinglar!	Sizlar rahm qilayapsizlar, rahm qilasizlar. تَرْحَمُونَ	Sizlar rahm qildingizlar. رَحِمْتُمْ
Rahim/Rahmli: رَاحِمْ Marhum,rahm qilingan: مَرْحُومْ		Men rahm qilyapman, rahm qilaman. أَرْحَمْ	Men rahm qildim. رَحِمْتُ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Rahm qilmoq, rahm: رَحْمَةٌ	Biz rahm نَرْحُمُ qilyapmiz, rahm qilamiz.	Biz rahm رَحْمَنَا qildik.
	U (ayol) تَرْحَمُ rahm qilyapti, rahm qiladi.	U (ayol) رَحِمَتْ rahm qildi.

16 -dars: TASHAHHUD

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

وَالطَّيِّبَاتُ

وَالصَّلَوَاتُ

اللَّهُ

الثَّيَّاتُ

وَبَرَكَاتُهُ

وَرَحْمَةُ اللَّهِ

أَيْهَا النَّبِيُّ

عَلَيْكَ

السَّلَامُ

الصَّالِحِينَ

عِبَادُ اللَّهِ

وَعَلَى

عَلَيْنَا

السَّلَامُ

إِلَّا اللَّهُ

لَا إِلَهَ

أَنْ

أَشْهَدُ

وَرَسُولُهُ

عَبْدُهُ

مُحَمَّدًا

وَأَشْهَدُ أَنَّ

2-savol: Ukasha roziyallohu anhuning savollaridan nimani o'r ganamiz?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

3-savol: Allohdan Payg'ambarimiz sollallohu aiayhi vasallamga qanday yaxshiliklarni so'raymiz?

Javob:

4-savol: "Muhammad s.a.v. Uning rasuli, deya guvohlik beraman" jumlasining ma'nosi nima?

Javob:

5-savol: ﷺ va عَبْدُهُ so'zлari nimani anglatadi?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

16-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyidagi fe'llarning turli shakllarini yozing.

سَمِعَ : eshitmoq سَمِعٌ (س)¹⁰⁰

سَمِعَ، يَسْمَعُ، اسْمَعْ Buyruq shakli		Tarjimasi فِعْل مُضَارِع	Tarjimasi فِعْل مَاضِي
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi أَمْرٌ		

عَلِمَ : bilmoq عَلِمٌ (س)⁵¹⁸

عَلِمَ ، يَعْلَمُ، إِعْلَمْ Buyruq shakli		Tarjimasi فِعْل مُضَارِع	Tarjimasi فِعْل مَاضِي
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi أَمْرٌ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

عَمِلٌ (س)³¹⁸ U ishladi : عَمِلٌ

عَمِلٌ ، يَعْمَلُ ، اِعْمَلْ Buyruq shakli		Tarjimasi فِعل مُضَارِع	Tarjimasi فِعل مَاضِي
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi اَمْرٌ		

رَحْمٌ (س)¹⁴⁸ Rahmlı bo'lmoq: رَحْمٌ

رَحْمٌ ، يَرْحَمُ ، اِرْحَمْ Buyruq shakli		Tarjimasi فِعل مُضَارِع	Tarjimasi فِعل مَاضِي
Tarjimasi نَهْيٌ	Tarjimasi اَمْرٌ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

3-savol: Quyidagilarni Arabchaga tarjima qiling.

	Eshitdim, shuning uchun bildim
	Bilganim uchun ishladim
	Bunday tinglanglar!
	Bilinglar va amal qilinglar!
	Rahmli bo'linglar!

2-savol: Arabcha so'zlarni bo'ling va ma'nolarini yozing.

	سَمِعْتُمْ
	سَتَّعْلَمُونَ
	يَعْلَمُهُمْ
	يَسْمَعُونَكُمْ
	تَسْمَعُونَهُمْ

17. PAYG'AMBARIMIZ S.A.V.GA DUOLAR

17 ta darsni o'zlashtirganingizdan so'ng Qur'onda **35656** marta kelgan
110 ta yangi so'zni o'rgangan bo'lasisiz.

Islom xabarini tarqatish yo'lida Payg'ambarimiz sollallohu vasallam qilgan fidokorliklarini eslang. Biz 1400 yil o'tib, Makkadan uzoq joyda yashaganimiz holda, musulmon bo'lganimiz Allohning rahmatidandir va Payg'ambarimiz alayhissalomning fidoyiliklari evazigadir.

Keling, u zoti azizning hayotlaridan bir misolni keltiraylik. Bir kuni kun bo'yи da'vat bilan shug'ullanib qattiq charchashlariga qaramasdan, kechqurun yana bir qabila huzuriga da'vat qilish uchun bordilar. Islom menga, balki, o'sha qabila orqali yetib kelgandir, deb o'ylashim kerak. Shunga oxshash voqealar silsilasida men o'z hayotimda ularning fidoyiliklari ta'sirini his etaman.

Ushbu yaxshiliklariga javoban men nima qila olaman? Mehmonga taklif qilamanmi? Ularga hadya jo'natamanmi? Hech narsa qilaolmayman! Faqatgina uning uchun duo qila olaman, xolos.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Men Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vassallam uchun duo qilsam-qilmasam-da, u zot Allohdan albatta ajru mukofotlar oladilar. Aslida, u kishi uchun duo qilish o'zim uchun sharafdir. Zotan, biz u zot uchun duo qilishdan savoblar olamiz! Payg'ambarimiz alayhissalomga duo qilgan kishi Allohdan o'n barobar savobga erishadi [Imom Muslim].

الْمُحَمَّدِ Muhammadning oilasi;	وَعَلَىٰ Va -da	عَلَىٰ مُحَمَّدٍ Muhammadga	صَلَّى Salom yubor	اللَّهُمَّ Yo Alloh!
آل : Oila, izdoshlar أَهْلُ : oila	عَلَىٰ -da, ustid a	وَ va	مُحَمَّدٍ Muhamma d (sav)	عَلَىٰ : salom yubor صَلَّى : duo
Tarjimasi: Yo Allah! Muhammad s.a.v.ga va uning oilasiga salom yubor.				

- ning ma'nosi: Yo Allah! Ul zotga rahmatingni yog'dir, ismlari va darajalarini yuksak qil.
- Yo Allah! Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam bizga ko'p yaxshiliklar qildilar. Uning yaxshiliklarini qaytarishga bizning imkonimiz yo'q. Faqat Sen O'zing uni eng yaxshi mukofotlaguvchidirsan.
- آل ning 2 ta ma'nosi bor: oila va izdoshlar. Agar ikkinchi ma'nosini olsak, ushbu duo biz izdoshlari uchun hamdir.

70	26	59		
آل إِبْرَاهِيمَ Ibrohim oilasiga	وَعَلَىٰ Va -da	عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ Ibrohimga	صَلَّى Salom yoborganing	كَمَا kabi
	عَلَىٰ -da, ustid a	وَ va	Ibrohimga (as)	فَعَلْتَ : qilding صَلَّى : sen salom yubording
Tarjimasi: Ibrohimga va uning oilasiga salom yoborganing kabi				

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Yo Alloh! Sen Ibrohim alayhissalomga shunday daraja va yo'lboschchilik maqomini berdingki, uni barcha musulmonlar, nasoralar va yahudiylar ham payg'ambar deb tan oladilar.Yo Alloh! Payg'ambarimiz s.a.v.ga ham shunday mavqe nasib etginki, butun sayyoramiz ahli uni Sening oxirgi payg'ambaring deb qabul qilsin!

17			
مَحْيِيْدُ .	حَمِيدُ	إِنْكَ	
Ulug'lik va sharaf egasi	Hamd-sanoga loyiq	Albatta, Sensan	
مَجْدٌ : Ulug'lik, sharaf, shuhrat	حَمْدٌ : hamd-sano	أَنْكَ	إِنْكَ
مَجِيدٌ : Ulug'lik va sharaf egasi	حَمِيدٌ : Hamd-sanoga loyiq	Sen	Haqiqatdan, chindan ham
<i>Tarjimasi: Albatta, Sen hamd-sanoga loyiq, ulug'lik va sharaf egasidirsan!</i>			

- Yo Alloh! Sen bizga buyuk xayr-sahovat ko'rsatding. Sen bizga eng a'lo Payg'ambarni yubording. Sen juda Mehrimon va juda Rahmli Zotsan. Sen bizning baxtu saodatimiz uchun shunchalar qayg'urasan. Albatta, Sen hamd-sanoga loyiq, ulug'lik va sharaf egasidirsan!

Payg'ambarimiz sollallohu aiayhi vasallamga duo qilayotib, ularning fidoyiliklarini eslang. Shuningdek, ul zot bizga Qur'on muallimi qilib yuborilganini ham xotirlang.

So'rang: Yo Alloh! Menga Payg'ambarimiz alayhissalomning izdoshi bo'lishimga, ... Qur'oni va hadislarni davomli ravishda o'rganib borishimga yordam ber!

Tafakkur eting: Ushbu ikki narsani o'rganishga qancha vaqt sarflayapman? "Men bandman va bularga vaqtim yo'q", – deb aytishim kerakmi? Payg'ambarimiz alayhissalomga izdosh bo'lishga vaqtim yo'qmi!? Biz ularni haqiqatdan ham sevamizmi?

Reja qiling: Har kuni Qur'on va hadis o'qishga vaqt ajrating .

Da'vat qiling: Qur'on va Sunnatni yoyishga bor kuch-quvvatingizni sarflang.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Keling, ikkinchi qismini o'rghanaylik, unda faqat yangi ikki so'z bor: بَارَكْ و بَارَكْتَ.

الْمُحَمَّدِ	وَعَلَىٰ	عَلَىٰ مُحَمَّدٍ	بَارَكْ	اللَّهُمَّ
Muhammadning oilasi;	Va -ga	Muhammadga	Barakotingni yubor	Yo Alloh!
<i>Tarjimasi: Yo Alloh! Muhammad s.a.v.ga va uning oilasiga barakotingni yubor!</i>				

- Birinchi qismda صَلَّى عَلَىٰ نَبِيٍّ ning ma'nosini بَرَكَةً ham o'z ichiga olgan edi. Biroq duolarda biz iltijolarimizni turli so'zlar bilan takrorlab Payg'ambarimiz s.a.v. bilan bog'liqligimizni ifodalaymiz.
- *Baraka*, shuningdek, davomli va oshuvchi barakot ma'nosini qamrab oladi.
- Amalda *baraka* – duo ularning qabul bo'lismeni va ular uchun katta savoblarga erishilishini anglatadi.
- Oilada *baraka* - uning kattalashuvi, gullab-yahshnashi, kengayishi va avlodlar osha davom etishini anglatadi.
- *Baraka* so'rab duo qilish, Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vassallamning oilalari va uning izdoshlari uchun hamdir. Alloh bizning Payg'ambarimiz Muhammad alahissalomning haqiqiy izdoshlaridan bo'lishimizni nasib etsin.

الإِبْرَاهِيمَ	وَعَلَىٰ	عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ	بَارَكْتَ	كَمَا
Ibrohimning oilasi	Va -ga	Ibrohimga	Barakotingni yuborganing	kabi
<i>Tarjimasi: Ibrohim a.s. va uning oilasiga barakotingni yuborganing kabi.</i>				

مَحْيَدُ	حَمْيَدُ	إِبْرَاقُ
ulug'lik va sharaf egasi	hamd-sanoga loyiq	Albatta, Sen
<i>Tarjimasi: Albatta, Sen hamd-sanoga loyiq, ulug'lik va sharaf egasidirsan!</i>		

Payg'ambarimiz s.a.v.ning nasihatlarini yodda tutishga harakat qiling. Misol uchun, Qur'on o'qiyotib, bunday deganlar: "Mendan so'ng uni yoying, hatto (o'zingiz bilgan) bir oyat bo'lsa-da".

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

- Agar o'zimiz tushunmasak, qanday qilib uni tarqatamiz? Shuning uchun butun Qur'oni tushunish uchun jiddiy reja tuzing.
- Tasavvur qilingki, siz cho'lda adashib qoldingiz. Oziq-ovqatlaringiz va kerakli ashyolaringiz tugadi va siz o'limga yaqinlashmoqdasisiz. To'satdan bir kishi sizga oziq-ovqat va ichimlik olib keladi. Siz oziq-ovqatlardan baha olib, kuch-quvvatga to'lasiz va u kishiga minnatdorchilik bildira boshlaysiz. U sizdan boshqa "o'lim yoqasidagi insonlarga" oziq-ovqat yetkazishda unga yordam berishingizni so'raydi. Siz o'sha yerda turib unga: "Sizga Allohnning rahmati bo'lsin, Allah sizdan rozi bo'lsin", – deya qaytaraverasiz. Bu nonko'rlik kabi xunuk munosabat bo'lmaydimi? Ushbu misolni Payg'ambarimiz s.a.v.ga nisbatan qo'llab ko'ring-chi. Agar biz faqatgina u zot uchun duo qilish bilan chegaralanib, haq xabarini boshqalarga etkazmasak, Payg'ambarimiz alayhissalom bizdan mamnun bo'ladilarmi?
- Biz qo'limizdan kelganicha Qur'oni puxta o'rganishga harakat qilishimiz lozim, shunda nomusulmonlarning yanglish aqidalari bo'yicha savollariga javob bera olamiz va odamlarni Islomga yo'naltiramiz, inshaalloh.
- Payg'ambarimiz s.a.v. hayotlaridagi bir misolni eslaylik. Bir nomusulmon ayol qo'shnilar u muborak zotga zahmat yetkazish maqsadida uylarining oldiga axlat to'kib yurardi. Bir kuni uylaridan chiqishlarida u ayolni ko'rmadilar, keyin xavotirlanib, uning uyiga holidan xabar olgani bordilar. Buni ko'rgan ayol shu zahoti Islomni qabul qildi. Agar shunga oxshash vaziyatga tushganimizda bosiqlik va olijanoblik bilan qilgan munosabatimiz sabab kimnidir Islomni qabul qilishga yaqinlashtirsak, qanday savoblarga erishishimizni tasavvur qilib ko'ring!
- Payg'ambarimiz s.a.v. hayotlari haqida o'qish va Sunnatga rioya qilish bilan u zotga muhabbatizingizni oshirishga bor imkoniyatingizni sarflang.

GRAMMATIKA: Shu darsdan e'tiboran uch fe'lni, ya'ni o'zagi uch harfdan iborat fe'llarni o'rganamiz. Birinchi bo'lib o'zakdagi uch harfi zaif harflardan tashkil topgan fe'llardan boshlaymiz.

Zaif harflar: ا، ي، و. Ularning zaif yoki xasta deb nomlanishining sababi, xasta odam og'riq sezganida chiqaradigan tovushlarga o'xshaganidir: ooo, eee, aaa! Zaif harflar tezda "charchchoq namoyon etrib", fe'lning barcha shakllarida (o'tgan zamон, tugallanmagan, buyruq va boshqa) yashab qolmaydi. Shuningdek, bu harf yo tushib qoladi, yoki boshqa zaif harfga o'zgaradi! Yaxshiki, uchala zaif harf bir-birini qo'llab, o'z "zaifliklarini" yengishadi.

Keling, quyidagi fe'llarning 21 shaklini mashq qilaylik وَلَدْ، وَجَدْ، وَعَدْ، va

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **124 marta** kelgan وَعْدٌ(ض)

		فعل مضارع	فعل ماضي		
وَعْدٌ ، يَعْدُ ، عِدْ		U va'da beryapti, beradi.	U va'da berdi. وَعْدٌ		
نَهْيٌ	أمر	Ular va'da beryaptilar, berishadi.	Ular va'da berishdi. وَعْدُوا		
Va'da berma!	لَا تَعْدُ	Va'da ber! عِدْ	Sen va'da beryapsan, berasan.	تَعْدِي	Sen va'da berding. وَعْدَتْ
Va'da bermanglar!	لَا تَعْدُوا	Va'da beringlar! عِدُوا	Sizlar va'da beryapsizlar, berasizlar.	تَعْدُونَ	Sizlar va'da berdingizlar. وَعْدَتُمْ
وَاعْدٌ: va'da qiluvchi: مَوْعِدٌ: Va'da qilingan narsa: وَعْدٌ: Va'da berish, va'da bermoq		Men va'da beryapman, beraman.	أَعْدَ	Men va'da berdim.	وَعْدَتْ
		Biz va'da beryapmiz, beramiz.	تَعْدِي	Biz va'da berdik.	وَعْدَنَا
		U (ayol) va'da beryapti, beradi.	تَعْدِي	U (ayol) va'da berdi.	وَعْدَتْ

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **107 marta** kelgan وَجَدَ (ض)

	فعل مضارع	فعل ماضي		
وَجَدَ، يَجِدُ، جِدْ	U topyapti, topadi	يَجِدْ	وَجَدَ	U topdi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

نهي	أمر	Ular topyaptilar,topadilar.	يَحْدُونَ	Ular topdilar.	وَجَنَّوْا
Topma!	لَا تَحْ	Top!	جَ	Sen topyapsan,topasan.	تَحْ
Topmanglar!	لَا تَحْدُوا	Topinglar!	جَهْوَا	Sizlar topyapsizlar, topasizlar.	تَحْدُونَ
Topuvchi Topilgan: Topmoq:	واحد : مَوْجُود: فُجُود:			Men topyapman, topaman.	أَحْدُ
				Biz topyapmiz,topamiz.	نَحْدُ
				U (ayol) topyapti,topadi.	تَحْ

Quyidagi fe'lning turli shakllari Qur'onda **54 marta** kelgan ولد(ض)

ولد، يلد، لد		علم مضارع	علم مضارع
		U tug'ayapti, tug'adi.	يَلِدُ
نهي	أمر	Ular tug'yaptilar, tug'adilar.	يَلِدُونَ
Tug'ma!	لَا تَلْدِ	Sen tug'ayapsan, tug'asan.	تَلَدُّ
Tug'manglar !	لَا تَلْدُوا	Sizlar tug'yapsizlar,tug'asizlar	تَلَدُّونَ
Tug'uvchi, ota!	والد :	Men	أَلَدْ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Tug'ilgan, go'dak : مَوْلُودٌ Tug'moq : ولاده	tug'yapman,tug'amman. Biz tug'yapmiz,tug'amiz.	tug'dim. Biz tug'dik.
	U (ayol) tug'yapti, tug'adi.	U (ayol) tug'di.

17-dars: Pay'ambarimiz s.a.v. ga duolar

1-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

مُحَمَّدٌ

وَعَلَيْهِ السَّلَامُ

عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اللَّهُمَّ

إِبْرَاهِيمٌ

وَعَلَيْهِ السَّلَامُ

عَلَى إِبْرَاهِيمَ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كَمَا

مَحْمَدٌ

حَمْدٌ

إِنَّكَ

بَارَكْتَ

بَارِكْ

--	--	--

2-savol: Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vassallmga salavotni mukammallashtirish uchun nimalarni yodda tutishimiz lozim?

Javob:

3-savol: Alloh Ibrohim alayhissalomga qanday marhamat ko'rsatgan?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

4-savol: بارك علی ning ma'nosi nima? صَلَّى عَلَيْهِ وَاٰلُهُ وَسَلَّمَ

Javob:

5-savol: Namoz oxirida Allojni Hamid va Majid deb chaqiranimizda o'zimizni qanday his qilishimiz kerak?

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

17-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Jadvalni quyidagi fe'llarning turli shakllari bilan to'ldiring.

U va'da berdi وَعْدٌ (و) ¹⁰⁷

Buyruq shakli وَعْدٌ ، يَعْدُ ، عِدْ		Tarjima فِعل مُضارع	Tarjima فِعل ماضٍ
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ		

U topdi: وَجَدَ (و) ¹⁰⁷

Buyruq shakli وَجَدٌ ، يَجْدُ ، جَدْ		Tarjima فِعل مُضارع	Tarjima فِعل ماضٍ
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ		

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
H's	Baholash

وَلَدٌ (و) وَلَدٌ⁵⁴
U tug'di : وَلَدٌ

Buyruq shakli وَلَدٌ، يَلِدُ، لَدٌ		Tarjima فِعْلٌ مُضَارِعٌ	Tarjima فِعْلٌ مَاضِي
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ		

3-savol: Arab tiliga tarjima qiling	
	Men uni topdim
	U meni topdi
	U seni topadi
	Ular unga va'da berdilar
	Sizlar ularni topasizlar

2-savol: Arabcha so'zlarni o'zagidan ajratib, ma'nosini yozing	
	وَعَدْكُمُ اللَّهُ
	وَعَدْتُهُ
	وَعَدْكَ
	لَمْ يَلِدْ
	وَعَدْتُكُمْ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

18. NAMOZNI TUGATISH

18 ta darsni o'zlashtirganingizdan so'ng

Qur'onda **38122** marta kelgan **38 ta yangi** so'zni o'rgangan bo'lasiz

Quyidagi duoni Payg'ambarimiz sollallohu alayhi va sallav Abu Bakr Siddiq razyallohu anhuga o'rgatganlar. Ma'nosini mulohaza qilib, bu duoni o'qiganda odam nimalarni his etishi kerakligini o'ylab ko'ring. Qolgan duolarni salomdan oldin oqilsa ham joizdir.

Duoning maqsadi namozning oxirida to'g'ri yo'lidan adashmaslik niyati ila Allohdan mag'firat so'rashdir. Namozdan-namozgacha yashashni rejalaشتirish va namozlar orasidagi vaqt davomida ham Allohga bandalik qilishdir.

74	293*			
ظَلَمْتُهُمْ أَنْتَ	نَفْسِي	ظَلَمْتُ	إِنِّي	اللَّهُمَّ
Ko'p yanglishlar bilan	O'zimni	Zulm qildim	Haqiqatdan ham men,	Yo Alloh
<i>Tarjima: Yo Alloh! Batahqiq, men o'z nafsimga ko'p zulm qildim;</i>				

- Yo Alloh, men adashdim. Mening gunohlarimga hech kim javobgar emas.
- Sening buyruqlaringda nohaqlik yokiadolatsizlik yoq. Sening kamchililing yoq.
- Bergan ne'matlaringga qaramasdan, Senga itoat etmadim. Men qattiq pushaymon yeyman.

		37*		
أَنْتَ	إِلَّا	الذُّنُوبَ	يَغْفِرُ	وَلَا
Sen	boshqa	gunohlar	Kechira biluvchi	Va hech kim
		ذَنْبٌ ← ذَنْبٌ	يَغْفِرُ	لَا
		<i>Bo'lingan ko'plik</i>	kechiradi	Yoq/hech
<i>Tarjimasi: Sendan boshqa gunohlarni kechira olmaydi;</i>				

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

- Menga hech kim yordam bera olmaydi. Gunohlarni sendan boshqa kechira olmaydi.

وَارْحَمْنِي			مَغْفِرَةً مَّنْ عِنْدِكَ	لِي	فَاغْفِرْ	
Menga rahm qilgin			Mag'firatingdan	meni	kechir	
نِيْ	إِرْحَمْ	وَ	مَنْ عِنْدِكَ	مَغْفِرَةً	لِيْ	أَغْفِرْ
Meni	Rahm qilmoq	Va	Sendan	kechirish	Menga	Afv et!

Tarjimasi: Shuning uchun mening gunohlarimni mag'firat qilgin va menga rahm etgin.

- so'zi berkitmoq ma'nosini bildiradi, masalan, gunohlarni berkitmoq.
- Bu dunyoda to'g'ri yo'lida bo'lish uchun Sening rahming kerak. Jannatga kirish uchun ham qiyomat kuni Sening rahming zarur. Gunohlarimni berkitganingda ham jannatga olib kiradigan amalim yoq. Sening rahmingsiz zarar ko'rvuchilardan bo'laman.

91			
الرَّحِيمُ .	الْعَفْوُرُ	أَنْتَ	إِنْكَ
Ar-Rohimdirsan	Al-G'ofur	Sen	Albatta, Sen
الرَّحِيمُ O'ta rahmli	إِسْتِغْفَارٌ : istig'for aytmoq غَفُورٌ : o'ta mag'firatli		كَ إِنْ Sen batahqiq, albatta

Manosi: Albatta, Sen, faqat Sen, o'ta mag'firatli va eng rahmlidirsan.

- “Sen” olmoshi ikka marta takrorlanmoqda. Bunday uslub arab tilida urg'uni anglatadi. ”Albatta, Sen”, ”Faqt Sen” jumlalarini orada bir oz to'xtalish bilan aytsangiz, buni his qilasiz!
- Shuncha osiyligim va gunohlarim uchun meni jazolashga shoshilmading. Albatta, Sen o'ta mag'firatli va eng rahimlidirsan.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

Grammatika:

عِنْدَهُ	U bilan; uning yonida	
عِنْدَهُمْ	Ular bilan; ularning yonida	عِنْدَ kalimasining ma'nosini anglash uchun quyidagi misolni eslab qoling: “Yoningda qancha riyol bor?”, Yoki; “Qancha riyoling bor?” (Bu savolga javob berishni hech kim yoqtirmaydi!)
عِنْدَكُمْ	Sen bilan; sening yoningda	
عِنْدَكُمْ	Sizlar bilan; sizlarning yoningizda	
عِنْدِي	Men bilan; mening yonimda	عِنْدَ kalimasi Qur'onda 197 marta kelgan. Bu so'zni ishoralar bilan mashq qiling
عِنْدَنَا	Biz bilan; bizning yonimizda	
عِنْدَهَا	U (ayol) bilan; uning yonida	

Biz o'zagida zaif harflari bo'lган fe'llarni o'rganmoqdamiz. Zaif harflar tez "charchaydi", natijada bunday harflar fe'lning barcha vazn va ko'rinishlarida ham (o'tgan zamon, kelasi zamon, buyruq mayli va hokazo) saqlanib turmaydi, balki tushub qoladi yoki boshqa zaif harfga almashadi! Lekin 3 zaif harf bir-birini quvvatlab keladi!

Bu darsda biz قَالَ va قَامَ fe'llarining turli vaznlarini o'rganamiz. قَالَ fe'linig o'zak harflari (ق و ل) dir, fe'liniki esa (ق و م). Ikki fe'lda ham ikkinchi o'zak harf و zaif harfdir

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

Bu fe'lning turli ko'rinishlari Qur'onda **1719 marta** kelgan قَالَ (ن)

قالَ، يَقُولُ، قُلْ		فعل مضارع	فعل مضارع
		U aytadi. يَقُولُ	U aytdi. قالَ
نهي	أمر	Ular aytadilar. يَقُولُونَ	Ular aytdilar. قالُوا
Aytma!	لاتقولن	Sen aytasan. تَقُولُ	Sen aytding. قلت
Aytmanglar!	لاتقولوا	Sizlar aytasizlar. تَقُولُونَ	Sizlar aytdingizlar. قلتم
Gapiruvchi: aytilgan narsa : مُفْعُل aytmoq, gap : قول :		Men aytaman. أَقُولُ	Men aytdim. قلت
		Biz aytamiz. تَقُولُ	Biz aytdik. قلنا
		U (ayol) aytadi. تَقُولُ	U (ayol) aytdi. قالَت

Bu fe'lning turli ko'rinishlari Qur'onda **55 marta** kelgan قام (ن)

قام، يَقُومُ، قُمْ		فعل مضارع	فعل مضارع
		U turadi. يَقُومُ	U turdi. قام
نهي	أمر	Ular turadilar. يَقُومُونَ	Ular turdilar. قاموا
Turma!	لاتقم	Sen turasan. تَقُومُ	Sen turding. قمت
Turmanglar!	لاتقوموا	Sizlar turasizlar. تَقُومُونَ	Sizlar turdingizlar. قمنتم

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

قَانِمٌ Turuvchi <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> Boshqaga ta'siri yo'q fe'lning majhul siyg'asi (مفعول) bo'l mavdi. </div> قِيَامٌ turmoq, turish:	أَقْوَمُ turaman.	قَمْتُ Men turdim.
	نَقْوُمُ Biz turamiz.	قَنَّا Biz turdik.
	نَقْوُمُ U (ayol) turadi.	قَامَتْ U (ayol) turdi.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

18-dars: Xotima duosi

1-savol: Quyidagini tarjima qiling.

ظَلَمَكُثِيرًا

نَفْسِي

ظَلَمْتُ

إِنِّي

اللَّهُمَّ

--	--	--	--	--

أَنْتَ

إِلَّا

الذَّنُوبَ

وَلَا يَغْفِرُ

--	--	--	--

وَارْحَمْنِي

مَغْفِرَةً مُّنْعَنِدًاكَ

فَاغْفِرْلِي

--	--	--

الرَّحِيمُ

الْغَفُورُ

إِنْكَانْتَ

--	--	--

2-savol: Bu duoni kim va kimga o'rgatgan?

Javob:

3-savol: مَغْفِرَةً kalimasining ma'nosi nima?

Javob:

4-savol: “O'z nafsimga zulm qildim” jumlasining ma'nosi nima?

Javob:

5-savol: Bu duodagi ikki munojot va Alloh subhonahu va taoloning ikki sifatini ko'rsating.

Javob:

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

18-dars bo'yicha grammatikaga oid savollar

1-savol: Quyidagi fe'llarning turli ko'rinishlarini yozing. (ن) قال⁷¹⁹: U dedi

Buyruq mayli قال، يَقُولُونَ، قُلْ			
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ		

U turdi: قَامَ (ن)⁵⁵ قَامَ

Buyruq mayli قَامَ، يَقُوْمُ، قَمْ			
Tarjima نَهْيٌ	Tarjima أَمْرٌ		

3-savol: Quyidagilarni tarjima qiling.

	Bas, men senga aytaman
--	---------------------------

2-savol: So'zlarni ajratib olib,
ma'nolarini yozing.

	فَقَالَ لَهُ
--	--------------

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

	Va sen menga aytasan		وَقُلْتُ لِيْ
	Va sizlar ularga aytasizlar		فَيَقُولُونَ لَكُمْ
	Barchangiz turib ayting		قُلْتَ لَهُ
	Ular turib aytdilar		قُلْتَ لَكَ

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

19. Namozdan so'nggi duolar

19 darsni o'zlashtirganingizdan so'ng
Qur'onda **40347** marta kelgan **125** ta
yangi so'z ni o'rgangan bo'lasiz.

Ko'p duolar "Robbana" (yo Rabbimiz!) kalimasi bilan boshlanadi. Rabb deb, bizni tarbiyat qiluvchi, vujudimizdagi barcha jarayonlarni isloh qilib turuvchi, har on ehtiyojlarimizni qondiruvchi va bizni o'stiruvchi Zotni bilamiz.

31	115	حَسَنَةٌ	فِي الْدُّنْيَا	أَتَنَا	رَبَّنَا
Yaxshilik(ni)	Bu dunyoda			Bizga bergen	Yo Rabbimiz!
حَسَنٌ : yaxshilik (zakar ism) حَسَنَةٌ : yaxshilik (ayol ism)				نَا اتِ	
<i>Ma'nosi: Yo Rabbimiz! Bizga bu dunyoda yahshilikni bergen.</i>					

Bu dunyodagi "yaxshilik" quyidagilardan iborat:

- Salomatlik, oilaviy tinchlik va baraka, farzandlar, do'stlar, hurmat, obro', boylik, kasb, tijorat va hokazo, ya'ni har kunlik ehtiyojlar.
- Alloh subhonahu va taologa ibodat qila olishimiz uchun tinchlik, omonlik va halovat.
- Oxiratda bizga manfa'at beradigan ilm, sahih imon, solih amallar, Ixlos, go'zal fazilatlar, tarbiya va hokazo.
- Agar oxiratimizni vayron qilsa, avvalda sanab o'tilganlarning (salomatlik, oila, farzandlar, boylik va hokazo) hech biri "yaxshilik" emasdir.

O'ylab ko'ring: Men bu dunyoda ketidan quvib yurgan narsalar حَسَنَةٌ

hisoblanadimi o'zi? Agar men bir dunyo matohini so'rasam-u u menga berilmasa, men Alloh taoloning bunday taqdiridan rozi bo'lamanmi?

Yetkazing: Ushbu oyatning mag'zini boshqalarga yetkazing. حَسَنَةٌ kalimasinging ma'nosini ularga tushuntiring.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

31	115	
حسنة	الآخرة	وَفِي
yaxshilik	oxirat	Va (...da)
	: oxiri (ayol آخر، : oxiri (zakar ism); آخر ism)	و + فِي
<i>Ma'nosi:</i> va oxiratda ham yaxshilikni (bergin).		

Oxiratdagi “yaxshilik” quyidagilarni o’z ichiga oladi:

- Alloh rizoligi;
- Jannat;
- Habimimiz Muhammad s.a.v. davrasida bo'lish.
- Payg'ambarlar, siddiqlar, shahidlar va solihlar davrasida bo'lish.
- Alloh subhonahu va taoloni ko'rish bu oxiratdagi eng katta “hasanah” dir.

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	His
Rejalash	Baholash

145	332	
النَّارُ	عَذَابٍ	وَقِنَا
Olov (ning)	Azob (idan)	Bizni asragin
نَارٌ : olov		نَا قَ وَ
النَّارُ : Olov (jahannam)		bizni saqla Va
<i>Ma'nosi: Va bizni jahannam azobidan saqlagin.</i>		

- Jannatga kirish doim ham jahannamdan omonlikni kafolatlayvermaydi. Ulamolar aytadilarki, agar bandaning gunohlari uning solih amallaridan og'irroq kelib qolsa, u banda to poklangunga qadar jahannamga tashlanadi.
- Gunohlarni o'chirishning eng oson yoli imkon qadar ko'p istig'for aytishdir. Og'riq, musibat va qiyinchilik ham mo'minning gunohlariga kafforat bo'ladi.
- Alloh subhonahu va taolo gunohlarimizni kechirsin, bizni solih amallar qilishga qodir va shijoatli qilsin va bizni jahannam azobidan asrasin.

Namozdan so'ng qilinadigan juda ham muhim duo

Muoz ibn Jabal roziyallohu anhu rivoyat qiladi: Rasululloh s.a.v. qo'limdan tutganlaricha dedilar: “Yo Muoz, Allohga qasamki, men seni yaxshi ko'raman ya nasihat qilamanki, har bir namozdan keyin اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ deb duo qilishni unutma” [Imom Abu Dovud va Nasoiy].

	63			
وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ	وَشُكْرِكَ	عَلَى ذِكْرِكَ	أَعِنِّي	اللَّهُمَّ
Va senga chiroyli ibodat qilishga	Senga shukur qilishga	Seni zikr qilishga	Menga madad ber	Yo Alloh
			أَعْنُ + نِي	
<i>Manosi: YO Allo! Menga Seni zikr etishga, (ne'matlaring uchun) shukurda bo'lishga va Senga chiroyli ibodat qilishga madad ber.</i>				

Ko'paytirish	So'rash
Tasavvur	
Rejalash	Baholash

Bu duoning ahamiyatini qarang. Rasululloh s.a.v.ning bu duoni alohida ta'kid bilan uqtirganlariga e'tibor bering. U zot avval Muoz roziyallohu anhuning qo'lidan tutib, men seni yaxshi ko'raman, dedilar-da, so'ngra senga nasihat qilaman, deb aytdilar. Bu duoni quyidagi mulohazalar bilan qilish mumkin:

- Yo Alloh! Namozimni ado qilarkanman, uni Sen munosib ko'radigan darajada ado etolmadim. Keyingi namozlarimni yanada yaxshiroq ado etishimga yordam ber.
- Yo Alloh! O'zingga ibodat qilishdek ulug' ne'mating uchun shukur qilishimga ko'maklash.
- Yo Alloh! Namozlarim so'ngida, hamda dunyo ishlariga g'arq bo'lganimda ham zikrinda bo'lishliginga yordam ber. Dunyoviy kasbimda biror manfaat yetganida Senga shukrona aytuvchilardan bo'lishimga yordamlash.
- Hayotimni shunday yashayki, ibodating bilan to'la bo'lsin. Shunday hayot kechirishimga yordam qil.